30è Congrés Nacional

PONÈNCIA POLÍTICA

Més Esquerra Republicana,
més nació, més societat i més país

ESQUERRA
REPUBLICANA

PONÈNCIA POLÍTICA

MÉS ESQUERRA REPUBLICANA, MÉS NACIÓ, MÉS SOCIETAT I MÉS PAÍS

ÍNDEX

1. NOVA ETAPA, CANVIS GLOBALS I NOUS OBJECTIUS ESTRATÈGICS 3

1.1 El món avui: canvis globals 3

1.2 La Unió Europea: dretanització i auge dels populismes *anti-drets (3514)* 5

1.3 Catalunya i la resta dels Països Catalans en la nova etapa (3894) 6

1.4 L'impàs de l'independentisme democràtic (3336) 8

1.5 Auge i caiguda electoral d'Esquerra Republicana 9

1.6 Retrocés del sentiment catalanista i d'esquerres 10

1.7 La necessitat de nous reptes socials i nacionals davant l'adversitat 11

2. MÉS ESQUERRA REPUBLICANA 12

2.1 Un partit referent i guanyador 12

2.2 Exercim els valors i les virtuts republicanes per reconnectar amb la societat 13

2.3 La Memòria i l'antifeixisme com a element diferencial d'Esquerra Republicana 14

2.4 Un partit obert més enllà de la política institucional 15

2.5 Estratègia municipalista d'enfortiment d'Esquerra Republicana 17

2.6 Per una esquerra nacional àmplia 20

3. MÉS NACIÓ 22

3.1. Els malestars de la catalanitat 22

3.2. La nació: condició necessària per a la democràcia i el progrés 23

3.3. Un catalanisme cívic 24

3.4. Una nova agenda de construcció nacional per l'independentisme d'esquerres 26

4. MÉS SOCIETAT 29

4.1 Una ciutadania lliure compromesa amb el bé comú 29

4.2 Governança republicana i dret a decidir 30

4.3 Una societat a la recerca de la felicitat 30

4.4 Una societat ~~igualitària~~ feminista, ~~i~~ lliure~~: feminisme~~ i de garantia dels drets de les persones LGTBIQ+ (4737) (4510) 31

4.5 Polítiques d'emancipació social juvenil 33

4.6 Una nova política per garantir el dret d'accés a l'habitatge 33

4.7 Cap a una societat més diversa i envellida 36

4.8 Enfortir els serveis públics amb un finançament just 40

4.9 Un treball digne per a la classe treballadora dins un Marc Català de Relacions Laborals (3552) 42

4.10 Cap a un nou model de desenvolupament econòmic sostenible, social i responsable (4425) 44
4.11 L'aposta per indústria i la innovació necessària per a nou model productiu 47
4.12 El pes dels ~~sector~~ serveis, turisme i comerç en contínua adaptació (3693) 48
4.13 Una societat digital cada cop més artificial 51
4.14 Els reptes del sector agrari i pesquer 51
4.15 Un nou impuls pel català als Països Catalans 54
4.16 L'aposta per l'educació i la cultura 56
4.17 Desenvolupament sostenible i lluita contra el canvi climàtic 58
4.18 Infraestructures per a una mobilitat sostenible i activa (3393) 60
4.19 Acció pels drets i benestar dels animals 63
4.20 Seguretat humana i ciutadana, una política d'esquerres 63
5. MÉS PAÍS 65
5.1 El municipalisme com a estratègia de país 65
5.2 Articulem la nova Catalunya rural i metropolitana 68
5.3 L'articulació d'infraestructures de mobilitat ~~a Catalunya i e~~als Països catalans. (3931) 71
5.4 Projectem les eines polítiques i socials d'un país sobirà 73

1. NOVA ETAPA, CANVIS GLOBALS I NOUS OBJECTIUS ESTRATÈGICS

1.1 El món avui: canvis globals

(1) Catalunya i la resta (3892) dels Països catalans es troben avui immersos en **una nova etapa política i social** a partir d'una sèrie de canvis profunds que operen a partir de la crisi de 2008, el procés independentista i el seu desenllaç, el 15 M i la seva ensulsiada, la pandèmia de la Covid, la guerra d'Ucraïna, el genocidi israelià a Palestina (3262) ~~/ la guerra israeliana a Gaza i el Líban~~ (a banda d'altres guerres menys mediatitzades), les tensions geopolítiques i comercials internacionals i l'ascens al poder occidental d'una nova oligarquia tecnològica global. Ens trobem en un època de canvi i d'incertesa associada a un nou escenari multipolar, i un nou ordre econòmic mundial marcat pel retorn de la Xina com a gran superpotència mundial, disputant el lideratge en sectors estratègics com la IA, les energies renovables o la producció de bateries i on EEUU reintrodueix aranzels a escala global. La Unió Europea, relegada a un segon pla internacional, veu com el centre geopolític mundial ha basculat de l'Atlàntic al Pacífic. A tot això, s'hi suma l'augment preocupant de l'extrema dreta arreu d'Europa i del món, amb discursos reaccionaris i autoritaris que qüestionen els drets socials, civils i polítics, i atempten contra la diversitat i les institucions democràtiques (3168).

(2) A nivell internacional es manifesten les contradiccions, la desafecció i pèrdua de suport social i electoral de les esquerres davant les desigualtats creixents, la concentració del poder econòmic en poques mans fruït de l'expansió global del neoliberalisme que devasta comunitats senceres, qüestiona i erosiona la democràcia (4884) (~~destrueix la lliure competència~~) i beneficia ~~elimina la competència en benefici de~~ (3886) grans monopolis i oligopolis.

(3) La **transformació digital** del món d'avui i l'aplicació massiva de la intel·ligència artificial i el processament de dades exigeix quantitats ingents de consum energètic i d'electrificació sense precedents que afegeixen pressió i urgència a **la necessitat d'una transició energètica** cap a les renovables. Mentre la descarbonització del sistema econòmic i de la mobilitat es fa cada cop més necessària i evident en nom de la mitigació del canvi climàtic, EEUU manté el debat sobre la continuïtat de la producció de petroli i gas mitjançant el fracking o França manté l'aposta nuclear, erigida com a energia verda, amparada de discursos pragmàtics davant l'incertesa de l'aplicació de l'hidrogen i fonts de futur. Construir un sistema energètic sòlid basat en les energies renovables pròpies no només rema en favor de la transició energètica sinó també contribueix a la independència estratègica dels Països Catalans i reforça la competitivitat econòmica d'un vector clau tant per la indústria tradicional com la nova economia del coneixement i per extensió, en propiciar la garantia de drets socials (4068).

(4) La societat industrial establia un sistema de **repartiment de la riquesa** que en la societat digital està deixant de funcionar. El nostre Estat de benestar es basa en què qui guanya diners en torna una part als seus treballadors en forma de sous i una altra part al sector públic en forma d'impostos. El problema és que les plataformes digitals globals guanyen molts diners als Països catalans ~~Catalunya~~ (3889), Espanya i Europa, però en proporció a la indústria manufacturera genera molt pocs llocs de treball i, a més a més, gràcies a la lamentable arquitectura fiscal europea, gairebé no paguen impostos aquí. Generen riquesa que pràcticament no reparteixen. A més, és imprescindible obrir el debat sobre la propietat i gestió dels mitjans de producció essencials, com l'energia, l'aigua, recursos naturals escassos i sectors estratègics en general, incloent-hi les telecomunicacions, el ferrocarril o la intel·ligència artificial. Deixar aquests recursos en mans exclusivament privades lucratives posa en

risc l'accés equitatiu, eficient i sostenible a serveis bàsics. La reinternalització o models mixtos de gestió han de ser considerats per garantir que aquests recursos fonamentals comptin amb lideratge públic, estiguin al servei de la ciutadania i no sotmesos a la lògica del benefici privat (3183).

(5) El món d'avui accentua **les desigualtats** i reparteix malament la riquesa generada per les màquines. Els beneficis que s'obtenen amb la digitalització massiva s'acumulen en persones i corporacions concretes que estan decidint de manera unilateral si reparteixen més o menys i com. Preocupa com alguns magnats de **la nova oligarquia tecnològica** dediquen recursos a ocupar el poder polític, amb la defensa i finançament de moviments i partits que aposten per una disrupció política basada en l'autoritarisme, la involució social i l'erosió democràtica dels països.

(6) **L'economia de plataforma i de base tecnològica** desenvolupa una posició de poder dominant en la cadena de valor de moltes activitats econòmiques, de manera que la digitalització de l'economia no és sinònim d'innovació i qualificació laboral, sinó que qüestiona el progrés social amb la generació d'un mercat de treball (4990)cada cop més polaritzat o dualitzat: on conviu una minoria de llocs de treball de qualitat, d'alta formació, qualificació especialització, remuneració i estabilitat, amb una majoria de llocs de treball precaris, de nul·la qualificació, baixa remuneració i alta rotació. I una característica és l'absència o **rebuig als drets laborals**, els primers perquè la seva qualificació i cotització creuen que no necessiten l'ampara de cap dret laboral, en connivència amb la voluntat dels propietaris del capital financer, i els segons perquè no poden exercir-los o bé els son negats com a integrants d'un "l'exèrcit industrial de reserva" sense formació i qualificació. Així, grans sectors de la població viuen en un context de precarietat laboral, economia submergida i feines poc valorades i mal pagades, el que suposa que 1 de cada 4 catalans i catalanes visquin en risc de pobresa i exclusió social, i quasi la meitat arriba amb dificultats a final de mes (4228).

(7) **Les desigualtats econòmiques i de tracte ~~malestars econòmics~~** (4224) s'accentuen davant l'evidència que les multinacionals poden dissenyar maneres per a tributar de la forma i a on més els convingui, promovent el dumping i l'elusió fiscal, sense que organismes internacionals adoptin mesures, mentre les pimes i autònoms tributen localment de manera estricta. Transitem en un món on el treball continua tributant localment a tipus elevats mentre que el capital tecnològic i financer poden escollir a on i a quins tipus tributen. (4985)

(8) Ens trobem en **un nou conflicte històric**: la revolució digital està provocant que una nova minoria accedeixi a la riquesa i al poder escapant del control dels estats. Els propietaris de la tecnologia sedueixen, confonen i influencien la societat, de tal forma que els governs i la política perden capacitat de governar la societat. És per això que cal combatre els oligopolis i monopolis digitals configurats per grans plataformes i empreses multinacionals que concentren el poder econòmic i social d'acord amb un model de dominació que intensifica les desigualtats. Necessitem de manera urgent un nou marc legal i fiscal internacional, capaç de limitar i controlar els monopolis i els abusos del poder corporatiu tecnològic i garantir una redistribució més justa dels recursos i beneficis generats per l'economia digital (3184). Com a persones compromeses amb el bé comú ens caldrà una gran capacitat de mobilitzar la ciutadania cap a **l'exigència democràtica**.

Una exigència democràtica imprescindible, en un context d'inseguretat global forçat per la tensió geopolítica i econòmica entre EEUU, Rússia i la Xina pel control de mercats i matèries primeres. Es constata la irrellevància de la UE com a actor global, incapaç de bastir una autonomia geopolítica respecte els EEUU, ni de donar resposta coherent a conflictes com el d'Ucraïna i Rússia, Isreal i Palestina o Síria, de manera que quan pretén invocar una certa autonomia estratègica és per mostrar una subjugació a la OTAN pel rearmament i l'assumpció de més despesa militar, i el rumb geopolític, alimentant una roda bèl·lica lucrativa pels interessos de la indústria militar nordamericana. Des d'Esquerra Republicana denunciem la manca d'una política autònoma i efectiva de seguretat europea, així com l'assimilació del fet que, més despesa militar sense cap mena de mancomunació

o cooperació entre els estats, signifiqui més seguretat. El partit es reafirma com a força inequívocament pacifista, defensem la diplomàcia i la cooperació internacional com a eines de prevenció de conflictes i construcció de pau i ens mostrem favorables a que els estats de la Unió Europea avancin cap a una sortida de l'OTAN per tal d'augmentar la seva autonomia en clau geopolítica i estratègica (4971) (3888) (4853).

(9) La gran heterogeneïtat cultural i la complexitat social de les societats modernes occidentals, juntament amb la incertesa política i econòmica, genera nous discursos d'odi, de múltiples malestars socials, a partir de la percepció d'inseguretat, **la manca d'esperances** i perspectives de futur per a una majoria de població, especialment jove. En el món d'avui experimentem **una erosió en la sobirania de les democràcies que genera una sensació creixent de pèrdua de control de la major part de la ciutadania** dels països democràtics en tot allò que afecta a les nostres vides i famílies, sigui en la feina, a l'escola, en el barri, en el territori i el medi ambient. Tot plegat ens ofereix una **conversa política cada cop més polaritzada i agressiva** a tots nivells, més influenciada per les xarxes i fora dels mitjans tradicionals.

1.2 La Unió Europea: dretanització i auge dels populismes *anti-drets (3514)*

(10) Actualment a Europa les alternances polítiques en els governs son freqüents i tendeixen a **virar cap a la dreta**: a les darreres eleccions generals celebrades a cada estat membre de la UE es van produir 13 alternances de color polític al Govern, de les quals 9 van ser cap a la dreta (Itàlia, ~~Polònia~~, Romania, Suècia, Finlàndia, Noruega, Eslovàquia, Estònia, Bulgària i Països Baixos). Dels 14 estats on no s'ha produït alternança, 10 continuen governats per la dreta, mostrant una major estabilitat. En conjunt a la UE-27, predominen les coalicions de dretes: 19 estats tenen un govern de dretes i tan sols 8 tenen un govern d'esquerres. **És difícil mantenir-se al Govern sent d'esquerres**, amb l'excepció de Portugal, Dinamarca, Malta, Luxemburg i també a Espanya, on la majoria parlamentària és dèbil.

(11) En qualsevol cas, l'extrema dreta ~~la ultradreta~~ (3263) (3515) governa en solitari o en coalició amb els conservadors en sis països de la UE (Hongria, ~~Polònia~~, Itàlia, Finlàndia, República Txeca, Letònia, Països Baixos) (3638). El comportament electoral de la ciutadania mostra una insatisfacció recurrent amb els seus governs, i tant tendeix a cercar alternatives immediates basades en l'estabilitat, les certeses i les seguretats, com també en posicions d'alternativa radical basada en la desafecció vers la política tradicional i amb discursos antisistema que pretenen aglutinar **el malestar social** amb respostes senzilles i culpabilitzadores de certs col·lectius als reptes globals que se'ns plantegen com a societat (3515).

L'esquerra té dificultats per articular un programa de govern guanyador en defensa de la classe treballadora davant d'un panorama de precarització del treball i de la vida, marcat per l'ascens electoral de forces populistes i d'extrema dreta, amb una agenda neoliberal regressiva en l'àmbit de la igualtat i dels drets humans (4938), el fenomen de les migracions internacionals, la crisi climàtica i de biodiversitat, la finitud dels recursos (4777) i l'impacte econòmic i social de les tecnologies. Perquè quan l'esquerra socialdemòcrata governa tampoc aplica polítiques clarament diferenciades de les de la dreta, insuficients per transformar les estructures econòmiques i socials i revertir les desigualtats creixents. Com a partit d'esquerres també ens cal autocrítica en aquest sentit..(3181)(4789) Es constata les dificultats dels partits i governs d'esquerres per gestionar fenòmens com la inflació o les migracions i canalitzar el malestar i la incertesa d'àmplies capes de població empobrida. Cal reflexió

i autocrítica per poder revertir aquesta situació, oferint solucions a les principals necessitats dels ciutadans i els reptes que tenim a nivell global, però que també caldrà abordar a nivell local des de posicions de progrés i d'esquerres, per defensar la justícia social, la sostenibilitat, els drets humans i les llibertats. (4634).

(12) La construcció europea sembla haver-se estroncat des de la crisi financera de 2008 que va suposar una fractura entre els estats del centre i el nord europeu en relació als estats del sud. Actualment es viu una dretanització, un **auge dels populismes anti-drets (3516)** i una pèrdua de vigor de l'esquerra. En les darrers eleccions al Parlament europeu s'han consolidat les posicions de la dreta que cada cop més normalitza i compra el discurs ~~busca el blanqueig i el recolzament~~ de l'extrema dreta populista, i busca fins i tot pactar-hi (3516) (3517). ~~en creixement a tot arreu.~~ Un discurs que incorpora l'escepticisme sobre la utilitat de la Unió Europea, com a espai democràtic, de drets socials i polítics i llibertats (4634).

Cal revitalitzar doncs el projecte europeu per blindar els drets adquirits els darrers anys i per enfortir l'economia, la tecnologia i el medi ambient (4634). La UE necessita una proposta política, econòmica i social justa i engrescadora, amb més democràcia i transparència, i no esdevenir una Europa fortalesa contra els fluxos migratoris que han convertit la Mediterrània en una fosa comú, i que malda per externalitzar noves fronteres amb centres de concentració i detenció a Líbia, Albània o altres països nord-africans (4868). Una proposta que no depengui de potències mundials com EEUU, la Xina o les economies emergents com els BRICS+, i que sigui capaç de teixir noves aliances en defensa de la democràcia, la justícia social i la sostenibilitat, (4634) enlloc d'actuar com un club d'estats sustentat per principis neoliberals com a pilar bàsic, i que ens invisibilitza com a nació a l'hora d'oficialitzar la llengua catalana. (3891)

Davant aquest context poc esperançador, cal recuperar i actualitzar polítiques que tornin a generar esperança i confiança a la ciutadania. Calen polítiques estratègiques de reindustrialització i progrés, que avancin cap a l'electrificació de l'economia i la fi de la dependència en els combustibles fòssils. Cal recuperar i rellançar l'estat del benestar i emprenedor, capaç de generar oportunitats i polítiques socials per tal de reparar l'ascensor social i combatre les desigualtats. En definitiva, cal recuperar l'essència de l'Europa Social i dels Pobles, apostant per un projecte de pau i progrés compartit a Europa.(4868)

La construcció europea ha estat fonamental per garantir la pau i la cooperació entre pobles, però encara té reptes pendents per aconseguir una veritable unió equitativa i al servei de la ciutadania, capaç d'eradicar el dumping fiscal i laboral, assolint una harmonització real que eviti la competència deslleial entre estats en benefici de grans capitals i corporacions en detriment de la protecció social i els drets de la classe treballadora. La UE ha de ser un espai de progrés compartit, on la sobirania dels pobles i els drets socials siguin pilars fonamentals del seu desenvolupament. (3185)

1.3 Catalunya i la resta dels Països Catalans en la nova etapa (3894)

(13) Catalunya i els Països Catalans experimenten un creixement demogràfic caracteritzat per l'envelliment de la població i el creixement migratori, un desequilibri territorial que s'aguditza amb el creixement de les àrees urbanes i metropolitanes i el despoblament del món rural i de muntanya, amb una erosió dels barris de la conurbació de Barcelona en el cas de Catalunya, amb presència d'infrahabitatge, un dèficit d'infraestructures viàries i ferroviàries per manca d'inversió estructural *arreu del país (3397),* un sistema educatiu que proporciona resultats no satisfactoris per sota de la mitjana espanyola, un sistema econòmic que pateix un espoli fiscal en què tot i el creixement del PIB

s'intensifiquen la desigualtat de rendes i la pobresa relativa, on la productivitat i el PIB per càpita es troben estancats, amb una dependència elevada del turisme i un declivi del sector primari, un dèficit de recursos hídrics, una dependència de l'energia nuclear i un insuficient desplegament de les energies renovables.

(14) Pel que fa a **la política a Catalunya**, tenim un nou parlament en què Ciutadans per fi desapareix, irromp Aliança Catalana com un partit d'extrema dreta ~~d'ultradreta~~ (3264) emergent al costat de VOX que manté la seva quota; Junts es ressitua al centre-dreta social i polític propi de l'antiga convergència a favor de rendistes i corporacions, com a partit independentista després de l'enèsima operació de prometre la tornada de Puigdemont, on la seva col·laboració amb altres forces de dreta d'àmbit estatal és una realitat plausible. Caldrà veure si l'afany de prioritzar l'assumpció de competències delegades en immigració la situa en un terreny propi del nacionalisme excloent d'extrema dreta (3448); Per altra banda, i el PSC, guanyador de les darreres eleccions, s'erigeix com a partit d'ordre, conservador i sucursalista, acumulant el màxim nivell de poder polític i institucional de la seva història, posicionant-se com l'ala més conservadora del PSOE i liderant les grans ciutats metropolitanes. Els Comuns tornen a desdibuixar-se electoralment com a crossa del PSC més espanyolista de la història recent i situant-se com l'únic soci del Govern socialista en minoria.

(15) El **pacte d'investidura** del President Illa ha generat un seguit d'acords ambiciosos entre el PSC i Esquerra Republicana, que en funció del seu compliment o no, poden marcar un pas endavant o no en l'autogovern i la capacitat de finançament dels serveis públics, les infraestructures i les polítiques públiques mitjançant la Hisenda catalana i el nou model de finançament basat en el concert. I també, l'articulació d'un espai de diàleg polític sota la forma d'una Convenció Nacional per la resolució del conflicte polític i un Pacte Nacional per la Llengua. En aquest context, Esquerra Republicana, situada fora del Govern, ha declinat negociar pressupostos pel 2025 a partir de l'exigència de compliment dels acords d'investidura pendents, sense els quals cap acord de pressupostos podrà ser satisfactori.

(16) A les Illes Balears i al País Valencià es va produir una alternança de governs cap a la dreta a les eleccions autonòmiques, amb una majoria parlamentària àmplia de PP i VOX que van confegir la investidura i el programa de govern, malgrat actualment governi el PP en minoria. En qualsevol cas, el programa de govern del PP en minoria condicionat externament per VOX es troba igualment sotmès als lobbies econòmics i es caracteritza per una involució lingüística i cultural contra el català i una involució política i social en matèria d'igualtat, diversitat i feminismes.

(17) Alhora **al País Valencià** trobem un denominador comú que fonamenta la victòria de les dretes antivalencianes, i aquest denominador és la desmobilització del votant valencianista, independentista, d'esquerres i progressista. Un votant que va propiciar i consolidar un canvi al cicle 2015-2019 i que al 2023 i 2024 s'ha quedat a casa. ~~La tebiesa dels Botànics I i II en posar en marxa polítiques valentes en matèria d'aprofundir en l'autogovern, reivindicar la sobirania del País Valencià davant un estat espanyol espoliador i centralista, i la falta de valentia per a plantar cara a amplis sectors reaccionaris de l'estat profund, ha generat una desmobilització que~~ L'Estratègia d'evitar el conflicte sobiranista i la manca de valentia en la defensa de l'autogovern per part dels Botànics I i II han propiciat una percepció de manca d'utilitat política de les forces progressistes per a molts votants. Aquesta tebiesa ha permès que el PP i Vox capitalitzen el desencant i guanyen força electoral i institucional el qual ens ha conduït a caure en mans de la dreta més destructiva per al país i la seua gent, com s'ha vist recentment amb la DANA. La nova etapa exigeix la construcció d'un espai valencianista que, allunyat de la submissió a estructures estatals, defense la sobirania del País Valencià com a eina fonamental de progrés social i econòmic. (3609) (3867)

(18) **En clau espanyola**, Esquerra Republicana ha contribuït al manteniment i al condicionament de polítiques (4982) del Govern del PSOE i Sumar, en detriment del PP i VOX (que es perfilen com a forces electorals que aspiren a l'alternança), al costat d'altres forces polítiques de les nacions històriques com EH Bildu a Euskal Herria l País basc i el BNG a Galiza Galícia (3896), que articulen l'esquerra sobiranista i independentista majoritària als seus països, a l'igual que el PNV i Junts. D'altra

banda, el republicanisme d'esquerres espanyol es troba en situació de pugna, debilitat i fragmentació (Sumar, Podemos i Más Madrid). La conjuntura de debilitat del Govern socialista i de Sumar representa una oportunitat per obligar-los al aconseguir el compliment dels acords en benefici de la ciutadania i en benefici de l'autogovern i la sobirania de Catalunya i dels Països catalans. (4982) (3895).

Esquerra Republicana, a més de col·laborar amb les forces sobiranistes i independentistes de les nacions històriques, ha de treballar també amb aquelles forces republicanes i d'esquerres de l'Estat espanyol que comparteixin una aposta clara pels drets dels pobles a l'autodeterminació, la democratització i la justícia social, amb l'objectiu de superar el règim del 78 i construir una alternativa real als oligopolis econòmics i polítics que perpetuen la monarquia i les desigualtats estructurals. (3554) (3895) (4982)

1.4 L'impàs de l'independentisme democràtic (3336)

(19) A Catalunya el panorama polític i parlamentari ha entrat en **una nova etapa després d'una dècada de creixement de l'independentisme** que va assolir el Govern de la Generalitat en coalició a partir dels resultats del 2015 fins el 2021, i d'Esquerra Republicana en solitari fins les eleccions anticipades del 2024 (3897). A mode de diagnosi electoral, l'impàs del procés independentista ja es manifesta electoralment a les eleccions del 2021 en què s'aguditza la caiguda del suport electoral dels partits independentistes i un augment de l'abstenció. **Les eleccions del 2021**, marcades per la pandèmia i una abstenció important que va perjudicar relativament més els partits unionistes, encara van proporcionar una majoria parlamentària a les forces independentistes democràtiques.

(20) A les **eleccions del 2015**, ~~de~~ l'operació de Junts pel Sí ~~, que~~ va assolir 62 diputats al Parlament amb el 39,6 % dels vots (amb un resultat de 1.628.714 vots, amb fuites de votants disconformes a compartir llistes amb la dreta) (4329). I el transvasament de vot posterior a les eleccions del 2017 significà per a Junts per Catalunya l'absorció del 52 %, (850.000 vots) mentre que ERC fou del 34% (550.000 vots). A **les eleccions del 2017**, marcades pel 155 i la repressió, la fidelització del vot independentista assoleix el seu màxim amb 1,7 milions de vots, en uns resultats on l'independentisme en conjunt arriba als 2.080.000 vots sumant 300.000 votants de partits no independentistes i procedents de l'abstenció.

(21) El **suport a l'independentisme** havia tingut dos motors de creixement. Un primer motor que és la il·lusió pel procés independentista (2012, 2015) i un segon que és la repressió i el vot solidari (2017). El creixement de 2015 es caracteritza per una part important de votants del PSC, ICV i antics abstencionistes que voten en clau independentista. El creixement de 2017 es caracteritza per una part important de votants d'esquerres dels Comuns, PSC i antics abstencionistes que voten en clau antirepressiva. Aquest creixement de **nous votants** el capitalitza Esquerra Republicana.

(22) L'etapa de decreixement de l'independentisme es defineix per una pèrdua de la fidelització del vot que cau a 1,3 milions de persones el 2021 i a 1 milió de persones el 2024. La fuita de votants independentistes i a l'abstenció supera el creixement degut a nous votants independentistes. Esquerra Republicana se li obren fuites a molts partits. El PSC passa a ser un atractor de votants. En termes electorals, **l'etapa del procés s'acaba el 2021**.

L'independentisme viu una situació d'impàs en la qual s'ha passat d'un catalanisme amb un projecte clarament democratitzador i social orientat a l'assoliment de la República catalana, a generar una catalanitat derrotada que, sense un programa polític nacional clar, ha optat per una posició defensiva aferrant-se al fet cultural i a una actitud intolerant i derrotista pròpia de l'antipolítica. Cal que el catalanisme i l'independentisme s'enforteixin des de l'esquerra i reprenguin el projecte social i

republicà transformador i de progrés que, més enllà de la defensa de la llengua i la cultura, aposti per la conquesta de drets i llibertats i sigui atractiu per a una majoria social (3266) (3421).

1.5 Auge i caiguda electoral d'Esquerra Republicana

(23) Esquerra Republicana va viure els seus **millors resultats el 2017** assolint un sostre de 935.861 vots (21,4%), incorporant a l'independentisme nous votants d'esquerres (votants de Comuns i PSC), també va guanyar el 2019 tant les eleccions espanyoles amb un 22,5% del vot capitalitzant la voluntat de sit and talk com les eleccions municipals a Barcelona amb el 21,3% dels vots –obtenint el major nombre de regidories republicanes de la història arreu del país- (3398), i va assolir el 2021 un 21,3% de vot i 33 diputats al Parlament (amb un nombre absolut menor de vots respecte anteriors eleccions fruït de l'abstenció general d'unes eleccions marcades per la pandèmia). A partir d'aquí, un **cicle de pèrdua de suport electoral** en successives eleccions municipals, espanyoles, catalanes i europees, ha deixat el suport electoral a les eleccions al Parlament de Catalunya el 2024 en una situació electoral similar (3898) a la que tenia el 2012 (13,6% del vot) quan just s'havia refet de la darrera patacada electoral del 2010 en què tan sols va obtenir un 7% dels vots emesos.

(24) Esquerra Republicana, percebuda socialment i electoralment com a **força independentista i d'esquerres** ha funcionat electoralment bé quan les eleccions anaven per a una majoria de votants en clau d'agenda nacional (referèndum 1 d'octubre, repressió, sit and talk), i no ha funcionat bé quan les eleccions s'han dirimit en termes de barrar el pas al Govern de les dretes i en clau espanyola, en un context social que ha canviat a un ritme accelerat en els darrers anys. Tanmateix, cal assumir també que la pèrdua més gran de suport electoral s'ha produït precisament quan hem acumulat més poder institucional a la Generalitat, les diputacions, i grans municipis. Això ens obliga a una autocrítica necessària sobre la percepció de la nostra gestió i la insuficiència de les nostres polítiques per merèixer la confiança reiterada dels votants (3187).

(25) El **vot prestat** i rebut d'altres forces polítiques d'esquerres no independentistes durant el 2017 i el 2019 no es va poder fidelitzar en base a l'acció de govern desenvolupada a la Generalitat, en què la manca de suport de la CUP i amb el trencament i sortida del Govern de Junts, va derivar en una situació d'oposició frontal, mediàtica i multipartidista al Govern d'ERC en solitari i als seus líders represaliats. També per una excessiva institucionalització, en detriment de la connexió amb la societat i l'autonomia de discurs del partit (4333).

(26) Entre les eleccions al Parlament de Catalunya des del 2017 al 2024 constata una pèrdua del suport electoral a Esquerra Republicana especialment **dels joves i les dones**, així com d'envelliment del votant (i el militant).

- El 2017, el 17% de les dones van votar ERC i a les eleccions de 2024 ha baixat fins al 7%.
- El màxim suport de joves d'entre 18 i 29 anys a Esquerra Republicana es va produir el 2017 (9%), a les darreres eleccions ha caigut al 2%, molt per darrera de PSC, JxCat i Vox.
- Entre els adults de 45 a 64 anys, Esquerra Republicana va arribar al màxim de suport el 2017 (24%) i ara es troba al 12%.
- El suport dels majors de 65 anys a ERC es troba per sota del 9%.

És imprescindible **tornar a ser el partit referent** del jovent, de les dones i de la gent gran i posicionar-nos com el referent de la classe treballadora.

A les Illes Balears l'esquerra sobiranista es troba present al Parlament de la mà de Més per Mallorca i Més per Menorca, havent estat capaces d'unir forces amb la plataforma d'Ara Repúbliques al Parlament Europeu, teixint les esquerres sobiranistes.

(27) Mentre que **al País Valencià** la presència institucional ~~d'ERPV és residual i es circumscriu a nivell local~~, Esquerra Republicana del País Valencià continua sent molt reduïda, limitada a l'àmbit local, i no ha aconseguit consolidar-se com una opció electoral viable a escala autonòmica, (3614) (3869) mentre el republicanisme d'esquerres que pot compartir Compromís manté unes posicions ambigües amb la sobirania valenciana i el pancatalanisme.

(28) És per això que ERPV ha de reivindicar que els valencians i les valencianes han de poder decidir el seu futur lliurement i qui ha d'oferir l'opció d'una República del País Valencià democràtica i socialment justa. ERPV ha de ser també qui pose en relleu allò que compartim amb la resta de territoris de parla catalana/valenciana/balear: no és només una mateixa llengua, sinó també unes aspiracions de futur i una història compartida i, malauradament, un mateix espoli, una situació d'injusta opressió estatal i de minorització lingüística que lastra, moltes vegades de per vida, les opcions de futur i de construir una vida digna de les classes populars del País Valencià. Aquesta situació és el resultat d'un context polític en què el valencianisme electoral ha derivat cap a una estratègia d'acomodació dins l'ordre autonòmic espanyol, renunciant a ser una alternativa real de país. Esquerra Republicana del País Valencià ha de deixar de ser percebuda com una opció exògena i treballar per bastir un espai autocentrat, on el sobiranisme valencià d'esquerres tinga una veu pròpia i diferenciada, sense diluir-se en estructures estatals ni en coalicions que han abandonat els principis fundacionals del valencianisme polític.(3615) (3870)

(29) Així les coses és la nostra responsabilitat contribuir a generar un moviment polític autocentrat i renovador; que faça recuperar la il·lusió al conjunt de les classes populars que al 2015 van tombar al PP, generant així una eina política sobiranista que faça caminar al País Valencià per la senda de l'emancipació nacional i social.

(30) I eixa mateixa eina d'emancipació nacional ha de ser també una ferramenta que ha de combatre problemes del conjunt d'una societat valenciana que sofreix risc de pobresa (la taxa de pobresa i exclusió social al PV és del 29,6%, més de tres punts superior a la mitjana estatal).

Tampoc podem oblidar la Catalunya Nord, i sobretot els seus ciutadans que tant van treballar per fer possible l'1-O i garantir l'exili dels líders independentistes, i que pateixen tant la persecució de l'estat francès com també el poder de l'extrema dreta francesa, Cal actuar i treballar per recuperar una majoria independentista al Principat i aconseguir una unitat d'actuació de la ciutadania de tota la nació completa per l'alliberament dels Països Catalans. (3240)

1.6 Retrocés del sentiment catalanista i d'esquerres

(31) És molt rellevant constatar **la caiguda del sentiment catalanista** en la darrera dècada 2014-2024 a través del CEO en què la ciutadania que es considera únicament catalana cau del 29,1% al 17,8%, i la dels joves cau del 29,3% a l'11,4%, **sent més forta aquesta caiguda entre els catalanoparlants i votants d'esquerres**. Menys acusada és la caiguda de qui es sent més català/na que espanyol/a que baixa del 26,1% al 23,3%. Així mateix, augmenta considerablement la proporció de ciutadania que es considera tan catalana com espanyola, que ha passat del 31% al 44,1%.

(32) Així mateix, el CEO constata que la proporció de **partidaris de la independència** que es senten tant catalans/es com espanyols/es ha augmentat des del 2014 del 8% al 16%. En canvi, el **suport**

social a la independència passa pel nivell de suport més baix de la darrera dècada (40%), i els contraris a la independència registren el màxim suport (54%).

(33) En relació a l'autoubicació ideològica dels votants entre el 2014 i el 2024 es constata una **dretanització** en sintonia amb el canvi general, en el sentit que les esquerres han perdut identificació entre el 2014 i el 2024, passant del 54,9% al 43,2%, mentre que les dretes augmenten del 9,8% al 18,2%. L'autoubicació al **centre polític** exacte, que molts analistes identifiquen com a centre-dreta electoral, o com a refractaris a l'esquerra, és una franja que creix lleugerament del 29,3% al 30,6%.

1.7 La necessitat de nous reptes socials i nacionals davant l'adversitat

(34) La societat catalana es troba immersa en una situació en què **les seguretats bàsiques** de la majoria de les classes populars, treballadores i mitjanes i els seus fills i filles es troben amenaçades per la incertesa i les dificultats per a l'emancipació, l'accés a l'habitatge i a la feina digne.

(35) Així mateix es constata una percepció de **debilitat del catalanisme** com a element d'identitat nacional majoritària i com a força hegemònica de caràcter polític, social i cultural amb capacitat d'articular tots els ressorts del país sencer. Es constata **un retrocés de la llengua**, principalment a les grans ciutats del país i entre les generacions més joves, com també una pèrdua de la consciència nacional a través del coneixement de la pròpia història, la geografia, la cultura, l'economia, l'esport o la ciència.

(36) Com a referents de l'esquerra, del catalanisme conseqüent i de l'independentisme, Esquerra Republicana ha de saber llegir les causes dels malestars i **comprendre la decepció i desafecció** cap a la política dels partits tradicionals, que dona ales als posicionaments antisistema en forma de populismes amb solucions màgiques i la cerca d'una "enemic interior", que massa sovint és la persona racialitzada immigrada, la dona feminista, la progressista, o les persones LGBTIQ+ i les dones trans,(4946) sobre el qual es focalitza la frustració per l'augment del cost de la vida, per un estat del benestar que no arriba a tot arreu o per una administració pública lenta i burocràtica que la ciutadania no té la sensació que funcioni.

(37) Esquerra Republicana necessita definir **nous objectius estratègics** que copsin el sentit dels nous temps i permetin ressituar els valors i el programa de l'esquerra, del republicanisme, del catalanisme i l'independentisme a Catalunya i a la resta dels (3899) Països catalans d'avui. Urgeix mostrar-nos altre cop com la força política central de l'esquerra que recupera la bandera democràtica del dret a decidir per teixir un lligam cívic entre la diversitat d'identitats per construir un futur nacional compartit per tothom , (3802) capaç d'oferir respostes vàlides i sòlides, de present i de futur, que tinguin la virtut de reconnectar amb la societat i ser capaces d'interpel·lar a una majoria social, en clau d'esperança, de seguretat i confiança en les persones, **com a base de la confiança en les comunitats, en la nació, en la societat i en el país.**

El nostre projecte polític té les seves arrels en el compromís de construir una societat basada en la justícia social i l'equitat, que té per objectiu assolir l'emancipació política en defensa dels drets civils, polítics i col·lectius de les classes populars i treballadores. I requereix d'una estratègia que prioritzi avançar en la sobirania des de les esquerres per assolir la República Catalana amb l'exercici efectiu del dret a decidir. Aquesta exigència implica defugir qualsevol proposta d'aliança o coalició electoral unitària fonamentada en opcions polítiques excloents, interclassistes i identitàries (3557) (3851) (3568) (3754) (3775) (3532) (3640).

2. MÉS ESQUERRA REPUBLICANA

2.1 Un partit referent i guanyador

(38) És indiscutible que quan **Esquerra Republicana, *més enllà de la implementació institucional (3901)*, és forta i decisiva el país avança**. Així ha estat històricament, com també en el tombant del segle XX en l'impuls pel progrés i l'autodeterminació, i així ha estat en l'etapa recent per l'independentisme.

(39) Avui, la societat catalana, la nació i el país necessiten més Esquerra Republicana que mai. Per abordar els canvis i reptes més urgents i més importants descrits en el bloc anterior, Catalunya*, el País Valencià i les Illes ~~i els Països catalans~~* (3900) necessiten que Esquerra Republicana torni a ser un partit fort, central, decisiu i guanyador, capaç de liderar i arrossegar el gruix de la societat cap a la República Catalana.

(40) En aquests moments **l'acció política i institucional** d'Esquerra Republicana es desenvolupa des de les cambres parlamentàries, fora del Govern de la Generalitat, i de forma rellevant al món local i supralocal, en una posició en què les correlacions de força i les aritmètiques parlamentàries ens atorguen un caràcter decisiu.

(41) Esquerra Republicana proposa una sèrie d'objectius estratègics per **reconnectar amb la ciutadania** que s'ha allunyat i ha deixat de fer-nos confiança electoral, per tornar a ser un partit gran, referent i guanyador, capaç de transformar i fer que les coses passin. De projectar-se com un partit amb vocació de govern, compromès a construir l'alternativa a l'actual govern socialista en minoria, exigent i seriós amb el compliment de tots els acords en benefici del país, dels nostres pobles i ciutats i de la seva gent, especialment dels acords d'investidura del Govern de la Generalitat i del Govern espanyol.

(42) Per una banda, Esquerra Republicana ha de **liderar els grans consensos polítics** per a la defensa de la nació complerta i de la identitat catalana: la llengua, la memòria democràtica, la cultura i l'escola catalana. I per l'altra ha de ser un partit obert i gran, amb la fortalesa i capacitat de generar aliances de progrés amb els agents socials i la societat civil per generar més cohesió social i nacional, és a dir ser més societat i més nació en un país per a tothom.

(43) Hem de ser capaços de projectar altra vegada pel conjunt de la societat catalana, i sobretot per les noves generacions de catalans i catalanes, la indestriabilitat de **la lluita social i la nacional** per fer-les ambdues guanyadores. Som l'únic partit català capaç de fer-ho.

(44) Al mateix temps, és clau consolidar Esquerra Republicana com **un actiu polític de referència en l'àmbit internacional**, tant amb les relacions amb altres partits de l'esquerra, com amb els partits que defensen el dret a l'autodeterminació a Europa i arreu, com també amb els partits verds i compromesos amb la solidaritat internacional. Cal que portem la bandera del **partit del treball**, del partit dels **drets i les llibertats**, a tot el món. Hem de ser un mirall per aquells que es troben en lluites semblants a la nostra, i donar-nos suport mutu.

(x) En la nova etapa política que s'obre Esquerra Republicana es proposa **esdevenir el partit referent** de l'esquerra catalana, el partit independentista de referència, el partit antifeixista d'arreu

dels Països Catalans (4212) (4489) (4078) (4547)(4580) (4616) (4955) (4028) (3954) (4543) (4684)(4620) (4852) (4926) (4361) i el primer partit del municipalisme a Catalunya.

(45) Volem, doncs, ser el **partit referent de l'esquerra catalana**, de tot el republicanisme d'esquerres arrelat a la majoria de la societat catalana i àmpliament compartit per la ciutadania que s'identifica amb la suma (3606) (3798) de les esquerres sobiranistes i favorables a l'autodeterminació. Esquerra Republicana ha de ser el partit que defensi els drets socials i els interessos de les classes populars i mitjanes (4233) (4240)

Som el partit que vetlla per la imprescindible transició ecològica i ecosocial a tots nivells per fer front al col·lapse climàtic global (3396) (3907), a partir d'un model de desenvolupament sostenible que preservi els recursos naturals en equilibri amb les activitats productives, posant atenció especial a les activitats del sector primari.(4225)(4305)(4237)(4301)(4274)(4295

(46) El partit que assegura **les seguretats i llibertats** bàsiques de tothom que treballa i s'esforça per guanyar-se la vida i lluita perquè no es vegi forçat a marxar de casa, a partir de l'acció d'un sector públic robust que garanteixi (3907) l'habitatge i una feina dignes (3271), els drets socials (4243)i els serveis públics essencials com la salut, l'educació (3395)(4237) (4301)(4274)(4295)(4305), la protecció social i el transport públic.

(47) Perquè som **el partit que treballa activa i incansablement** per la sobirania individual i col.lectiva. El partit que vetlla pel progrés material i les condicions de vida de la majoria, el partit compromès amb la democràcia i l'ampliació del conjunt de drets i llibertats, individuals i col.lectives per a tothom, sota la divisa de ser i continuar sent un sol poble, plantant cara a l'extrema dreta populista d'Aliança catalana i Vox i a les dretes que cercaran acords amb ells.

(48) Ens proposem ser el **partit** catalanista, sobiranista (3607) (3799) (3619) **i independentista de referència** que propiciarà l'exercici del dret a decidir democràticament el nostre futur polític com a nació i proclamar la República catalana.

(49) Hem d'autoafirmar-nos i actuar com una **eina política i social de mobilització i d'identificació social i nacional catalana**, ~~com històricament va fer el PSUC, el primer PSC o CDC a Catalunya en moments clau de la nostra història.~~(4135)(4059) És imprescindible fer-ho avui en un context de creixement demogràfic, d'enorme heterogeneïtat social, cultural i lingüística, i d'auge de l'extrema dreta, pel foment de la inclusió. social ~~i nacional de la immigració en què els fills i filles son i seran nous catalans.~~

(50) Ens proposem ser el partit que lidera **la construcció social i nacional des del municipalisme**, des de la proximitat i des del republicanisme d'esquerres que es manifesta a través de l'acció comunitària, la cultura popular i la societat civil, amb la consolidació del món local com a base del creixement de la nostra organització.

2.2 Exercim els valors i les virtuts republicanes per reconnectar amb la societat

(51) Esquerra Republicana la conformen el conjunt de persones militants i amigues que formen part del partit i que comparteixen l'objectiu d'assolir la República catalana en exercici del dret a l'autodeterminació dels Països Catalans per a cada un dels seus territoris i l'Aran, la conformació de

les quals estarà vinculada a la decisió del poble en el procés constituent. Repúbliques econòmicament pròsperes, socialment justes, feministes, culturalment avançades i territorialment sostenibles (4809) (3399) (3608), (3621), (3623), (3800).

(52) Un col·lectiu de persones de conviccions fermes i compromeses que creu en **la democràcia** i **l'honorabilitat de la política** com a forma de fer avançar la societat. Que és a través del treball i la constància com s'aconsegueixen els objectius polítics. I que no tot s'hi val, **l'ètica republicana** i **els drets humans** són els fonaments sobre els que cal construir la societat.

(53) **L'honestedat, el compromís, la coherència, la credibilitat i la confiança** son fonamentals per l'èxit d'un projecte polític. L'empatia i l'ajuda mútua com a pilars de la fraternitat i la justícia són valors i virtuts que han de ser la marca d'Esquerra Republicana.

(54) El nostre partit fa seva la tradició i els **valors del republicanisme democràtic** d'incidir en la recuperació dels **valors universals i primigenis de la fraternitat, laïcitat** (4496) (4091) (4575) (2005) (4034) (3962) (4678) (4560) (4368) (4648) **i del dret a l'existència** del qual venen derivats tota la resta de drets de la ciutadania.

(55) La fraternitat ha estat el gran principi oblidat de la tríada reivindicativa dels valors republicans universals de llibertat, igualtat i fraternitat. Un dels principis fonamentals del republicanisme és el de garantir públicament de mode universal i incondicional les bases de l'existència material i social de les persones com a dret històric derivat de la despossessió a què han estat sotmeses al llarg de la història i d'una manera més especial amb el model capitalista liberal. Derivat d'aquest principi general sorgeix el concepte de fraternitat.

I refermem el principi de prevalença de la llibertat de consciència en el marc de l'heterogeneïtat, la pluralitat i la diversitat de les societats de cada un dels territoris dels Països Catalans, per la qual cosa ens comprometem a garantir que no quedi supeditada a la llibertat religiosa. Esquerra Republicana farà remarca a través de la praxi política i l'acció dels seus representants en les institucions del seu ideari laic a fi i efecte de respectar i fer respectar la igualtat de drets entre creients i no creients. (3795) (3639)(3630)

L'exercici dels valors republicans també exigeix la denúncia de la il·legitimitat i la imposició de la monarquia borbònica, per la qual cosa Esquerra Republicana es ratifica en la praxi de no assistir ni participar en cap acte oficial ni institucional promoguda pel Cap d'estat o família reial. La presència de càrrecs del partit en actes on també concorri el Cap d'Estat només podrà justificar-se si la convocatòria ha estat promoguda per una institució aliena a la Casa Reial. (3602) (3601) (3796)

(56) En definitiva, som el partit que treball per l'equitat, la solidaritat, la fraternitat, la justícia i la llibertat en tots els àmbits de la política. (3329) . Els **valors republicans** han d'estar sempre presents i hem de poder transmetre a la ciutadania la vàlua i la riquesa que suposen per a la nostra societat. És l'hora d'exercir els valors i transformar-los en virtuts de la gent d'Esquerra Republicana.

2.3 La Memòria i l'antifeixisme com a element diferencial d'Esquerra Republicana

(57) **República** ha de ser sinònim de defensa de drets humans i de justícia universal, de recuperació de la memòria, de condemna dels règims totalitaris i de reconeixement de les víctimes de crims contra la humanitat. A l'Estat espanyol, el model d'impunitat derivat del règim monàrquic del 78 impossibilita la condemna de la dictadura franquista i dificulta el ple reconeixement de les víctimes del feixisme, la

recuperació de restes humanes de les fosses comunes i el restabliment dels seus honors i la reparació dels danys als seus familiars.

(58) El republicanisme ha d'erigir-se en part acusatòria i de condemna de la dictadura i en garant del reconeixement i el restabliment de **les víctimes del feixisme** i els seus familiars. No hi ha temps per perdre, els familiars directes de les víctimes o són morts o estan encarant l'etapa final de la seva vida. La nostra acció ~~directa~~ (3272) des del municipalisme i les cambres parlamentàries (3902) és una de les darreres oportunitats per a la nostra gent gran de trencar amb anys de silenci, de dolor contingut i de saber-se oblidats per unes administracions que, en temes de memòria, no han fet prou els deures o han començat tard.

(59) És fonamental que incidim en la recuperació pública **d'espais de memòria i de dignificació**. Des del municipalisme republicà s'ha de fer de l'espai públic una aula de recreació, reivindicació, pedagogia i enorgulliment de la nostra història i de trencament del llarg oblit.

(60) És desitjable treballar iniciatives com la instauració al món local, del Dia Local de la Memòria que permeti situar temporalment els actes de **commemoració de Memòria** d'una manera efectiva dins l'agenda de cada poble, vila o ciutat. L'erecció de memorials dedicats a les víctimes i que certifiquin el cost humà de la Guerra Civil a cadascuna de les poblacions republicanes. O l'aprovació de mocions per sol·licitar Stolpersteine per als combatents republicans exiliats, capturats pels nazis i assassinats als seus camps d'extermini. Així mateix, crear itineraris d'espais de Memòria que, a través de la investigació històrica i del relat oral ens permetin recuperar espais a nivell local i vincular-los, si escau, a les iniciatives de país ja existents.

(61) També cal incidir en la realització a nivell local d'informes exhaustius sobre del cost humà de la Guerra i la repressió que ha de permetre el **reconeixement de totes les víctimes**. Aquests informes ens permeten identificar, dignificar i reparar les persones que van morir com a conseqüència de la Guerra Civil o que van patir la repressió i també de les seves famílies. Ens ha de permetre entendre la barbàrie, la mort i la massacre derivades de la Guerra Civil des d'una clara perspectiva de gènere i posar de manifest com a la rereguarda les víctimes tenen rostre de dona, rostre d'infant i de persona gran.

(62) Com a demòcrates, com a republicans, i com a militants antifeixistes **tenim memòria i volem fer memòria**. Fent memòria i creant, a través de la Memòria, un horitzó militant antifeixista que barri el pas a qui atempta contra els drets humans. La lluita antifeixista també cal centrar-la en transformar la societat garantint que la ciutadania tingui les seves necessitats cobertes, garantint drets i benestar (4814) i, en conseqüència, eliminant les pors i les frustracions socials que l'extrema dreta utilitza per créixer, adaptades a cada realitat concreta. La militància antifeixista és també la multimilitància en espais que trenquen amb el tradicionalisme, l'irracionalisme i la intolerància que propugnen els espais d'extrema dreta. (4051) (3801)

Per tant, l'antifeixisme d'Esquerra Republicana no només ha de mirar enrere per fer memòria històrica. Sinó que també ha de poder donar solucions a l'avenç de l'extrema dreta d'avui en dia, a nivell mundial i també a casa nostra. La normalització de l'extrema dreta és l'avenç dels postulats ideològics del feixisme i la regressió de drets. Esquerra Republicana ha de ser la punta de llança de la lluita antifeixista parant els peus i denunciant a qui hi té complicitats per evitar el seu ascens i expansió. (4492) (4363) 4081) (4558) (4031)(3957) (4550) (4863) (4363)

2.4 Un partit obert més enllà de la política institucional

Multimilitància, activisme i implicació amb els moviments socials

(x) Esquerra Republicana ha de ser **l'eina transformadora** de la nostra societat. De la mateixa manera que no dubtem que independència i justícia social van juntes en la mateixa lluita, hem de fer de la **feina institucional i l'activisme al carrer** dues lluites paral·leles i complementàries.

(xx) Els **moviments socials** com a eines transformadores de base, són i han de ser part de la cultura de la nostra organització i l'activisme l'adn de la nostra militància. Els canvis socials necessiten de les accions col·lectives i aquesta és la raó de ser dels moviments socials i l'activisme i per tant espais imprescindibles on el republicanisme d'esquerres ha de ser protagonista. Esquerra Republicana promourà **l'activisme de la militància** i ho farà amb formació i participant dels moviments socials cívics i de base comunitària (4246) (4502) (4103) (2008) (4704) (4581) (4679) (4954) (4376) a partir d'una acció tant reivindicativa com propositiva. (4338)

Despleguem l'acció política als barris i les comunitats

(x) La veritable **acció política** com una praxi que s'exercita **en contacte amb la comunitat** i participant de la seva activitat. Des d'Esquerra Republicana, com a partit clau per al progrés dels Països Catalans, la nostra tasca ha de ser aglutinar les persones implicades en la transformació social i política de l'entorn des de l'esquerra (4244) (4242) (4501) (4098) (4595) (4610) (4687) (4576) (4673) (4372) . Per aconseguir-ho, cal que la militància participi activament en diversos moviments i fronts d'acció.

(63) És fonamental que les seccions locals tinguin les eines necessàries per esdevenir referents i dinamitzadors dels seus municipis, disposant (3288) oferint espais de trobada, activitats i recursos per als seus pobles, viles i barris. La nostra acció política no només vol transformar les institucions, sinó també les relacions socials i comunitàries, construint una societat més justa, cohesionada i solidària.

(64) Calen accions, sistemàtiques, modestes i ambicioses, que ja es duen a terme a molts municipis republicans, des d'elaborar butlletins explicant l'actualitat municipal, posicionament i propostes, l'acció feta des dels governs i l'oposició, cedir l'espai del local a altres entitats perquè puguin desenvolupar-hi part de la seva acció, organitzar activitats que promoguin la llengua i la cultura catalanes, si l'oferta cultural de l'Ajuntament és minsa o inadequada...) O la confecció d'una campanya fins a l'organització d'un gran acte popular, les oportunitats per poder incidir en la realitat més propera són infinites. Cal posar en valor l'acte altruista que és la militància, que implica dedicar esforços i energia propis per millorar la vida del col·lectiu. I també calen accions polítiques innovadores que impulsin un activisme cívic enfocat a fer comunitat, connectant amb la gent amb una actitud propera i desacomplexada, i que superi els formats convencionals. Calen noves maneres de fer política per generar un moviment transformador i il·lusionador pels nostres barris i pobles. (4393)

(65) La gent d'Esquerra Republicana hem d'anar més enllà de la voluntat d'estar "al costat" de la gent, sinó que **"som" la gent**: la col.laboració, la suma d'energies, l'impuls o participació en causes i mobilitzacions concretes sempre tindran més ressò en la mesura que son compartides i es duen a terme conjuntament amb la societat civil i veïnal dels municipis, amb la gent, les persones amb qui convivim. En els nostres barris i municipis, s'han produït, al llarg dels anys, importants canvis i transformacions, a partir de successives onades migratòries de manera que en barris on anteriorment es concentrava la immigració treballadora d'origen espanyol, avui és habitat, en gran part, per la immigració treballadora provinent d'arreu del món, amb nous canvis de vida, costums, activitats econòmiques i usos de l'espai públic, amb escoles públiques on la composició de l'alumnat, és quasi exclusivament de pares i mares d'origen migrat. Esquerra Republicana, com a partit municipalista, encara avui, es troba lluny, d'incidir en aquests barris i sectors de població treballadora i sovint precaritzada. El comportament electoral assenyala que tals persones amb dret a vot, estan lluny de ser cridats als postulats del republicanisme d'esquerres sobiranista o independentista. Un dels reptes per a les properes eleccions municipals de 2017, és aconseguir, líders i/o referents d'aquests barris, en les llistes electorals pròpies o vinculades. (3449)

Una organització humanista i empoderadora

La fortalesa d'Esquerra Republicana som les persones que en formen part. La militància i, també, les persones amigues i votants que donen suport al projecte i el fan avançar.Un projecte polític que aspira a l'hegemonia ha de tenir present que totes les persones són importants i que tothom té aportacions a fer. Per això, cal articular una organització humanista que, repartint responsabilitats adequada i meritòriament, es relacioni de manera més horitzontal i amb actitud empoderadora.

En una cultura humanista de l'organització, el factor clau és l'empoderament de les persones. Totes les persones que tenen una responsabilitat o una funció a fer s'han de sentir reconegudes i ~~empoderades~~ acompanyades per a fer la seva tasca. I aquí és molt important la confiança i la cooperació. Així, l'engranatge republicà ha de funcionar com una maquinària en que totes les peces tenen una funció i són igual d'importants.

Per això, cal constituir òrgans de lideratge, més que no pas de direcció, amb visió humanista i actitud empoderadora, que siguin exemplars i proactius, cercant què pot aportar cada persona al projecte republicà. En definitiva, una cultura humanista de l'organització per teixir una xarxa de complicitats en que tothom es faci responsable de les seves funcions i treballi cooperativament, amb plena confiança, per fer avançar el projecte polític entre totes i tots (4402) .

Igualment, cal que aquesta xarxa sigui suficientment sòlida i ben teixida perquè les persones puguin sentir-s'hi també segures i a gust. Cal posar èmfasi de manera constant en la necessitat d'escoltar, de col·laborar i de cuidar-se mútuament. Només amb equips humanament encaixats podrem tenir equips capaços de liderar el partit i aportar el millors d'ells mateixos al projecte polític.

2.5 Estratègia municipalista d'enfortiment d'Esquerra Republicana

(66) Esquerra Republicana, neix l'any 1931 per presentar-se a les eleccions municipals del 12 d'abril com a nova alternativa política republicana, transversal, de masses i hegemònica. Esquerra Republicana va tenir la capacitat d'aglutinar diferents sensibilitats polítiques amb objectius comuns per mobilitzar i liderar aquests canvis polítics.

(67) Aquesta proposta política és l'opció majoritària per l'electorat i com a tal és la guanyadora de les eleccions municipals del 1931, sent aquestes unes eleccions particulars per representar l'inici d'un **canvi polític arreu del país,** la II República.

(68) Ara, el 2025, hem de recuperar aquesta hegemonia política, transversal, popular, d'esquerres i republicana, i tal i com es va fer l'any 1931 ho hem de fer a partir **d'enfortir el municipalisme** d'arreu del país, ja que serà aquest el que, entomant i treballant la diversitat territorial, enfortint els ajuntaments, entenent-los com a primera línia de la política i del servei públic que treballa de forma directe amb les ciutadanes i ciutadans del nostre país, ens permetrà **enfortir políticament el partit des de la base** creant així un partit estructuralment fort.

(69) Esdevenir el **primer partit del municipalisme** de Catalunya, significa la consolidació del món local com a base del creixement de la nostra organització, per arribar cada cop a més gent, ser més planers, més entenedors, més forts, generar un baluard de complicitats i solidaritats comunitàries en un món on **la informació i la influència política** es focalitza en un poder mediàtic que gira l'esquena als partits més crítics amb l'estatu-quo com el nostre, i unes xarxes socials i un poder digital en mans d'una oligarquia que prioritza actors, continguts, relats i posicionaments ~~massa sovint contraris als valors de l'esquerra~~, d'extrema dreta, ~~aïllant a la gent del seu dia a dia i dividint-la~~, socialitzant-los en postulats ideològics contraris al feminisme, a l'ecologisme, a la democràcia, propis del nou feixisme. Per tal de fer possible de forma creïble i coherent el municipalisme d'esquerres, Esquerra Republicana es compromet a ser el baluard de defensa i combat de l'accés als governs municipals, per part de l'extrema dreta i la dreta extrema del nostre país (4085) (4195) (4032) (4712) (4638).

(70) La **virtut política del municipalisme** rau en el fet que les necessitats i problemàtiques a les que s'enfronten cada dia els veïns i veïnes dels pobles i ciutats del país són les que ens han de preocupar més i les que ens han d'ocupar del tot. Parlant un llenguatge polític clar i entenedor podrem comprendre les seves demandes, que habitualment es circumscriuen al seu entorn més proper (el que anomenem el quilòmetre quadrat) i podrem ser útils de debò. Així doncs, cal parlar amb claredat i sense complexes de totes les preocupacions que representen el seu dia a dia., bo i assumint la diversitat -social, política, ideològica, cultural i de classe-, i evitant l'abús de llenguatges i respostes polítiques estandarditzades, poc útils i entenedores.

(71) Demandes en millora de l'espai públic, de la seguretat, en millora dels equipaments municipals (escoles, biblioteques, centres cívics,....), de l'atenció primària de serveis socials (4247) , protecció del petit comerç, del sector primari (3400), de teixir aliances locals amb el sector empresarial del territori,... aquests són els veritables problemes quotidians de la gent, i a la que els nostres electes locals han de donar prioritat en resoldre. Hem de saber escalar cap a d'altres àmbits institucionals (3293) aquestes preocupacions en polítiques i iniciatives parlamentàries, actuant localment primer per poder actuar i pensar globalment i en relació al país després, i viceversa, poder fer de corretja de transmissió oral i directa de les pugnes i debats parlamentaris cap als nostres veïns i conciutadans.

El municipalisme com a eina per esdevenir el partit referent tant en l'àmbit rural com en les àrees metropolitanes

Les prioritats programàtiques dels pobles del medi rural i de les ciutats de les àrees metropolitanes del país i tenint present els municipis que son en un pas entremig representen la confluència en la cerca de l'equilibri i la cohesió territorial del país, **la Catalunya Sencera**:

(72) En tots ells urgeixen **les polítiques** per abordar el repte demogràfic, la connectivitat, la gestió agroforestal, la pesca (4225) (4237) (4301) (4274) (4295) (4321), l'agroalimentació, i la major dotació i descentralització de serveis públics essencials, la sostenibilitat, la defensa del català a l'espai públic, l'accés a la cultura, (3904) (3401) la connexió interurbana, el transport públic, la rehabilitació massiva d'habitatges de cascs antics de pobles i ciutats i de barris (3610), la seguretat ciutadana, les oportunitats de feina i el comerç per viure i treballar dignament.

(73) La diferència entre una ciutat metropolitana, una ciutat mitjana, un municipi gran o un municipi rural o de muntanya (3905) ~~ciutats mitjanes, municipis grans o un poble que no arriba a mil habitants és **el llenguatge i la forma** en què s'expressa la necessitat, es reclama, com s'aconsegueix i com es gestiona i s'implementa una actuació amb el concurs de les administracions públiques locals i supralocals. No obstant, el fons de la qüestió és el mateix~~. rau en la diferència en drets i d'accés a serveis bàsics que condiciona el dia a dia de les persones. Sovint les diferències poden semblar que només son de llenguatge i de formalització en què s'expressa, es reclama o es gestiona la necessitat per part dels veïns, però també son sobretot de com s'aconsegueixen millores i de com es poden gestionar i implementar actuacions que no sempre poden comptar amb el suport tècnic o el concurs necessari de les administracions públiques supralocals. És per això que cal una acció política eficient i coordinada arreu dels municipis, capaç de prioritzar solucions als greuges acumulats en aquells municipis que menys capacitat tenen de fer-se sentir, serveis i drets tinguin garantits d'acord amb un prinicpi d'equitat territorial. (3402)

(74) La **gent d'Esquerra** hem de ser la gent d'arreu, la que som a tot arreu, que som capaços de fer llistes a tot arreu, perquè incorporem els nostres conciutadans i convilatans per què s'impliquin amb nosaltres en el bé comú, en la preocupació pel veí, en la identitat del barri i del poble, en la gestió pública i siguem determinants, eficients i eficaços en la posada en marxa de les solucions als problemes. **Volem prestigiar la política local** com una forma de patriotisme i esperit de servei a la comunitat i a la ciutadania. I per això defensem un marc en què els electes locals puguin desenvolupar la seva tasca amb el reconeixement, formació, dedicació i condicions que els permetin assumir les responsabilitats de representació, de govern o d'oposició, amb la deguda protecció i ampliació dels seus drets i l'exigència de les seves obligacions com a servidors públics i garants del bon govern.

El municipalisme com a marc d'inclusió social i nacional de la immigració

(75) L'estratègia municipalista d'Esquerra Republicana ha de buscar l'objectiu d'obertura i inclusió de noves persones, de gent arrelada als municipis i també de persones que hi son nouvingudes. Estendre la mà a entitats, associacions i col·lectius, ser planers i fer-nos útils per escoltar i canalitzar les seves necessitats i reivindicacions. Ser poble sempre, perquè som la gent. Trencar les nostres pròpies costures, ampliar les zones de confort i dels convençuts i enfrontar-nos amb una realitat quotidiana que a vegades ha sigut poc escoltada i que de cap manera podem desconèixer.

Des dels ajuntaments republicans hem de saber projectar **una nova catalanitat** que apel·la als valors universals de les lluites seculars que connecti amb els nouvinguts de realitats on han conegut perfectament les opressions i discriminacions culturals i de classe.

(76) ~~La gent del PSUC als anys setanta, del primer PSC, sota la bandera dels nous ajuntaments democràtics, de Convergència Democràtica de Catalunya dels vuitanta, eren **activistes compromesos** que es multiplicaven per l'ensenyament del català als barris, per la cultura popular, per l'acció comunitària, cívica, cultural, editorial i comunicativa a totes les ciutats del país~~.

Esquerra Republicana és hereva de la feina que molta gent ha fet pel catalanisme als anys setanta i inicis de la democràcia. Des dels partits d'esquerres, els del catalanisme polític, l'esquerra independentista i altres moviments (3668), van posar les base des de l'activisme compromès, que multiplicaven la seva acció per l'ensenyament del català als barris, per la cultura popular, per l'acció comunitària, cívica, cultural, editorial i comunicativa a totes les ciutats del país. (4548) (4137) (4826) (4060) (4699) (4412)

(77) El seu llegat i exemple ens ha d'inspirar en un context social que ho requereix més mai. És urgent i Catalunya i la resta dels Països Catalans ho necessiten ~~a~~. La generació de **vincles comunitaris** amb la immigració és essencial tant per la cohesió social i nacional, com per l'enfortiment del projecte polític d'Esquerra Republicana. Per això, l'ús de la llengua catalana (3672) i la laïcitat han de ser el punt de trobada de tota la societat, els vehicles de relació comunitària basada en el respecte i la tolerància. (4497) (4369) (4644) (4094) (4922) (4582) (2006) (4035) (4682) (4562) (4667) (4369) Els moviments socials dels barris que lluitaven per acabar els infrahabitatges, els moviments veïnals, el moviment feminista de la defensa del dret al propi cos, el moviment insubmissió i d'objectors de consciència i els ecologistes del No a les nuclears, deixen un llegat, unes experiències, uns èxits que ens han d'inspirar en un context social en què la solidaritat, la implicació ciutadana, el teixir aliances comunitàries, és més urgent que mai. (4545) (4139) (4848) (4630) (2026) (4061) (4700) (4897) (4416)

El municipalisme com a marc d'arrelament de l'acció política feminista i LGTBIQ+

(x) En tant que **partit feminista**, el municipalisme, en tant que és l'àmbit de governança més proper a la ciutadania, ha d'estar compromès en la lluita per l'erradicació de les violències masclistes emprades en una societat patriarcal. ~~és un àmbit idoni on eradicar els comportaments i múltiples expressions quotidianes de les violències masclistes que pateixen les dones i que sovint s'emparen en models patriarcals, familiars tradicionals i d'assignació discriminatòria de gènere~~. (4509) (4115) (4669) (4529) (2011) (4603) (4759) (4716) (4387). Els municipis republicans han de combatre les manifestacions d'odi i ser espais de llibertat en defensa de la diversitat sexual, la identitat i l'expressió de gènere, i de defensa de tots els **drets de les persones LGTBIQ+**. Els municipis republicans han de protegir les diverses maneres de viure i sentir al marge de la norma que imposa el sistema cisheteropatriarcal.

El municipalisme com a marc de foment i articulació de l'economia social i cooperativa

(xx) Des del municipalisme republicà hem de conjurar-nos per a la promoció a nivell local de les iniciatives d'economia social i cooperatives. La participació a la Xarxa de Municipis per a l'Economia Social i Solidària permet compartir experiència i coneixement amb altres poblacions i esdevenir vectors d'accions per al foment de l'economia social a casa nostra. Així cal treballar perquè els ajuntaments dels municipis republicans adoptin els rols d'impulsors, divulgadors, promotors i

afavoridors de l'economia social i del cooperativisme a nivell local. Però cal un altre factor, l'acció ciutadana, cal convenciment social perquè una massa crítica de gent, apoderada i auto-organitzada entomi el repte i el protagonitzi; gent que faci seva la participació en l'organització d'un teixit econòmic que fuig de models acumulatius i se centra en la satisfacció de les necessitats col·lectives comunitàries, situant les persones i les seves necessitats al centre de les nostres accions.

Cal endegar accions diverses com els espais de cotreball que acullin iniciatives cooperatives, com els ateneus cooperatius, la inclusió de clàusules socials en la contractació pública d'obres, béns i serveis municipals que afavoreixen les cooperatives i garanteixen un retorn social a partir de les licitacions públiques i el foment d'iniciatives cooperatives al sector de les cures que garanteixen serveis d'alta qualitat tècnica i social a les nostres llars i dignifiquen les professionals d'un sector econòmic i social altament feminitzat, racialitzat i precari. Com també les comunitats energètiques renovables i ciutadanes que permeten l'apoderament ciutadà, posant en les mans de les comunitats locals la possibilitat d'esdevenir actives pel que al model de transició energètica a nivell local duent a terme importants accions i inversions en energia fotovoltaica, mobilitat elèctrica compartida i punts de recàrrega de vehicles elèctrics de quilòmetre zero.

L'impuls del cooperativisme i de l'Economia social i solidària ha de ser un horitzó compartit del municipalisme republicà que l'ha de situar als eixos centrals de la seva agenda de govern i treballar per al seu foment a cada poble, vila o ciutat. Així mateix caldrà que des dels ajuntaments ens comprometem a donar totes les passes necessàries per deixar de treballar amb entitats financeres identificades amb el negoci de la guerra i que són sospitoses de la vulneració dels Drets Humans i la Pau. Cal assegurar també la inclusió de clàusules ètiques i socials en la compra pública potenciant així un model d'empresa amb responsabilitat social i que amb la seva activitat no contribueixi a l'explotació de les persones, a la vulneració de drets fonamentals i al finançament de les guerres.

El municipalisme, clau en la garantia dels drets socials. (4249)

L'atenció primària de serveis socials és proveïda pels ens locals i són aquests els que han d'afrontar de manera quotidiana i directament les mancances de finançament que dificulten l'atenció i l'acompanyament a les persones en situació de necessitats socials. La prevenció, l'acció comunitària, l'ampliació de ràtios de professionals, la millora del finançament dels serveis d'atenció domiciliària han de ser les nostres prioritats. A més, per les afectacions que suposen a l'atenció primària de serveis socials, la garantia de rendes, de polítiques públiques d'habitatge i de serveis especialitzats és imprescindible per assegurar aquests objectius. (4249)

2.6 Per una esquerra nacional àmplia

(78) **L'espai polític d'Esquerra Republicana** ha d'anar més enllà de la ciutadania catalano-cèntrica, o adscrita nacionalment a Catalunya i als diferents territoris (3909) dels Països Catalans (la que se sent "únicament" catalana, o valenciana, balear i nord-catalana) ja que, en el cas de Catalunya, tan sols ens adreçaríem al 18% de la població.

(79) **L'esquerra nacional àmplia** a construir com a base electoral és aquella que ha de ser capaç de situar l'agenda de les prioritats programàtiques de l'esquerra a la centralitat política, és a dir, al centre de l'interès majoritari de la ciutadania, que inclou tota la població que afirma sentir-se catalana i espanyola. Aquesta forma és la que ha de permetre adreçar-nos al 85% de la població de Catalunya, la qual conté el 73% de la població que actualment és partidària del referèndum d'autodeterminació, i fer evident i convèncer-los que la República Catalana és la millor via per aconseguir els objectius d'alliberament i justícia social. (3792)

(80) Ser el **partit referent de l'esquerra** a Catalunya significa adreçar-nos transversalment a qui es sent únicament català, més català que espanyol i tant català com espanyol, que s'implica en la justícia social, la sostenibilitat i la sobirania individual i col·lectiva del país pel bé comú. L'esquerra nacional

àmplia és **la Catalunya de base republicana del 80%**, de les lluites compartides, configurada per les classes treballadores populars, mitjanes, la immensitat de les famílies treballadores.

Esquerra Republicana considera prioritari avançar cap a una solució del conflicte nacional amb l'Estat espanyol basada en el principi democràtic, per la qual cosa aposta per mantenir una relació amb el socialisme català que combini confrontació i col·laboració. En aquest marc, li fem una crida a impulsar conjuntament la Convenció Nacional per a la Resolució del Conflicte Nacional, emmarcada en el pacte d'investidura del President de la Generalitat. Així mateix, insta les forces independentistes i sobiranistes d'esquerra a fomentar sinergies i aliances amb la finalitat de construir una via àmplia que permetin millorar les condicions per fer efectiu el Dret a Decidir. (3641) (3569) (3756) (3776) (3430) (3801)

(81) En un **canvi d'etapa** política en què la sociologia del país es troba en ràpida i constant transformació, és important centrar-se en què oferim a la ciutadania o a l'electorat com a partit. On marquem **prioritats estratègiques** i invertim en acció política i comunicació persistent, des de la visió simultània de l'urgent (social) i l'important (nació, societat i país).

(82) Oferim un projecte polític on les lluites socials i nacionals, pels drets i llibertats individuals i col·lectives, son indestriables: propugnem ser **més nació, més societat i més país**.

- Reivindiquem **el catalanisme des dels valors republicans universals**, els feminismes (4265) (4524) (4125) (2018) (4050) (4718) (4649) (4817) (4784) (4991) (4401) i l'antifeixisme.
- Reivindiquem ~~De Catalunya i e~~ls Països catalans com a nació avançada, progressista, cívica, segura, cohesionada i democràtica. Lluitem per la llibertat, la justícia i el bé comú, per la cohesió i el progrés social, educatiu, econòmic i ambiental.
- Volem articular **aliances amb ~~tots~~ els agents socials** (3794) per establir un programa polític per a les seguretats bàsiques de les famílies treballadores: habitatge, feina, salut, seguretat i transport públic. Solució al conflicte polític amb l'Estat: **el referèndum per assolir la independència** i República Catalana.
- La defensa i promoció de **la cultura i la llengua catalana**.
- El **partit de referència al territori de la Catalunya sencera**, (3912) capaç de representar simultàniament la gent del món rural com de les àrees metropolitanes.
- Un partit que treballa per l'alliberament del conjunt dels Països Catalans i que té com a marc d'actuació la nació completa, atenent a la seva tradició fusteriana. (3912)

(83) Plantegem obertament l'objectiu d'iniciar **un nou cicle guanyador** d'Esquerra Republicana amb les eleccions municipals del 2027. I per això ens hem de situar com a fita principal esdevenir el **primer partit municipal a Catalunya** en nombre d'alcaldies i regidories.

(84) Després de les municipals del 2027 serem més a prop del 2031, l'any en què viurem el **centenari de la fundació d'Esquerra Republicana**. Celebrarem els 100 anys de les eleccions municipals que van portar-nos a la República Catalana. La militància i tota la gent d'Esquerra Republicana hem de preparar-nos i conjurar-nos per ser l'espurna política i social que encendrà **la nova revolució democràtica del poble de Catalunya**. Perquè engeguem un nou procés, un nou camí d'oportunitats que ens situarà altra vegada a les portes de la independència, a l'albada d'una República catalana de dones i homes lliures i iguals que caminen amb pas ferm per construir una societat més justa i fraterna, una nació més lliure i avançada i un país més pròsper.

2.7 Construïm l'esquerra valenciana (3633)

El País Valencià ha d'esdevenir un subjecte polític amb veu pròpia dins l'espai sobiranista. L'experiència dels darrers anys ha demostrat que l'estratègia de moderació i dilució del valencianisme polític ha portat a la desmobilització i a la pèrdua d'influència de l'esquerra sobiranista. En lloc d'assumir la dependència de projectes estatals o de coalicions que han renunciat a la ruptura amb el règim del 78, cal una aposta decidida per un projecte polític autocentrat, amb el País Valencià com a eix vertebrador.

Aquest nou espai ha de reivindicar la sobirania valenciana no com una consigna abstracta, sinó com per garantir drets socials, lingüístics i econòmics. La lluita pel concert econòmic, la defensa del català i la recuperació del teixit social han de ser pilars fonamentals en aquesta nova etapa. Així mateix, cal reforçar la formació ideològica per combatre el marc mental espanyolista i articular un discurs propi, allunyat de les inèrcies de l'esquerra estatalista.

El poble valencià ha de deixar de ser un problema sense solució per a l'Estat espanyol i convertir-se en una peça clau per a l'articulació d'un projecte sobiranista compartit amb la resta dels Països Catalans. Així com Euskal Herria i Galiza han consolidat espais d'esquerra independentista forts, el País Valencià necessita construir el seu propi camí, amb un projecte clar i ambiciós. És el moment de bastir una Esquerra Valenciana que responga a les necessitats del nostre poble.

3. MÉS NACIÓ

3.1. Els malestars de la catalanitat

Esquerra Republicana és, com les seves sigles indiquen, **un partit republicà**. Ho és en el sentit més quotidià del terme, per com ens oposem a una institució caduca i injusta com és la monarquia i els privilegis que comporta. Però ho és, sobretot, en un sentit més robust i històric: som hereus de la llarga tradició del **republicanisme democràtic**. Una tradició política present arreu del món des de fa segles (amb trets molt particulars a casa nostra), cristal·litzada a les grans revolucions que van donar origen a les democràcies modernes, i que té la llibertat com a valor central.

(86) Una **llibertat** entesa no pas com a "menys redistribució de la riquesa" o "menys polítiques igualitaristes", sinó fonamentalment com a "menys poder absolut": ja sigui el poder d'un govern, d'una nació, d'una jerarquia religiosa o ètnica, d'un gènere, d'una classe social o d'un monopoli privat. El poder i el seu exercici, sigui del tipus que sigui, ha d'estar distribuït equitativament i ha de trobar-se amb contrapesos; sent el més important el d'una ciutadania independent i crítica, disposada a participar a la vida pública per tal d'evitar la concentració i abús de poder polític i econòmic (3330), prevenir la corrupció i defensar la justícia i el bé comú.

És precisament aquesta forma d'entendre la llibertat la que fa necessàries **les comunitats polítiques**. Els individus troben la seva llibertat fonamentada en una sèrie de drets civils, polítics, socials, econòmics i culturals que els proporcionen independència i seguretat davant qualsevol forma de poder arbitrari; drets que només es poden garantir de forma mútua, col·lectiva i igualitària.

Això, naturalment, comporta els seus propis reptes, per com les pròpies comunitats polítiques i les institucions poden esdevenir opressives; és això el que fa necessaris dispositius institucionals com ara la separació de poders, els frens i contrapesos, l'estat de dret, les eleccions periòdiques i, en definitiva, tot allò que conforma la democràcia. Les comunitats polítiques democràtiques són el bressol de la llibertat ciutadana. I al món modern, **la comunitat política per excel·lència és la nació**.

(89) Tanmateix, des d'una mica abans de la pandèmia ençà, arreu dels Països Catalans es respira un ambient de creixent malestar o, millor dit, **malestars, en relació al fet nacional**; uns malestars de

contorns imprecisos i naturalesa difícil de definir, però de realitat ben fàcil de sentir. L'impàs del procés independentista català; les tàctiques de terra cremada d'una dreta sobiranista en declivi; o la decepció amb les promeses d'articulació de la plurinacionalitat per part de l'esquerra espanyola, són només alguns dels fenòmens que es troben a la part més superficial d'aquests malestars.

(90) De fons, però, ens trobem **fenòmens de més llarg recorregut**, com ara la caiguda de l'ús i presència de la llengua catalana; l'impacte desnacionalitzador de sectors econòmics com ara el turisme de masses o el rendisme immobiliari; la segregació i el racisme estructural patits per persones d'origen migrant, obstaculitzant-ne la inclusió com a membres de ple dret de la nació; el deteriorament de l'ascensor social, vital tant per a la justícia social com per a la cohesió nacional; l'enorme desequilibri de forces entre la nació catalana i l'estat espanyol; i, en general, la creixent sensació que el futur i la prosperitat de la nació estan en mans de forces que escapen al control de la ciutadania, i que són entre indiferents i hostils a la catalanitat.

(91) Aquests malestars són en bona mesura la traducció, a la nostra realitat, **dels malestars que es viuen arreu del món** democràtic com a resultat de quatre dècades de neoliberalisme global, que ha devastat comunitats senceres; disparat les desigualtats; precaritzat el treball i la vida; concentrat el poder econòmic en cada cop menys mans; ~~destruït la lliure competència~~ (3908) a benefici d'enormes monopolis i oligopolis; erosionat la sobirania de les democràcies; i, en definitiva, creat una **sensació creixent de pèrdua de contro**l per part de la major part de la ciutadania dels països democràtics.

(92) El proper cicle polític, al nostre país, tindrà molt a veure amb **com afrontem aquests malestars**. I com a tot arreu, la ciutadania trobarà, a grans trets, **tres grans respostes**: una en clau de replegament etnicista i autoritari, impulsada per l'extrema dreta i per aquells sectors del centredreta més propensos a comprar-li l'agenda; una en clau continuista, apel·lant a la por a l'extrema dreta per a no tocar l'status quo (nacional i social), sota l'amenaça que l'alternativa és encara pitjor; i una última de superació de l'status quo en clau progressista i d'aprofundiment democràtic que reivindica la nació com a comunitat i societat alhora.

(93) L'èxit de l'independentisme d'esquerres en general, i d'Esquerra Republicana en particular, dependrà de **liderar la resposta als malestars** de la nostra nació, i de **convertir-la en majoritària**. I per aconseguir-ho, hem d'entendre l'encaix d'aquesta resposta en el context de la crisi del neoliberalisme global, i la necessitat que es basi en una visió alhora social, patriòtica i internacionalista.

3.2. La nació: condició necessària per a la democràcia i el progrés

(94) Durant els anys 90, en plena eufòria de la globalització, moltes veus van proclamar l'arribada d'una **era postnacional**, tot argumentant que les comunitats nacionals estaven destinades a diluir-se per la pressió de la integració econòmica, tecnològica i cultural. Aquest discurs, tot sovint, emmascarava el nacionalisme dels grans estats, que aprofitaven les estructures globalitzadores per reforçar i projectar el seu poder polític, econòmic, cultural i territorial sobre rivals (interns o externs) més dèbils. Però més enllà d'aquest imperialisme centralista, disfressat de nacionalisme ~~encobert~~ (3331), el cert és que una part gens menyspreable de la intel·lectualitat i l'opinió pública d'arreu del món va arribar a creure, de forma més o menys sincera, que l'era de les nacions tocava al seu final.

(95) Avui dia, en canvi, la **persistència del fet nacional** resulta evident. Des de 2008 ençà, s'han multiplicat les esmenes al neoliberalisme global basades en una forma o altra de reivindicació patriòtica, ja sigui **en línies progressistes** (l'SNP a Escòcia, el Sinn Féin a Irlanda, Syriza a Grècia, BNG a ~~Galícia~~ Galiza, EH-Bildu a Euskal Herria ~~i País Basc~~ (3915), o el procés independentista català) com reaccionàries (el Brexit, el trumpisme, Le Pen, Meloni, Orban o l'enduriment autoritari a Rússia o la Xina). Es tracta d'una resposta a les fractures que el neoliberalisme global ha provocat en moltes societats, especialment entre aquells sectors i territoris que s'han sentit exclosos o marginats per les promeses no complertes d'un món sense fronteres econòmiques i culturals.

(96) Els **grans fenòmens** que marquen el present i determinaran el destí de la humanitat (com ara el canvi climàtic, l'augment de les desigualtats, les migracions o l'impacte social i econòmic dels canvis tecnològics) no es poden desvincular pas del marc nacional. Per molt que aquests fenòmens siguin

globals per naturalesa, la seva governança efectiva sempre requereix d'una **adaptació a la realitat** específica de cada comunitat. Per això, cap proposta política no pot pas prosperar sense arrelar-se en una o altra identitat nacional, de cara a liderar-la.

(97) Aquesta realitat no implica reivindicar un nacionalisme excloent i reaccionari, sinó entendre que, al món modern, les **identitats nacionals** són una eina indispensable per construir projectes col·lectius. Una societat desarrelada sense una cultura pública cohesionadora és més vulnerable a la fragmentació civil i al creixement del malestar social, fet que sovint alimenta el suport a opcions autoritàries i xenòfobes.

(98) En aquest context, les esquerres no poden cometre l'error (massa freqüent) d'oposar patriotisme a internacionalisme. El **patriotisme cívic** (central pel republicanisme democràtic) no es basa pas en l'exclusió de l'altre, sinó en la solidaritat col·lectiva i en l'adaptació a cada realitat concreta dels valors universals heretats de la Il·lustració i el progrés. I l'internacionalisme no pot reduir-se a un impracticable universalisme abstracte, desconnectat de les realitats nacionals. L'ideal cosmopolita de **fraternitat universal** entre les persones només pot florir a partir del respecte i la solidaritat internacional entre els pobles.

Aquest compromís no només s'ha d'entendre com una lluita pels drets nacionals, sinó també com una reivindicació de la solidaritat internacional entre els pobles i entre la classe treballadora d'arreu del món. L'internacionalisme és la resposta a les dinàmiques de dominació que pretenen enfrontar comunitats, en benefici exclusiu de les elits econòmiques i polítiques. Per això, defensem que la lluita pels drets nacionals va lligada a la lluita per una societat més justa, sense explotació ni desigualtats, on els pobles i els treballadors siguin els protagonistes del seu futur. (3259)

(99) Les esquerres han de veure les identitats nacionals com a **terrenys de disputa** a conquerir amb els propis valors i conviccions, susceptibles de ser guanyats per a la defensa de la llibertat, la igualtat, la fraternitat i el progrés. Quan les esquerres han ignorat això, han deixat el terreny lliure per a la dreta, que sovint ha utilitzat els **sentiments patriòtics** per erosionar la base popular de l'esquerra, així com per justificar polítiques regressives i excloents. El camí, doncs, no passa per oposar patriotisme a internacionalisme, sinó per integrar ambdós elements en projectes polítics coherents i útils. Defensem la identitat nacional en el context d'un internacionalisme humanista, alhora que rebutgem els nacionalismes excloents que ens allunyen del progrés social i de la solidaritat i del concert entre cultures i nacions. (3332)

3.3. Un catalanisme cívic

A grans trets, les nacions modernes poden entendre's de dues maneres. Una és la **nació ètnica**: un conjunt de gent que comparteix uns trets que no tenen a veure amb la seva voluntat (com ara l'origen o la llengua materna), de forma que la línia entre qui està "dins" i "fora" de la nació és gruixuda i difícil (o impossible) de franquejar. Una altra és la **nació cívica**: un conjunt de persones diverses que volen conviure com una mateixa unitat de sobirania, de cara a poder prosperar en llibertat i justícia a nivell econòmic, social i cultural.

La nació cívica no és una nació a-cultural: no hi ha cap projecte nacional que no tingui una o altra idea sobre quina és la cultura pública que ha d'unir i identificar els membres de la nació a banda (que no en contra) de les seves diferències; i per tant, no hi ha cap projecte nacional que no inclogui elements culturals (com ara els de caràcter lingüístic) entre el conjunt de drets i deures de la seva ciutadania.

La diferència entre la concepció ètnica i la cívica és doble, segons: (1) si la cultura pública de la nació es concep com un conjunt d'essències immutables o, en canvi, com un projecte col·lectiu susceptible de ser revisat i modificat mitjançant el debat democràtic; i (2) si la condició de membre de la nació, i els drets i deures associats a ella, es reben per herència de sang o, per contra, s'adquireixen per adscripció voluntària.

Cadascuna d'aquestes dues concepcions de la nació porta a **dues formes diferents d'entendre la cultura i les tradicions heretades**. Des del punt de vista del nacionalisme ètnic, les tradicions (en realitat, sempre seleccionades i definides de forma arbitrària) són essències intocables de la nació, a la qual delimiten. Des del punt de vista del patriotisme cívic, en canvi, les tradicions són **el punt de partida** del projecte nacional, però no en són un límit ni un punt d'arribada.

(104) Pel patriotisme cívic, tota la cultura pública de la nació ha de poder-se revisar via **debat democràtic**. Dins aital debat nosaltres, com a progressistes, defensarem aquells elements heretats que enriqueixin la cultura nacional i la facin més emancipadora i excel·lent; i alhora, combatrem aquells elements que ens empobreixin i perpetuïn l'opressió i l'endarreriment. Hem de promoure i vetllar per aquells trets, valors i tradicions de la cultura catalana i local (3605) que ens uneixen al millor del nostre passat, ens enforteixen en el present i ens projecten cap a un futur millor (com ara la llengua catalana; la inclinació a l'intercanvi cultural i comercial; o les tradicions de lluita del catalanisme popular lligades al moviment obrer, la menestralia, la pagesia, els feminismes (4267) (4525) (4127) (4750) (2019) (4052) (4721) (4653) (4823) (4806) (4992) (4404) , el moviment LGTBIQ+ i l'ecologisme); i alhora, hem de segar i superar tot allò que ens encadena als punts foscos del nostre passat, sobretot quan persisteixen en el nostre present i llastren el nostre futur (com ara el caciquisme, el llegat de la tracta d'esclaus, el masclisme, la xenofòbia, el dogmatisme o la intolerància religiosa).

A **l'era de la globalització**, caracteritzada per una gran exposició a la diversitat i un intens mestissatge (fruit de les migracions i del desenvolupament tecnològic), aquestes dues concepcions porten, també, a dues formes diferents d'entendre el paper de la nació als nostres dies. Descartada la idea (pròpia del discurs postnacional) de veure la nació com una rèmora del passat, queden dues alternatives: entendre la nació com una trinxera contra la **diversitat i el mestissatge**, o entendre-la com un espai de governança d'ambdós.

El que el catalanisme cívic reclama no és aixecar un mur contra la diversitat i el mestissatge (cosa, d'altra banda, impossible), sinó assegurar que els termes en que es desenvoluparan seran **decidits pel conjunt de la ciutadania catalana** de forma democràtica, i no pas pel govern espanyol o per grans poders econòmics fora de tot control democràtic (com ara els grans monopolis tecnològics i mediàtics, o els grans rendistes vinculats a l'especulació i al turisme de masses).

La **concepció cívica de la nació catalana** no és, ni ha de ser, un patrimoni exclusiu de l'independentisme d'esquerres; però l'independentisme d'esquerres només pot operar a partir d'ella. I per tant, **l'agenda de l'independentisme d'esquerres** per fer front als malestars de la nació ha de basar-se en un catalanisme cívic, que pugui esdevenir un terreny fèrtil per bastir **consensos favorables a una construcció nacional ambiciosa** i inclusiva, tant amb el centredreta catalanista com amb els sectors progressistes que encara tenen una identificació dèbil o fluctuant amb la catalanitat. Una agenda per construir la nació entesa com a plebiscit quotidià, que comença en la proximitat dels veïnats i els ajuntaments.

Els Països Catalans ~~a l'horitzó~~ com a realitat nacional (3812)

(x) Els **Països Catalans** són una realitat heterogènia amb diferents accents pel que fa al sentiment d'identitat que, a part de la llengua i cultura, segueixen compartint vincles de tota índole, també econòmics i socials, que enforteixen els seus lligams com a pobles germans. Històricament també, han estat territoris políticament diferenciats, per diferents casuístiques, fet que ha comportat que cadascun d'ells hagi tingut diferents maneres de viure i entendre **la catalanitat**. Una catalanitat, d'altra banda, que ha estat sotmesa a continus atacs per part dels estats espanyol i francès fins a l'actualitat.

Des de l'òptica del patriotisme cívic, l'independentisme d'esquerres vol seguir reivindicant la idea dels Països Catalans des de la doble vessant, **cultural i cívica**, que combina l'herència cultural que perdurat al conjunt dels territoris amb la voluntat ciutadana d'esdevenir una nació cívica, mitjançant el dret a l'autodeterminació, en que cadascun dels territoris puguin determinar el seu futur lliurement i federar-se en un estat en forma de República que respecti la personalitat de cadascun dels territoris.

Precisament, un dels principals lligams dels Països Catalans és **la llengua catalana** i els vincles culturals que segueixen compartint. Una llengua que, en el marc de la globalització, s'ha de fer un lloc en el món per a poder persistir de les amenaces constants que l'assetgen, especialment per parts dels estats espanyols i francès, que miren de limitar-ne el desenvolupament a través de les seves estructures d'estat.

(110) Així doncs, ens cal perseverar i **impulsar el català** com a pedra angular d'una **comunitat cultural** que, en el marc de la globalització digital, pot anar més enllà de les seves fronteres administratives, tot articulant l'espai cívic de comunicació en català i enfortint així els vincles d'unitat cultural i lingüística. Un repte per al qual és necessari l'impuls de les administracions públiques, tot donant suport i recursos als creadors, les indústries culturals i els mitjans de comunicació en català de tots els territoris, i mirant de promoure la col·laboració i les sinergies entre ells.

Tanmateix, el nexe d'unió entre les diverses parts dels Països Catalans ha d'anar més enllà del fet cultural de tal manera que el projecte polític comú s'articuli des de la diversitat i l'heterogeneïtat, en contraposició als models homogeneïtzadors i centralistes dels estats espanyol i francès que ens reprimeixen. I també perquè compartim en el republicanisme una cultura política àmpliament acceptada entre la societat, perquè patim d'una manera semblant l'espoli i la repressió que aplica l'estat espanyol i perquè la ciutadania té unes demandes polítiques extremadament semblants. La proposta política dels Països Catalans, fent honor a la pluralitat del nom, ha de fer front al centralisme espanyol i francès, fent valdre l'existència de diferents i diversos països, amb marcs jurídics i sobirans. En conseqüència, Esquerra Republicana, ha de plantejar el seu projecte polític a llarg termini en termes de modernitzar políticament, socialment i econòmicament els territoris dels Països Catalans, sigui des de l'àmbit institucional o des de la incidència política a través de la societat civil. (3406)

En aquest sentit, en el procés de construcció de les distintes repúbliques en el marc dels Països Catalans afavorirem la creació de les millors condicions i dels escenaris més adients per tal de consolidar l'avenç del republicanisme del País Valencià i de les Illes i, singularment, la d'incloure en les pròximes candidatures a Corts espanyoles presentades al Principat, persones proposades per ERPV i ERIB per fer possible la representació del republicanisme valencià i illenc el les cambres legislatives espanyoles (3627) (3637).

L'objectiu últim d'Esquerra Republicana, en l'àmbit de l'emancipació nacional, és l'assoliment d'una República dels Països Catalans que uneixi, a escala administrativa i institucional, Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i Pitiüses, la Catalunya Nord i la Franja de Ponent. (3405)

3.4. Una nova agenda de construcció nacional per l'independentisme d'esquerres

(111) Ja des d'abans de l'inici del procés independentista, les tasques relacionades amb **la construcció nacional** van patir una creixent deixadesa. A tall d'exemple, l'última llei ambiciosa en termes de promoció de la llengua a Catalunya va ser la Llei del Cinema de 2010 impulsada pel conseller Joan Manuel Tresserras. Durant els anys posteriors, els subsegüents responsables de la política lingüística van prendre decisions tan catastròfiques com eliminar el canal juvenil de la televisió pública catalana, i van badar davant l'eclosió del consum cultural i d'entreteniment a les xarxes, plataformes i serveis d'streaming i de tota una nova **escena digital** on el català era pràcticament inexistent.

(112) A Catalunya, aquesta situació va començar a revertir-se amb la formació del **govern republicà** presidit per Pere Aragonès l'any 2021, on ERC va reprendre les regnes de la política lingüística i de diferents àrees (com ara la de migracions) crucials per a **la construcció nacional**. La curta legislatura va impedir que el programa de la Generalitat republicana es desplegués en tota la seva ambició, però en aquest curt període de temps ja s'han pogut veure resultats tan prometedors com l'ascens d'un nou canal públic en català com a líder d'audiència entre el públic infantil.

(113) Per donar resposta als malestars de la nació, i per tornar a guanyar-nos la confiança de la ciutadania, cal reprendre aquest fil i convertir-ho en una **agenda integral de construcció nacional**, que apugi el llistó de l'ambició en aquest àmbit i, alhora, serveixi de pedra angular de construcció de grans consensos de país. Alguns dels elements centrals d'aquesta agenda han de ser els següents:

- Promoure, dins i fora del moviment independentista, **un ideal de catalanitat cívica, laica, inclusiva i feminista**, que tradueixi a nivell nacional els valors universals de llibertat, igualtat i

fraternitat. Un ideal que entengui la catalanitat com la síntesi de la diversitat de la ciutadania catalana, amb la llengua catalana com un element clau d'enfortiment i identificació.

- Revisar i impulsar la reforma de tota legislació i normativa (de qualsevol nivell) que tingui impacte en la posició del **català al món editorial**, escènic, musical i audiovisual (tant pel que fa a la creació com a la traducció, doblatge i subtitulació).
- Denunciar, combatre i acabar amb l'enorme discriminació que **els i les creadores en català** pateixen en l'accés a finançament públic a l'estat espanyol.
- Defensar i promoure activament **l'escola catalana com a model propi.**
- Fomentar la llengua catalana com a **llengua vehicular al comerç**, en tant que un dels espais de relació més intensius existents als municipis. Promoure cursos específics de català dirigits a les persones que treballen al sector del comerç i els serveis, així com garantir el compliment de la normativa lingüística en la retolació i carta de productes i serveis.
- **Llengua i treball:** En el context de la negociació col·lectiva, és essencial assumir un compromís ferm per promoure bones pràctiques lingüístiques en l'àmbit empresarial, que s'han de formalitzar mitjançant clàusules específiques en els convenis col·lectius. L'objectiu és que aquests acords s'estenguin progressivament fins a esdevenir pactes d'abast nacional, garantint així la plena presència i normalització de la llengua catalana en l'entorn laboral.
- La llengua en la justícia: promoure l'ús del català en els àmbits jurídics i judicial (3474).
- Articular i **reforçar infraestructures i nous serveis vitals** per a la construcció nacional, com ara el servei ferroviari de Rodalies o la Hisenda Catalana.
- Impulsar la reforma de la Llei catalana de serveis socials per, entre d'altres, consolidar el sistema propi i el rol del Departament de Drets Socials i l'atenció primària dels ens locals amb innovació i més dotació (4252).
- Ajudar, des de les administracions públiques, a la **creació de productes culturals** (en particular, de caràcter audiovisual) que difonguin la memòria del catalanisme popular entre la ciutadania (i, en particular entre els seus sectors més joves), com a eina per a reforçar l'orgull de país i la identificació transversal amb la catalanitat.
- Promoure les **federacions esportives i les seleccions nacionals catalanes**.
- Promoure l'estructuració amb caràcter nacional catalana de les **institucions i serveis públics** que interactuen amb la ciutadania (metereologia, cartografia, protecció civil, etc.)
- Enfortir **l'Idescat** i la producció estadística de dades primàries basades en l'explotació catalana i dels països catalans.
- Incorporar **criteris lingüístics i de construcció nacional** a tota la política econòmica de compra pública, concerts i ajudes a sectors productius i de provisió de serveis. Des del sector de la salut, l'educació, els serveis socials, en les telecomunicacions, en les licitacions per a serveis municipals, fins al tancament d'acords per a grans inversions estrangeres. Cal assegurar que qui necessiti suport del sector públic per fer negoci al nostre país haurà de complir la seva part pel que fa a la plena normalització del català, i que la seva activitat resultarà en la creació de llocs de feina estables i decents que afavoreixin l'arrelament al país i la cohesió nacional.
- Incentivar un model turístic que projecti les característiques nacionals del país, millori les condicions laborals i eviti les externalitats negatives al territori. En aquest sentit, cal reduir la dependència al monocultiu turístic a certs territoris on proliferen activitats precàries de baix valor afegit i alta volatilitat, com també incentivar un turisme responsable i regeneratiu que aposti per

incrementar el seu valor afegit, superar el caràcter estacional i evitar la massificació que generen impactes negatius al territori. (3476) (3906) (3816)

- ~~**Desincentivar activitats econòmiques desnacionalitzadores i/o precaritzades** lligades al sector del turisme massiu del litoral, ja sigui de caràcter urbà, com de caràcter estacional de sol i platja i oci nocturn~~ (3816).
- **Regular el mercat de l'habitatge** per a que prioritzi el benestar de la població arrelada (independentment del seu origen) per davant els interessos de rendistes i especuladors. Implementar polítiques que afavoreixin la compra d'habitatges per part de residents, i impedeixin, d'acord amb el dret comunitari, la compra especulativa d'habitatge per part de fons d'inversió internacionals i empreses especuladores, millorant la regulació actual del lloguer d'habitatges i l'excés de llicències de HUT en zones de mercat residencial tensionades. (3476) (4905)
- Forjar, conjuntament amb el moviment antiracista, una agenda comuna de **lluita contra l'exclusió i la segregació** a tots els nivells (urbanístic, educatiu, habitacional...), de cara a garantir la igualtat de drets i deures, la plena inclusió i la unitat civil de la societat catalana.
- Apuntalar el **suport públic** a aquelles branques de la **societat civil** que juguen un paper clau en la promoció de la llengua, la plena inclusió de les persones de qualsevol origen i el reforçament de la catalanitat; com ara les entitats de cultura popular, les associacions d'educació en el lleure o els clubs esportius populars.
- **Reforçar el finançament i el suport a l'educació pública** en totes les seves etapes (i, en particular, la de 0-3 anys), per tal que pugui complir en la pràctica amb la seva missió de promoure la igualtat d'oportunitats, el coneixement científic i cultural, la cohesió cívica, i el bon coneixement i ús de la llengua.
- Treballar per un consens entre els grans partits del país de cara a **reformar l'administració pública** per millorar-ne la transparència, l'agilitat, la professionalitat i l'eficiència, per tal de recuperar la percepció ciutadana (en bona mesura erosionada) que l'administració del país és més propera, personalitzada i eficient.
- Forjar un moviment per a l'acció política que agrupi les forces sobiranistes i independentistes (excepte l'extrema dreta), moviments socials, societat civil, espais de pensament i comunicació influents a favor de l'alliberament nacional, amb una estratègia coordinada entre tots els actors a diferents nivells, tant de mobilització, desplegament de l'agenda nacional i coordinació institucional, encara que no compartim govern, per exercir el dret a l'autodeterminació i proclamar la República catalana. (3407)

- Forjar **aliances estratègiques entre l'independentisme d'esquerres i moviments socials** com ara el moviment per l'habitatge, el ~~moviment~~ l'obrer, els feminismes (4268) (4527) (4129) (4760)(4616) (2020) (4053) (4659) (4840) (4825) (4994) (3801) , l'antiracista, l'LGTBIQ+ o l'ecolingüista, per com tots compartim àrees d'interès; entre elles, els valors positius de l'emancipació, la dignitat, el progrés i la diversitat, com la defensa contra un enemic comú: l'amenaça de l'autoritarisme, l'homogeneïtzació cultural i lingüística (4158) , la dominació i la violència.
- Promoure des del municipis republicans una **política sistemàtica d'inclusió a la llengua i a la vida civil**, mitjançant la cultura popular, els esports, la música, la societat civil i al catalanisme de les famílies treballadores nouvingudes.

Amb aquesta agenda, l'independentisme d'esquerres ha de jugar el paper d'eina per a **l'articulació nacional i social del país** que, durant la darrera etapa del franquisme, van complir altres forces

vinculades a l'esquerra federalista i al centredreta autonomista. Som hereus del seu millor llegat i, alhora, actualitzadors d'una tradició política encara més antiga, que ha escrit pàgines brillants de la història del nostre país.

Naturalment, la capacitat per impulsar aquesta agenda tan ambiciosa es veu limitada pel fet que som una **nació sense estat**, i per tant ens manquen bona part de les atribucions necessàries per a desplegar-la plenament. Aquesta és una de les raons principals per les quals **Esquerra Republicana és independentista** des de molt abans que aquesta opció política esdevingués central.

(116) **La nació catalana és una nació mestissa**, que ha sigut transformada constantment per grans moviments migratoris en aquesta terra de pas. Som doncs, entre d'altres coses, una **nació de migrants**; alguns arribats ahir, d'altres abans d'ahir i d'altres encara abans. I si volem seguir sent tot això (la qual cosa implica seguir sent una nació, per començar), necessitem tenir plena sobirania sobre tots els fenòmens que influeixen sobre el desenvolupament de la nostra vida, cultura i personalitat nacionals. Per això ~~volem~~ estem convençuts que caldria assolir **la independència i la República Catalana** el més aviat possible, (3227) i per això hem de revisar i actualitzar el camí a seguir per arribar-hi, amb l'horitzó factible posat en l'acumulació de forces de cara el 2031, per exercir l'autodeterminació.

4. MÉS SOCIETAT

Construïm la nova centralitat des de les esquerres

4.1 Una ciutadania lliure compromesa amb el bé comú

La ciutadania és la base de la República: persones lliures, en igualtat de condicions i compromesos amb el bé comú, que combatin les situacions de privilegi, de domini, de desigualtat i de discriminació, promovent la participació activa en la vida política i social de les comunitats. En definitiva, una **ciutadania lliure** per una societat justa i fraterna amb tots els pobles del món.

Avui dia, però, vivim en una època en què els **valors republicans** cotitzen a la baixa i els mateixos drets humans són relegats a un segon pla. L'auge de l'extrema dreta i la recent administració nord-americana del president Trump en són amenaces evidents.

(118) En aquesta **estratègia reaccionària**, la primera víctima és la veritat, però hi ha moltes més víctimes de la violència de l'extrema dreta: les persones ideològicament d'esquerres, les dones, el col·lectiu LGTBIQ+, les persones racialitzades, les llengües ~~minoritzades~~ que han esdevingut vulnerables arran de processos de bilingüització reeixits (4159), la ciència, etc. Fins i tot també com a independentistes som víctimes d'aquesta violència, especialment a les Illes Balears i al País Valencià.

(119) En aquesta reacció global, l'esquerra ha d'actuar. Primer, fent front al feixisme i a l'extrema dreta en totes les seves formes impedint que l'extrema dreta pugui accedir a la governança, sola o en coalició amb altres partits. (3422) (4226) (4088) (4033) Seguidament, abordant les problemàtiques complexes que són el caldo de cultiu de l'extrema dreta, com la seguretat i la migració. I finalment, enfortint un espai cívic de comunicació en base a la veracitat informativa, el pluralisme, la corresponsabilitat educativa i l'ètica periodística, per a assolir una ciutadania lliure, ben informada i amb sentit crític. L'Esquerra ha de combatre el feixisme amb fermesa adquirint un discurs i propostes coherents en els àmbits on l'extrema dreta se sent més segura (3408), donant resposta als malestars de la societat garantint unes condicions materials de vida dignes (3807), enfortint la veracitat i el

pensament crític (3422). Cal ser clars i coherents. L'origen dels malestars són degut a les desigualtats provocades pel sistema neoliberal global que l'extrema dreta vol blindar i engrandir (3807). L'esquerra no pot diluir el seu projecte amb aliances que no defensin inequívocament la justícia social i els valors republicans. No es combat el feixisme assumint-ne el discurs, sinó amb una esquerra cohesionada, democràtica i compromesa amb els drets socials i nacionals (3422).

4.2 Governança republicana i dret a decidir

(120) La **República** és, per concepte, la igualtat de tots els ciutadans i ciutadanes que s'expressen lliurement a través del seu dret a vot, representant així la sobirania popular en un model de democràcia representativa. Un model que no està exempt de contradiccions i que té aspectes a millorar. És per això que, per enfortir la democràcia, cal prendre decisions per revitalitzar-la.

(121) La **governança republicana** és una d'elles: un govern obert, actuant amb transparència i ètica republicana, que incentivi la participació ciutadana i la cooperació social com a forma de procedir i que promogui pactes nacionals per al disseny consensuat de polítiques públiques, tal i com Esquerra Republicana hem procedit quan hem governat.

(122) En paral·lel a la governança, cal també una **administració pública republicana**, àgil, transparent i de proximitat, desplegada arreu del territori adaptada a les seves singularitats (3911), que essent proactiva en la tramitació administrativa, sigui capaç de desburocratitzar els procediments a través d'una finestreta única i la simplificació de tràmits. Una administració eficient que valori els treballadors públics pels seus mèrits i professionalitat (3911) i els atorgui reconeixement en la gestió de les polítiques públiques.

(123) I més important encara, **fomentar la deliberació i la democràcia directa**, és a dir, el dret a decidir com a fórmula d'empoderament ciutadà, per a decidir a través de **consultes ciutadanes** sobre qüestions d'interès que ens afecten en la vida pública, i fer-ho de manera col·lectiva, lliure i democràtica, també amb opció telemàtica.

4.3 Una societat a la recerca de la felicitat

(124) La felicitat és un estat de benestar físic i emocional al que totes les persones han de tenir el dret a aspirar i a viure en llibertat. ~~En canvi~~, No obstant això, la realitat ens mostra una ~~és que~~ a la societat amb ~~es constaten~~ alts índex d'infelicitat per motius molt diversos, entre ells el risc de pobresa, l'absència de salut o la soledat no desitjada. En aquest context, cal posar el focus en una realitat alarmant com és el suïcidi, especialment entre els joves, que evidencia la necessitat urgent de reforçar el benestar emocional i dotar de recursos la salut mental per construir una societat que trenqui els estigmes i garanteixi suport a qui ho necessita (3477) (3423).

(125) Especialment en el cas de les **desigualtats** i **la pobresa**, afectant principalment a persones vulnerables i sense xarxa social i familiar, que té com a conseqüència el sensellarisme o que arriba fins a l'extrem del suïcidi a causa dels desnonaments. Una gravetat acceptada com a normal que és símptoma d'una societat malalta. Una realitat que hem de capgirar.

(126) Per assolir una societat feliç, superar aquestes problemàtiques i assolir un bon grau de satisfacció a la ciutadania (3786) ~~en que totes les persones se sentin amb un bon grau de satisfacció~~, cal consolidar un Estat del Benestar que tingui en compte tots els aspectes vitals que implica el

benestar de la persona. Primer, la cobertura de les necessitats més bàsiques. Un repte que requereix d'una autèntica política social que posi **la persona al centre** garantint els seus drets socials: alimentació, educació, salut, habitatge, treball, etc. així com la provisió de les cures com a part fonamental dels drets socials, evitant que recaigui sobre les dones i persones migrades.
(127) I més enllà dels imprescindibles sistemes de garantia de renda en situació de pobresa severa, com **la Renda garantida de ciutadania** que caldrà acompassar amb l'Ingrés mínim vital, Esquerra Republicana no renuncia a seguir plantejant el debat i l'estudi rigorós sobre la **Renda Bàsica Universal (RBU)**, una prestació incondicional i suficient per cobrir les necessitats més bàsiques que rep tota la població, capaç de compactar i simplificar administrativament tot el mapa de rendes i ajudes de forma automàtica, per tal que la ciutadania pugui prendre decisions més lliures i menys restringides per la urgència o la necessitat.

(128) Un cop garantides les necessitats bàsiques, el dret al temps és bàsic per fomentar una **vida equilibrada i saludable** i una de les opcions més recomanables per al benestar físic i emocional és l'exercici físic i la pràctica esportiva, fonamentals per a gaudir de bona salut. Per això, és molt important **promoure l'esport**, no tan sols en benefici del propi benestar, sinó també pels **valors cívics** i comunitaris que comporta.

(129) L'esport i l'activitat física són un eix vertebrador de país a traves dels qual cohesionar-nos social, saludable i nacionalment. Des d'una visió republicana, proposem un model esportiu accessible i inclusiu, que fomenti la igualtat d'oportunitats i que esdevingui un vector clau per al desenvolupament personal i comunitari. Apostem per l'esport com a marca de país, impulsant-lo com a eina de construcció social i nacional, connectant valors universals com la col·laboració, la sostenibilitat i l'excel·lència que ens posicionen internacionalment.

(130) Per tot plegat, cal treballar per a que **totes les persones se sentin felices**, tinguin les necessitats bàsiques cobertes, enforteixin les seves relacions socials, se sentin lliures de realitzar-se personalment i compleixin els seus deures ciutadans com un pilar essencial pel benestar del conjunt (3478). Per tot això, és molt important **l'acció comunitària per dinamitzar la vida de barri i dels pobles**, especialment a través de l'associacionisme, esdeveniments culturals i la pràctica esportiva, elements que afavoreixen el gaudi personal, la relació social i la identitat comunitària.

4.4 Una societat ~~igualitària~~ feminista, ~~i~~ lliure~~: feminisme~~ i de garantia dels drets de les persones LGTBIQ+ (4737) (4510)

(131) El compromís amb **el feminisme és intrínsec al projecte d'Esquerra Republicana** tal i com ha quedat palès en l'acció del Govern republicà a través del Departament d'Igualtat i Feminismes i que s'ha concretat a través d'accions valentes en favor dels drets de les dones i les persones LGBTI ~~de l'acció legislativa~~. Ara cal seguir exigint mesures legislatives per garantir la paritat, la igualtat salarial, la conciliació de la vida personal i laboral i, més important encara, l'erradicació ~~de la violència masclista~~ les violències masclistes. Amb l'onada reaccionària que estem vivint, assegurem que no ens arronsarem en la defensa dels drets. Una defensa tova només seria un guany més de l'extrema dreta que el nostre país no es pot permetre. (4513) (4117) (4676) (4532) (4202) (4041) (4609) (4774) (4745) (4391)

(132) Tanmateix, encara avui **les estructures de poder generen enormes desigualtats** entre homes i dones, persones migrades i nacionalitzades, persones paies i gitanes, persones blanques i racialitzades, persones cis i trans*, persones amb discapacitats, entre d'altres, són un impediment per al desenvolupament de projectes personals i col·lectius en igualtat de condicions.

(133) Aquest és el feminisme d'Esquerra Republicana, un feminisme que té en compte els diferents eixos de desigualtat: **el feminisme interseccional i transinclusiu** (4257) (4515) (4118) (4686) (4535) (4206) (2013) (4044) (4613) (4782) (4752) (4970) (4394). Les polítiques feministes interseccionals i l'acció des de les administracions (en tots els nivells i en tots els àmbits (3520) són indispensables per acompanyar a les persones i a les organitzacions públiques i privades a remoure aquestes estructures.

(134) Per això, enfocarem l'acció política per actualitzar la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva entre homes i dones, assegurar la transversalitat de gènere amb enfocament interseccional a totes les administracions públiques, garantir els recursos i pressupostaris (3521) necessaris per dur a terme polítiques feministes a tot al país, ampliar la xarxa pública de serveis de promoció dels drets de les dones, de la igualtat de tracte i no discriminació, dels serveis de prevenció i intervenció amb diligència deguda davant la violència masclista, garantint els drets sexuals (3521) i reproductius i els serveis que se'n deriven, assegurant-ne l'equitat i la qualitat i establir les condicions perquè l'àmbit privat compleixi amb els mateixos estàndards de compromís amb la igualtat efectiva de dones i homes que l'àmbit públic. Davant els atacs dels grups antidrets amb especial força contra determinats drets com els drets sexuals i reproductius arreu del món, Esquerra Republicana redoblarà l'aposta per la seva garantia, aprofundint en els drets reconeguts i introduint nous drets (4516) (4120) (4693) (4536) (4207) (4045) (4621) (4788) (4757) (4397) (3521).

(135) ~~Igualment que el feminisme~~ D'igual manera, amb el compromís feminista per la garantia de drets (3522), també s'ha avançat molt en els drets del **col·lectiu LGTBIQ+,** en el que Catalunya s'ha situat com a país capdavanter amb mesures implementades des del Govern de la Generalitat (3522) com l'adopció de famílies del mateix sexe, la primera llei pels drets de les persones LGBTI+ i ~~lleis i mesures~~ contra la LGTBIfòbia o una Xarxa SAI amb més de 100 punts arreu del país i reconeguda a nivell internacional. ~~També a nivell de l'Estat~~ Som un país pioner, ja que s'ha legislat per primera vegada (3522) a favor dels drets de les persones trans, tot i que no amb prou avenços com ens agradaria (4660). Avenços tots ells importants però als que cal seguir amatents i vigilants degut a la persistència d'actituds discriminatòries envers ~~el col·lectiu LGTBIQ+~~ la diversitat sexual, afectiva i d'identitats i expressions de gènere. Per això seguirem treballant per fer realitat una llei trans catalana, i per la garantia plena de drets per a totes les persones, inclòs el reconeixement efectiu de les persones no-binàries (4960).

(136) En la societat actual, especialment en les noves generacions, es viu amb molta més normalitat la lliure identitat i expressió de gènere i l'orientació sexual ~~que~~ de cadascú ~~tria~~, ~~establint relacions sexo-afectives sanes amb el degut consentiment~~. Una **diversitat afectiva, sexual i de gènere** que cal seguir treballant per què es visqui amb total llibertat ~~i normalitat~~, fent possible que ~~cadascú/na~~ tothom (4967) sigui com és.

(137) Cal generar espais de militància segurs per les dones i totes les persones ~~de col·lectius amb diversitat~~. Calen espais de cures i acompanyament. Perquè cuidant i acompanyant serem una organització més humana capaç d'irradiar a la societat. El valor republicà de la **fraternitat**, així com el de la **sororitat**, ~~és~~ són intrínsecs en la nostra organització. I no hi ha res més fraternal que l'acompanyament ~~en moments de debilitat o feblesa~~. De la mateixa manera, abordar des de la proximitat i la humanitat, però amb fermesa, qualsevol tipus d'assetjament o ~~abús~~ agressió, ha de ser un compromís com a organització republicana internament i externa. Mai cap ~~abús~~ agressió de cap tipus pot ser ni menystingud~~at~~ ni amagad~~at~~ (4556) (4123) (4730) (4209) (4969) (4048) (4627) (4799) (4765).

(138) ~~No existeix compromís republicà, ni progressista, ni nacional, si aquest no implica la lluita decidida per la igualtat de drets i oportunitats, l'equitat, el reconeixement, la participació en igualtat de condicions, el reconeixement dels treballs realitzats o la lluita contra les violències masclistes. La llibertat col·lectiva no existeix si individus, col·lectius o la meitat de la població, viuen en situació de desigualtat o les seves vides estan en risc. A més d'aquest compromís col·lectiu, és indispensable el compromís individual de totes les persones que s'identifiquen amb els valors republicans~~. Les múltiples discriminacions i desigualtats estructurals que pateixen dia a dia moltes persones pel seu gènere, origen, color de pell, orientació sexual, discapacitat, aspecte físic o edat no poden tenir cabuda al nostre país. . Volem un país que blindi els drets humans, que no deixi ningú enrere i que no toleri cap discriminació. Volem generar un sentit de pertinença compartit i garantir una vida digna a totes les persones del nostre país, vinguin d'on vinguin, sigui quin sigui el seu color de pell o tinguin la religió que tinguin. Volem també un país lliure de racisme, perquè el racisme fractura la societat i crea ciutadania de primera i de segona. Les polítiques feministes, d'igualtat de tracte i no-discriminació i les polítiques antiracistes són el millor escut antifeixista de què ens podem dotar. (4264) (4523) (4124) (4734) (4541) (4210) (2017) (4049) (4631) (4810) (4770) (4400).

4.5 Polítiques d'emancipació social juvenil

(139) Malgrat que algunes dades recents indiquen que la joventut confia menys en la política institucional i els partits tradicionals, **els i les joves continuen jugant un paper fonamental en la transformació del seu entorn**. Al llarg de la història, la joventut ha estat al capdavant de les lluites socials més importants, com la resistència contra la dictadura franquista, la lluita per la independència, les mobilitzacions per la justícia climàtica i les protestes contra la repressió de l'Estat espanyol. A més, molts joves participen activament en moviments associatius i organitzacions de base voluntària. Aquest compromís evidencia que, malgrat els obstacles i la precarització de les seves condicions de vida, la joventut continua defensant causes justes i treballant per un futur millor, sent un agent fonamental per aconseguir un país més lliure i solidari.

(140) L'emancipació juvenil és un altre dels reptes que tenim com a societat i que afecta a molts àmbits de la vida pública. **Les polítiques d'emancipació social juvenil** han de ser integrals i cobrir les necessitats de la joventut en àmbits com l'habitatge, el treball, la salut, l'educació i la cultura. Fomentar l'arrelament dels joves a les seves comunitats i permetre'ls desenvolupar un projecte vital digne és clau per a un futur més just, inclusiu i dinàmic.

(141) Un **jovent empoderat contribuirà activament al progrés de la societat**. En aquest sentit, cal prendre mesures, com ara garantir el dret a vot als 16 anys, en tant que és una edat en què ja es poden assumir responsabilitats laborals, tributàries i penals, pot ser una mesura per fer més properes les institucions als joves, i permetre'ls formar part de decisions que els afecten. També enfortint les organitzacions juvenils amb el desplegament de la llei per al Foment de l'Associacionisme i pel reconeixement de les competències adquirides amb la participació associativa. Com també garantir unes condicions de vida dignes, posar en valor el treball no remunerat i dotar d'autonomia econòmica, com ara beques salari per a l'educació superior o a través d'una renda bàsica universal.

4.6 Una nova política per garantir el dret d'accés a l'habitatge

(142) L'habitatge és un bé de naturalesa econòmica ha d'esdevenir un dret fonamental. L'accés real al qual constitueix **el dret d'accés a l'habitatge dret a un habitatge digne** (3822) ens permet parlar d'altres drets vinculats com la salut, l'educació o la intimitat, entre d'altres. L'habitatge incideix sobre

aspectes bàsics de la vida de les persones, com l'accés al mercat laboral, l'emancipació juvenil o la formació d'una família. En definitiva, és una **peça clau de l'estat del benestar** i cal reconèixer-lo jurídica i políticament com a tal (3822)**.** Per això, defensar el dret a l'habitatge digne és una part troncal de l'activitat política d'Esquerra Republicana.

(143) Paradoxalment, l'habitatge és un bé proveït pel mercat, a través de l'oferta i la demana, el qual **no en garanteix l'assequibilita**t. D'altra banda**,** l'urbanisme determina la necessita de sòl residencial en funció de la demanda per a la formació de llars.

(144) Per primera vegada des de l'esclat de la bombolla immobiliària l'any 2008, l'accés a l'habitatge s'ha convertit en la primera de les preocupacions dels catalans/es d'acord amb els darrers baròmetres del CEO. El 90% dels catalans viuen en àrees de mercat tens declarades pel Govern republicà el 2024, el que significa que el cost del lloguer o la hipoteca supera el 30% dels ingressos de la unitat familiar, o que els preus del lloguer o de la compra d'habitatge porten 5 anys creixent per sobre de l'IPC.

(145) Aquest sobrecost s'ha convertit de fa temps en **un factor clau de desigualtat** que afecta gradualment a les classes mitjanes, no nomes les llars amb menys ingressos com assenyalen els informes de Caritas-FOESSA. Un 45% de les llars llogateres estan el 2024 en risc de pobresa a tot l'Estat amb dades EUROSTAT, essent la taxa mes alta de tota la UE 27.

(146) Partint del fet que l'habitatge disponible ha d'estar en consonància amb l'increment de la població, l'objectiu bàsic de la política d'habitatge és que el seu cost s'adeqüi a la capacitat de renda de les famílies. Per contra el **Pla Territorial Sectorial d'Habitatge assenyala que un 39% de les noves llars que es crearan a Catalunya entre els anys 2025 i 2039** necessitaran acollir-se a mesures de les polítiques d'habitatge, necessitant per tant ajuts públics, la qual cosa constata un fracàs recurrent en aquest objectiu últim de control macroeconòmic si franges tant amplies de població necessiten ajut públic. La política d'habitatge que defensem no hauria de ser només la provisió d'habitatge protegit o bé d'ajuts monetaris directes per l'accés o sosteniment de l'habitatge a qui té insuficiència de recursos.

(147) La situació de la política d'habitatge a Catalunya en aquest moment es un **còctel** que provoca una emergència habitacional (4069) format **pel dèficit en la promoció d'habitatge protegit els darrers 12 anys** (1.169 habitatges acabats/any 2013-2023) per la finalització de l'escassa inversió i dels ajuts dels plans estatals d'habitatge a la promoció d'habitatge protegit no compensats per la Generalitat, més el **dèficit en l'oferta global de nous habitatges en els darrers 10 anys** (9.037 habitatges acabats/any 2014-2023) insuficients per fer front a la formació de noves llars que ha comportat l'augment de població, més **la greu situació del parc existent anterior a 1970 mancat de rehabilitació, buit o no**, per garantir-ne tant l'habitabilitat com la seguretat, més els actuals **preus dels lloguer** a l'espera dels efectes que pugui comportar la limitació a les 270 àrees de mercat tens i el desplaçament de l'oferta cap al lloguer de temporada, mes l'aplicació de la regulació dels HUTS, més els problemes derivats de la **pèrdua de l'habitatge** i les llistes de les meses d'emergències, en part encara l'herència de l'esclat de la bombolla. Cal afegir com els governs de dreta en els darrers 40 anys han negligit en la creació d'un parc públic perdurable en el temps i en evitar que només la lògica del mercat fos la que conformés l'oferta d'habitatge i el cost d'accés. És especialment rellevant la descapitalització del sector públic tota vegada que dues terceres parts de l'habitatge construït per l'Incasol al llarg de la seva història s'ha venut i incorporat al mercat de renda lliure. Tanmateix, tot i aquesta greu situació d'emergència habitacional, la societat s'ha anat organitzant a través de plataformes i entitats per a la defensa del dret a l'habitatge, ja siguin a nivell molt local -de vil·la o barri- com a nivell nacional mitjançant, principalment, la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca o més

recentment el Sindicat de Llogateres. Les lluites i èxits de convocatòria d'aquestes organitzacions clarament demostren el malestar social davant l'emergència habitacional i la necessitat d'exigir als poders públics accions (4069).

(148) Les **línies mestres** per afrontar aquest gran repte pivoten sobre els següents eixos: 1) Evitar l'emergència residencial més immediata mitjançant els ajuts i la prohibició de desnonament a les llars vulnerables. 2) La col·laboració público-privada i públicо-comunitària (4248) (4503) (4640) (4037) (4585) (4379) i entre administracions públiques per la creació d'un parc d'habitatge sotmès a algun règim de protecció pública prioritàriament de lloguer i que no es desqualifiqui amb el temps. 3) La política de sòl i el finançament públic per part de totes les administracions per fer-ho possible. 4) Treure l'habitatge de la lògica del mercat amb mesures tals com el control del dels preus del lloguer mentre sigui necessari, la intervenció administrativa sobre els usos dels habitatges no vinculats amb la provisió de residència habitual i permanent de les persones (HUTS) i el desplaçament de l'oferta de lloguer cap al lloguer de temporada. Finalment, la fiscalitat i els ajuts per evitar la pèrdua de l'habitatge. 5) La fiscalitat per desincentivar les adquisicions d'habitatges per part de persones físiques i jurídiques comunitàries, d'acord amb els límits dels tractats de la UE i extracomunitàries. 6) La garantia de que els habitatges siguin dignes al llarg de la seva vida a través de la rehabilitació massiva del parc residencial i la regeneració de barris (4138). Aquestes línies mestres haurien de confluir en un **nou Pacte Nacional per l'Habitatge** que substitueixi el desfasat 2006-2017; i no només pel necessari acord compartit amb tots els actors socials i econòmics, sinó també pel compromís de totes les Administracions públiques.

(149) Pel que fa al sòl, és estratègic agilitzar amb la cooperació amb els ajuntaments la gestió urbanística dels sòls amb **reserva urbanística per a fer habitatge protegit** prioritzant dels 210.000 habitatges potencials, els àmbits territorials on hi ha demanda d'habitatge protegit en l'actualitat i de futur, i generar reserves de sòl per altres mecanismes quan no siguin suficients. Es fonamental el compromís municipal per completar l'inventari exhaustiu dels sols de reserva mitjançant la constitució del patrimoni públic de Sòl i Habitatge de tots els municipis obligats.

(150) **Pel que fa al finançament**, la política d'habitatge ha de deixar de ser la germana petita de les polítiques públiques de benestar a Catalunya en termes de despesa directa i inversió. Per a Esquerra Republicana serà ineludible en totes **les negociacions pressupostàries** que es pressuposti com a mínim la quantitat necessària per al compliment del Programa Financer plurianual del Pla Territorial Sectorial d'Habitatge o 1.000 MEUR si alguna anualitat fos inferior (4148), i que les quantitats no executades d'acord amb la memòria econòmica anual de compliment, s'incorporin al pressupost del proper any, com a mecanisme per arribar a la mitjana de despesa de la UE en termes de PIB, el 0,44% PIB. També que el pressupost de l'Estat arribi a aquest 0,44% PIB i que la seva distribució sigui objecte de relació bilateral Estat-Generalitat.

(151) Pel que fa a la col·laboració publicoprivada i col·laboració entre administracions cal promoure la creació d'un **parc d'habitatge sotmès a algun règim de protecció pública** ~~prioritàriament de lloguer~~ (4925) i que no es desqualifiqui amb el temps, així com també l'impuls d'iniciatives de col·laboració públic-comunitàries (4250) (4505) (4113) (4646) (4038) (4591) (4382). Però només amb el ~~muscle~~ múscul (4231) del sector públic, avui no és possible materialitzar la promoció de tot l'habitatge protegit que Catalunya necessita els propers 15 anys.

(152) No hi ha una estimació precisa de la extinció d'aquest estoc a tot Catalunya, però dades de l'Observatori Metropolità de l'Habitatge indiquen que a l'any 2040 s'hauran perdut el 68% dels 15.763habitatges protegits existents a Barcelona l'any 2021, i el 70% del total de 41.336 habitatges protegits existents a l'AMB inclosa Barcelona l'any 2021. Tot perfectament legal a l'empara del marc

jurídic vigent en cada moment. Per això, es fa imprescindible buscar fórmules jurídiques per aturar en la mesura del possible aquest procés. També polítiques, per exemple recomprant aquests habitatges mitjançant un programa de vitalicis on sigui estratègic.

(153) **El control dels preus del lloguer** en la línia del que han fet altres països europeus (4949) és una eina d'intervenció necessària del mercat i que ha implementat Esquerra Republicana quan ha tingut responsabilitats de Govern, essent conscients de que el control de preus sense increment de l'oferta no resol en si mateix els problemes d'accés a l'habitatge de lloguer a l'igual que l'increment de l'oferta per si mateixa tampoc (4149).

(154) ~~El control dels preus del lloguer dels contractes de lloguer de llarg termini~~ La voluntat explícita del PSOE de deixar fora del compliment de límit de preus els lloguers de temporada i d'habitacions ha generat un frau de llei evident desplaçant l'oferta cap al lloguer de temporada, fet que vulnera els drets dels llogaters tant pel que fa a les garanties d'estabilitat com pel que fa al preu. Es per això que ~~mentre no recuperem~~ hem d'exigir al Govern i, en la mesura del possible, proposar la Llei d'Arrendaments Urbans catalana per recuperar totes les competències plenes en arrendaments escapçades pel Tribunal Constitucional. Mentrestant, però, cal recuperar el Decret Llei 6/2024 impulsat per Esquerra Republicana al capdavant del Departament de Territori- per acotar el que s'entén per lloguer de temporada, obligar a complir amb la limitació de preus del lloguer i acabar amb el barraquisme vertical que representa el lloguer d'habitacions. Tot això, sense perjudici dels mecanismes urbanístics per acotar els usos dels habitatges no vinculats a la residència permanent de les persones, quan sigui convenient (4151).

(155) En l'actual conjuntura, apostem també per **desincentivar fiscalment les adquisicions d'habitatges** per part de persones físiques i jurídiques tant comunitàries com extracomunitàries, si no és per a residència habitual, en aquelles zones on la pressió per la manca d'habitatge sigui insostenible (3479) ~~en la que serà necessària avaluar~~ avaluant la viabilitat jurídica en el marc comunitari d'establir eventuals prohibicions d'adquisició. També apostem per desincentivar fiscalment les segones residències en municipis amb dèficit d'habitatge mitjançant la seva consideració a l'IBI com habitatge desocupat. Així mateix **defensem l'aplicació del recàrrec a l'IBI per habitatge desocupat** a tots els municipis de Catalunya. Cal repensar la fiscalitat d'aquella activitat immobiliària que no es d'interès general incentivar o que cal combatre, afavorint que es desviïn els recursos invertits cap a altres sectors amb major retorn social. Cal afavorir instruments jurídics i vehicles financers que contribueixin a la posada al mercat d'habitatges que en garanteixin l'accés a dret fonamental (4972).

(156) I finalment, apostem per reforçar tot el que calgui els programes d'ajuts al pagament de l'habitatge per **evitar desnonaments**, i pel manteniment de l'obligació d'oferiment de lloguer social obligatori a les famílies vulnerables per part dels grans tenidors en casos de desnonaments per impagament del préstec hipotecari i per impagament dels lloguers, fins que les meses d'emergències no els ofereixin una alternativa habitacional estable. Per això, creiem del tot imprescindible el manteniment per part de l'Estat de la prohibició de desnonament per falta de pagament del lloguer o del préstec hipotecari regulada als RDL 11/2020 i 1/2024 el temps necessari fins a la finalització de l'actual crisi habitacional.

4.7 Cap a una societat més diversa i envellida

Els Països Catalans, geo-estratègicament, han estat sempre una **terra de pas de fenòmens migratoris** que han anat configurant la nostra societat. Així, Catalunya històricament ha crescut

demogràficament com a receptora i acollidora d'aquestes migracions que, des de finals del segle XIX i al llarg del segle.XX en successives onades procedents de l'Estat espanyol, en base a la població i la cultura autòctona, ha absorbit i configurat **la identitat catalana** actual, una identitat **diversa i mestissa** a la qual ara cal sumar-hi les aportacions recents de les noves migracions vingudes d'arreu del món des de l'any 2000.

En aquesta realitat, el referent de "**som un sol poble**" ha servit com a model d'inclusió de la societat catalana i sobre el que cal seguir perseverant i ampliar davant el fenomen de les noves migracions internacionals. El model social "d'un sol poble" i la inclusió de nous catalans avui no està exempt de tensions i contradiccions que depassen el sentit cultural del fenomen i que entren de ple en l'ordre econòmic i social, de forma que la realitat que cal entendre i gestionar ens obliga a evolucionar com a societat. Una societat que, fent bandera del seu model econòmic, la seva diversitat i riquesa cultural, ha de trobar el punt d'equilibri entre catalanitat i diversitat, que vol situar els valors democràtics i republicans, les condicions de vida i el català com a patrimoni comú i llengua de vertebració social.

El fenomen de la immigració

Actualment, la **població de Catalunya** ha assolit els 8 milions d'habitants amb un índex de població estrangera del 22,5%, amb contingents migratoris destacables del Magreb, Orient Mitjà, Orient Llunyà i Llatino-Amèrica. Una xifra que assoleix el 40% en la franja de població que avui té entre 30 i 40 anys, la qual cosa ens situa entre els països **amb més immigració del món**.

La immigració a Catalunya supera la de l'Estat (17,7%) en 5 punts percentuals, o sigui, Catalunya té gairebé un 30% més d'immigració que Espanya, que té una dada més pròxima a la mitjana europea dels països avançats. Tal diferència s'explica pels **factors d'atractivitat** derivats del context d'acollida i l'absorció ràpida de mà d'obra barata en què operen sectors econòmics com la construcció, el turisme, les cures o l'agricultura, com també i en general, l'enorme pes de l'economia submergida a Catalunya que és una xacra que avui genera tanta immigració com exclusió social alhora.

Existeix a Catalunya una clara **segregació del mercat de treball segons l'origen**, en què els sectors d'ocupació on son majoritàries les persones estrangeres es caracteritzen per unes ocupacions de baixa qualificació, alta rotació, condicions laborals més precàries i amb salaris baixos o molt baixos. Llocs de treball que tendeixen a ser rebutjats per la població autòctona i que, en part, són ocupats per treballadors i treballadores estrangeres extracomunitaris sense autorització administrativa, disposats a acceptar les condicions que els ofereixen, en vista a "l'exèrcit industrial" inesgotable que representen.

Aquests darrers **fluxos d'origen internacional** que han operat els darrers 25 anys, per raons fonamentalment econòmiques, han incorporat nous **elements diferencials** respecte els anteriors moviments migratoris, com ara un factor d'exclusió social sistèmica, la necessitat d'acceptar solucions habitacionals pròximes a l'infrahabitatge en un país que ja no està en dictadura, o nous aspectes culturals o religiosos, diferents nivells de coneixement de les llengües oficials. És una **immigració víctima d'un marc legal d'estrangeria** que afecta enormement la vida quotidiana de les persones estrangeres al nostre país, perquè fragmenta els drets de ciutadania en funció de l'origen o de la documentació de què disposen.

A això s'hi ha de sumar la **manca de mecanismes** àgils i eficients de **gestió dels fluxos migratoris** i de protecció internacional, i un deficient funcionament de les diferents administracions (estatal, nacional i local) implicades en la gestió dels procediments administratius a què es veuen abocades les persones estrangeres (empadronament, petició de cites oficina estrangeria o Policia Nacional, tràmits d'estrangeria, que a voltes tenen el seu mercat secundari...). Aquesta mala gestió ha

comportat una important **vulnerabilitat i inseguretat jurídica**, que afecta tots els àmbits de la seva vida quotidiana i està al darrera de l'increment del nombre de persones sense autorització administrativa a Catalunya, que, segons alguns estudis, ja supera les 200.000 persones, que no poden celebrar cap acte ni cap contracte, i resten abocades a la marginalitat.

El **debat quotidià** que suscita la immigració és **un debat de drets** humans, de drets laborals, de necessitats, de classe, de pobresa, de cultura, de valors, de lumpen empresariat i falsos emprenedors que es beneficien de l'explotació i no assumeixen cap dels costos associats, un debat que impacta en el redimensionament dels serveis públics essencials per poder acollir els contingents migratoris en condicions, un debat que afecta a la mobilitat, l'accés a l'habitatge assequible, per no obviar les màfies especialitzades que proporcionen solucions habitacionals precàries i d'infrahabitatge en base a ocupacions i pagaments d'extorsions, que cal perseguir.

Aquest **increment d'una diversitat sense precedents** en el si de la societat catalana representa un repte important en la inclusió i el procés d'inserció social de la població nouvinguda i ha donat peu a la instrumentalització política de la immigració en un context de creixement dels discursos xenòfobs i racistes per determinades forces polítiques de caràcter ultra i en absència de cap sentit de la responsabilitat social. Una dreta extrema els finançadors de la qual poden lucrar-se amb la immigració pobra, sense assumir cap contribució ni cost associat a l'erari públic, i alhora cerquen la fragmentació, l'enfrontament i l'afebliment de la solidaritat de la classe treballadora perquè es giri contra la immigració.

En qualsevol cas, és un debat sobre el **model econòmic** del país, i del **model demogràfic** català de baixa fecunditat, que requereix indiscutiblement la immigració per subsistir com a país i mantenir el sistema de vida i de producció en què ens hem instal·lat com a societat.

El monogràfic del CEO sobre immigració a Catalunya publicat el juliol de 2024, indicava la dada de que gairebé la meitat (48%) de les persones enquestades considera afirmativament a la pregunta de si "hi ha massa immigrants", i alhora el fet que un de cada quatre optava per NS/ NC que majoritàriament s'identificava com a gent d'esquerres. L'altra titular que no va fer tant rebombori és que, paradoxalment o no, i al mateix temps, un 90% es mostra partidari de garantir i ampliar els drets a la immigració que ja es troba instal·lada a Catalunya de manera estable i regular. Aquest 90% és el que **ens marca el camí**. És la gran majoria que té interacció diària amb persones d'origen immigrant a través del veïnatge, la feina, el comerç, les amistats o llaços familiars.

Cal treballar per què la Catalunya dels 8 milions sigui un país sostenible i **per a tothom**. Un país de progrés on **la catalanitat continuï sent sinònim de promoció social**. I expliquem que això serà més fàcil si aconseguim la independència. Sumem la immigració al país, sumem-la a la independència.

(167) En aquest sentit, la tasca d'incidència política des d'ERC sobre el fenomen de la immigració no pot ser d'altra manera que **multidisciplinar,** al voltant dels següents eixos:

1. **Volem totes les competències en immigració.** Aspirem a tenir totes les eines d'un estat, per fer-ho bé. Volem regular-ho des de la perspectiva dels drets humans. Amb justícia i igualtat de drets i obligacions, a la manera republicana.
2. **Assumir la centralitat de l'enduriment de la lluita contra el frau,** persecució de l'economia submergida i de l'explotació laboral dels treballadors i treballadores, des d'una inspecció de treball que ha de veure incrementats els seus recursos.

3. **Defensar el treball digne, els drets laborals, la sindicació, la formació i la qualificació de la força de treball, vingui d'on vingui.** Desincentivar les activitats econòmiques que generen importació de treball precaritzat.
4. **Promoure un model ~~de creixement~~ econòmic** desvinculat del consum intensiu de recursos i de la generació d'emissions (3480)**,** basat en sectors i activitats productives que no generin precarització ni exclusió, sinó condicions per l'arrelament i oportunitats de projectes de vida personals i familiars dignes.
5. **Promoure, des de l'assumpció de competències, un marc legal d'estrangeria i de protecció internacional** -que permeti unes vies d'accés àgils i segures - **i la simplificació i agilització dels procediments d'estrangeria**, començant per l'exercici dels que ja són competència exclusiva de la Generalitat, per garantir la seguretat jurídica i la igualtat de drets per a totes les persones residents a Catalunya.
6. **Dotar de recursos per a la implementació la Llei d'acollida de persones immigrades i retornades a Catalunya** auspiciada per ERC, que va comportar el desenvolupament dels serveis de primera acollida municipals, i especialment la formació d'acollida, de català i castellà, de coneixements de la societat catalana, coneixements laborals.
7. **Lluitar contra la discriminació per motius d'origen en tots els àmbits de la societat** i el creixement dels discursos xenòfobs i racistes, i denunciar la instrumentalització política de la immigració per part de determinades forces polítiques.
8. **Garantir el dret de participació política, mitjançant el sufragi actiu i passiu, de la població estrangera**. Prop del 22 % de la població catalana no té la plena inclusió en l'àmbit de participació política i amb això no pot condicionar les polítiques que els afecten, cosa que fa que la instrumentalització política de la immigració no tinguin cap cost electoral.
9. **Treballar de manera transversal les actuacions que fomentin la inclusió social.** La millor política d'estrangeria és garantir de nou la mobilitat social com a element cohesionador de la societat. Això significa que hem de parlar de polítiques socials, educatives, d'aprenentatge del català, d'habitatge i urbanisme, de dimensionar correctament els serveis públics... perquè la desigualtat afecta al conjunt de la classe treballadora.
10. Incorporar indefectiblement persones d'origen migrant a llocs rellevants de les llistes electorals presentades per Esquerra Republicana, seguint la premissa que les candidatures han de ser representatives de la ciutadania a la qual volem representar, i en reconeixement al paper imprescindible de les persones nouvingudes en la construcció del país. En un termini no superior a 1 any, l'Executiva Nacional presentarà al Consell Nacional una proposta per debatre quina ha de ser la millor manera de fer-ho efectiu en el proper cicle electoral. (3643) (3559) (3425)

(x) L'envelliment de la societat catalana

Però els reptes demogràfics que tenim no només rauen en la gestió de la diversitat, sinó també en la baixa natalitat, l'envelliment i el **sobre-envelliment de la població** que en algunes comarques de l'interior del país ja supera les previsions pel 2035 que assolirà Catalunya. Actualment, la proporció de persones majors de 65 anys està assolint la xifra del 20%. Per contra, el nombre mig de fills per dona ha caigut a l'1,17, bastant per sota del conjunt de la UE (1,53).

En la pròxima dècada, començarà a jubilar-se la generació més gran de catalans, els boomers, que representen uns 2 milions. Per a afrontar aquest repte, a més de preparar i adaptar la societat a les necessitats de la gent gran, cal fomentar **l'envelliment actiu i saludable,** combatre la soledat

indesitjada, caldrà enfortir els serveis socials, expandir la cobertura a persones en situació de dependència i promoure programes de suport de l'atenció diürna, l'atenció domiciliària i **d'autonomia a la pròpia llar,** en que les persones grans puguin envellir dignament a casa seva.

Aquest fenomen representarà un gran repte per a l'Estat de Benestar, en el que el reemplaçament de la força de treball haurà de comptar amb els nous catalans, ~~principalment dones racialitzades com està succeint ara mateix~~ (3587) (3209). Un repte colossal per al que ens hem de començar a preparar.

4.8 Enfortir els serveis públics amb un finançament just

(168) Un finançament just és el requisit indispensable per sostenir l'Estat del Benestar i disposar d'uns bons serveis públics fonamentals per a garantir els drets socials i la igualtat d'oportunitats a tota la ciutadania, especialment pel que fa a l'educació, la salut, els serveis socials, les prestacions socials i l'accés a la cultura. L'accés de la ciutadania a l'administració publica s'ha de simplificar evitant l'excessiva burocràcia i simplificant els tràmits administratius (3475).

(169) Tanmateix, garantir uns serveis públics universals i de qualitat no està exempt de dificultats. Pel que fa a l'educació, **~~cal enfortir l'escola pública~~** ~~que, en el marc del sistema públic educatiu, sigui capaç d'atendre la diversitat amb estàndards de qualitat, i corresponsabilitzar més a l'escola concertada per a erradicar la segregació escolar i assolir l'èxit educatiu~~, amb un finançament just, caldria destinar-hi almenys el 6% del PIB, per fer gratuït i universal el 0-3; per reforçar les polítiques d'equitat i d'inclusió individual, social i territorial; la qualitat i l'avaluació educatives, l'èxit escolar, les competències bàsiques, la governança dels centres, l'acollida i els coneixements lingüístics en català i occità, aranès a l'Aran en tot el sistema públic educatiu i millorar les condicions laborals i formatives dels docents i de la resta de professionals educatius (3417) (3444).

(170) Pel que fa a la salut, cal assolir **un servei nacional de salut** (3924) **~~un sistema integrat de salut i social~~** amb **una interacció estructurada social i sanitària** (4271) que tingui la virtut de posar la persona al centre tenint en compte totes les seves necessitats i els determinants que la condicionen, i amb un enfocament One Health / One Welfare en tots els nivells (3924). ~~En especial, un sistema sanitari públic i de qualitat que sigui capaç d'enfortir l'atenció primària com a porta d'entrada i de reduir les llistes d'espera hospitalària per atendre els pacients de manera adequada~~. En aquest sentit, és necessari anar transitant cap a un Servei Nacional de Salut català amb entitats de titularitat i gestió públiques amb el complement d'entitats sense ànim de lucre tot i eliminant paulativament la provisió pública de tots aquells centres privats amb ànim de lucre. Garantir uns serveis públics de qualitat que vetllin per unes condicions de vida dignes per a la població implica també transitar progressivament cap a l'extinció dels règims especials mutualistes pagats amb fons públics i l'eliminació de les subcontractacions i externalitzacions de totes les activitats sanitàries i no sanitàries de treballadors i treballadores de centres públics. Cal també caminar cap a un sistema sanitari centrat en l'Atenció Primària: guanyar finançament i poder de decisió per poder presentar una atenció adequada a les necessitats de la població. En aquest sentit, és essencial garantir una formació sanitària continuada, actualitzada i lliure d'interessos mercantils en graus, especialització i carrera professional, així com apostar per la sobirania farmacèutica i pel lideratge públic en tota la cadena de valor de medicaments (3424).

(171) Pel que fa a l'acció social, cal enfortir el **Sistema català de serveis socials** (SCSS), actualitzant la cartera de serveis, per realitzar una atenció centrada en la persona a través d'un sistema d'informació integral i una bona dotació pressupostària. Especialment, per aconseguir erradicar les llistes d'espera en l'atenció a la dependència, atendre les necessitats d'autonomia personal, les

necessitats relacionals familiars, socioeducatives i comunitàries, així com les situacions de privació material severa i d'urgència.

(172) El SCSS proveeix formalment els treballs que les dones, pel mandat de gènere, fan gratuïtament -atén tota la població al llarg del cicle vital, s'encarrega dels vincles, d'assegurar l'autonomia personal i de les interaccions amb l'entorn personal, familiar i comunitari- requereix disposar de tots els recursos necessaris per al finançament dels seus serveis. Per això ERC, des de qualsevol espai possible, defensa garantir-ne el seu finançament, impulsar les reformes dirigides a completar el desplegament de la Llei 12/2007 de serveis socials i reformar-la si escau, avançant cap a la universalitat del SCSS i ampliar-ne la cobertura global.

(173) I, pel que fa a **la cultura**, promoure-la com a bé essencial de la societat. L'objectiu ha de ser tenir un sistema cultural de referència, fort, ben estructurat i vertebrat, posant els recursos que la cultura necessiti en camí cap a la despesa pública de 200 euros per habitant, fruit de les aportacions de totes les administracions, tot fomentant la creativitat i l'activitat en tots els àmbits (cultura popular, indústries culturals, l'àmbit associatiu i comunitari...) i garantint per llei els drets culturals de la ciutadania.

(174) En aquest sentit, **l'acord per un Finançament singular**, establert al pacte d'investidura de Salvador Illa, avalat per la militància d'Esquerra Republicana i ratificat per l'executiva federal del PSOE, requereix d'un desplegament exhaustiu efectiu (3546) per a implementar el nou model de finançament i complir amb l'execució d'inversions a Catalunya en els següents termes:

- Increment de recursos derivat de l'evolució de les necessitats de l'Estat de Benestar i compensar els desequilibris de l'actual model.
- Ordinalitat segons la capacitat fiscal o calcular la compensació.
- Solidaritat amb un model transparent que indiqui quan s'aporta i quant es rep.
- Definir les competències que no tenen altres territoris.
- Creació d'un consorci temporal per a l'execució d'inversions i dotar-lo pressupostàriament (3335).

El resultat ha estat un acord en què el "com" està menys detallat, però és molt més clar en el "quan" i en el "què", començant per la recaptació de l'IRPF l'any 2026 per part de l'Agència Tributària de Catalunya. Així doncs, és imprescindible:

- **Exigir el compliment integral de l'acord** relatiu al Finançament singular, tot visualitzant que qualsevol avanç en aquest àmbit s'ha aconseguit gràcies a la capacitat d'Esquerra Republicana per imposar condicions al Govern de l'Estat i exigir-ne el compliment.
- En cas que no es compleixi, **visualitzar el PSC/PSOE com principal responsable de l'incompliment**, i serveixi per a tornar a evidenciar la impossibilitat d'aconseguir les reformes mínimes necessàries per garantir el benestar de la ciutadania de Catalunya dintre de l'Estat Espanyol.
- Aprofitar la negociació del Finançament singular per a posar sobre la taula **les insuficiències del finançament local** i treballar per garantir un model de finançament i fiscalitat local verd i progressiu, que alhora ens permeti augmentar recursos i capacitats en clau municipalista en detriment de la centralització estatal espanyola (4154).

(175) En definitiva, ara que ja s'ha negociat i aprovat la llei d'Amnistia, cal identificar **el Finançament singular com la principal prioritat negociadora** d'Esquerra Republicana amb l'Estat per garantir que Catalunya i la seva ciutadania, poden gaudir dels recursos que genera l'economia catalana per finançar les inversions i uns serveis públics a l'alçada de les necessitats actuals i futures del país. Així mateix, el Govern socialista ha de tenir present que si vol seguir governant ha de ser el màxim d'ambiciós (4155) i complir els acords subscrits.

Tanmateix, el cas més greu de tot l'Estat Espanyol és el del País Valencià, que és el territori més infrafinançat: és aportador tot i estar per sota de la mitjana en PIB i al mateix temps rep per sota de la mitjana estatal, el que provoca una manca estructural de recursos per a sanitat, educació i serveis socials. Aquesta situació d'espoli no es pot resoldre amb reformes parcials del model, sinó que cal una relació bilateral amb l'Estat que permeta gestionar íntegrament els seus recursos i posar fi a la dependència fiscal de l'Estat espanyol (3625).

4.9 Un treball digne per a la classe treballadora dins un Marc Català de Relacions Laborals (3552)

(176) Esquerra Republicana **representa als treballadors i treballadores ~~de Catalunya i els~~ d'arreu dels Països Catalans** en el seu sentit més ampli, en tot allò que té impacte en el món del treball: persones precaritzades, treball assalariat, treball públic, treball autònom i treball cooperatiu, sense oblidar les condicions de les persones pensionistes. I tampoc sense oblidar els treballs de cures no remunerats, invisibilitzats i ocupats majoritàriament en l'actualitat per dones, que mereixen reconeixement i protecció.

(177) El projecte republicà situa el món del treball en ~~l'epicentre~~ el centre de totes les seves polítiques. D'un treball digne, en depèn el projecte vital de les persones, com ara l'accés a l'habitatge, a la cultura, la formació, l'esport, el lleure... I, en el fons, el benestar social i el repartiment just i equitatiu de la riquesa.

ESMENA 1

(178) Hem de **ser protagonistes de les transformacions** que vindran: el sotmetiment a mercats globalitzats, la digitalització, la intel·ligència artificial, la transició energètica... És el primer cop que podem preveure i anticipar-nos a aquests canvis, que en alguns casos ja són presents. Per aquest motiu, treballarem per la millora de les condicions laborals de les persones treballadores: potenciant la reducció de jornada, la contractació estable, la reducció de la sinistralitat, fomentant la negociació col·lectiva, fomentant l'economia social, apoderant a l'administració de les decisions traumàtiques que generen desocupació, els increments salarials amb un salari mínim català, millorant els sistemes públics d'ocupació i d'orientació, la inserció laboral de les persones immigrades (amb drets i participació), acabant amb la bretxa laboral entre homes i dones, fent de la formació professional inicial, ocupacional i contínua, un sistema únic que acompanyi al llarg de tota la vida professional, evitant que el sector públic precaritzi el món del treball en la contractació pública, fent front en totes les polítiques d'ocupació per fer emergir a persones que puguin estar en situacions de vulnerabilitat, discriminació per raó de gènere, origen o creences... Tot en un espai català de relacions laborals, guiat per la concertació i el diàleg social, amb els agents econòmics i socials.

(179) Esquerra Republicana promourà **la consciència de classe treballadora**, clau en la defensa de l'Estat del Benestar, la justícia social i la lluita contra el feixisme. I farà costat als treballadors i treballadores en tots aquells processos de tancaments o extincions contractuals que comportin

pèrdues de llocs de treball, tot vetllant per donar eines i oportunitats per seguir en la seva vida professional i laboral.

(180) Igualment, Esquerra Republicana promourà la **sindicalització de les persones treballadores** en sindicats nacionals i de classe com a millor forma de coparticipació en aquestes millores i teixirà aliances estratègiques amb aquestes organitzacions. Promourem també la participació en els processos d'eleccions sindicals com a millor mecanisme per la democratització a l'empresa.

ESMENA 2
ESMENA 3

(181) **Apostarem per la reducció de jornada laboral**. Des de la vaga de la Canadenca de 1919 la jornada laboral de 8 hores ha continuat inalterable durant més de 100 anys (3338). En aquests anys la productivitat, gràcies a la digitalització, la robotització i recentment la IA, s'ha incrementat exponencialment. Per aquest motiu és de justícia que les persones treballadores puguin viure millor. El benestar per les persones depèn del temps del qual puguin gaudir per tenir una vida millor Reduir les hores de feina no només milloraria l'equilibri entre la vida laboral i personal, sinó que també podria potenciar la productivitat i la creativitat de les persones treballadores. Disposar de més temps per descansar, tenir cura de la salut, compartir moments amb la família i continuar formant-se és clau per al benestar individual i col·lectiu. Treballar menys hores no significa produir menys, sinó viure millor i treballar de manera més eficient. A més, la reducció del temps de treball ha d'anar acompanyada d'una millora dels permisos retribuïts i d'una rebaixa de l'edat de jubilació real, garantint així que les persones treballadores puguin disposar de més temps al llarg de la seva vida laboral i gaudir d'una jubilació digna i plena. Aquestes mesures no només afavoreixenla conciliació i la qualitat de vida, sinó que també contribueixen a la creació d'ocupació i a una distribució més equitativa del treball (3260).

Ajudarem a que **la transició energètica sigui justa** i que es minimitzin els impactes entre la classe treballadora.

~~Regularem~~ Impulsarem una legislació perquè **les empreses que reben ajudes públiques s'hagin de mantenir al país** durant mínim 10 anys així com mantenir l'ocupació. Aquestes empreses hauran de tenir el català com a llengua preferent franca (4411). La inspecció de treball tindrà un paper fonamental en la Catalunya republicana, vetllant perquè els drets laborals de les persones es compleixin.

(184)Treballarem també per **una contractació pública transparent**, que garanteixi amb clàusules socials, mediambientals i laborals els drets de les persones treballadores. Catalunya treballarà a fons per la concertació social. A través de diferents mecanismes el diàleg social apostem perquè el nostre país sigui reconegut com a eix de benestar laboral. A més, cal posar tot l'esforç legislatiu i d'inspecció perquè les subcontratacions siguin les menys possibles i mai una fórmula per rebaixar les condicions de treball (3261) i vetllarem pel compliment i el respecte dels drets humans de les empreses, tant als Països Catalans com a escala global (4067).

La negociació col·lectiva ha de ser el pal de paller que redistribueixi la riquesa ~~al nostre país~~ (4420) i la millor eina d'autonomia de les parts per regular el món laboral al nostre país. ERC garantirà un sistema d'intermediació laboral públic, que faci prospecció i que casi oferta i demanda. Vetllarà perquè l'oferta que es publiqui compleixi amb la legislació vigent.

Finalment, ERC aposta per **un Salari mínim català** que garanteixi el compliment de la Carta Social Europea: exigim un Salari Mínim Català de 1.425 €. Els darrers estudis confirmen que el poder

adquisitiu dels treballadors i treballadores és el mateix que el del 2007, mentre que la inflació acumulada ja ha pujat un 40%.

Treballarem per **unes indemnitzacions justes** que compleixin els criteris europeus.

4.10 Cap a un nou model de desenvolupament econòmic sostenible, social i responsable (4425)

L'economia per la vida intenta ser el nou paradigma econòmic que posi en valor les persones enfront dels interessos del capital. Un nou paradigma econòmic que, a part d'assumir els criteris de sostenibilitat, promou la democratització de l'economia, l'economia social i solidària i el consum responsable. En aquest marc, **el desenvolupament sostenible** és un model econòmic que intenta posar límits al creixement i fer una transició en termes de sostenibilitat mediambiental, social i cultural, que cuidi el planeta, humanitzi l'activitat econòmica i no hipotequi les generacions futures (4425).

Els reptes als que la nostra societat haurà de fer front en els propers anys, tant a nivell econòmic, social, com ambiental, són d'una envergadura tal, que **resulta imprescindible alinear el sector públic, els governs, els sectors productius i els sistemes de coneixement recerca i d'innovació, la societat civil i la ciutadania**. En aquest sentit, el major compromís republicà que podem oferir és el de propiciar els canvis necessaris que permetin **fer compatibles els objectius de sostenibilitat, amb el progrés econòmic i la prosperitat compartida**, en forma d'expansió a l'economia productiva enfront a l'economia dels rendistes i de base especulativa.

(189) En l'ànim de situar l'economia al servei del comú, és clau la democratització de les empreses i l'accés dels treballadors i treballadores als mitjans de producció. En aquesta tessitura esdevé estratègica l'acció de **foment de l'economia social i solidària, i cooperativa,** amb un pes significatiu a Catalunya i els Països catalans de forma transversal en múltiples sectors, com a eina útil de desenvolupament professional, emprenedoria i garantia d'arrelament social i territorial de l'activitat econòmica.

També **les persones consumidores** tenim un paper determinant en l'orientació del mercat. Hem de ser conscients de la força que té la nostra elecció a l'hora de triar segons quins productes. Així, consumint responsablement, afavorirem un comerç just amb criteris de responsabilitat social, sostenibilitat ambiental i diversitat lingüística i cultural (4425).

Cap a un model econòmic innovador, inclusiu i sostenible

Avui, l'economia catalana té un creixement sòlid, amb un sector exportador robust i cada cop més ampli, així com una recuperació de les inversions industrials. Aquest model de creixement té una disfunció bàsica: les posicions capdavanteres en creixement econòmic, es reverteixen quan analitzem el PIB per càpita: hem crescut molt, però no ha estat un creixement que serveixi per millorar les condicions materials de la majoria de la població. Avui no cal continuar creixent en volum, sinó transformar el model de creixement, cap a un creixement de valor afegit, basat en l'economia del coneixement i amb un augment del pes del sector industrial, i fomentar que el sector serveis també aporti llocs de treball de qualitat i no precaritzats, en el marc dels objectius de desenvolupament sostenible.

Economia productiva i equitat salarial

Els principals problemes de l'economia catalana són la insuficient productivitat i la baixa equitat. La productivitat ha crescut en les tres últimes dècades per sota de la mitjana espanyola, de manera que el PIB per càpita català (92,8) s'acosta progressivament a la mitjana espanyola, mentre el de Madrid (100) -que iguala la mitjana de les regions europees- i el del País Basc (10,6,2) se n'allunyen. A la vegada, la productivitat espanyola ha evolucionat per sota de la mitjana europea, la qual ha evolucionat molt per sota de la dels EUA. Alhora, **l'equitat** ha evolucionat negativament, en línia amb el que han fet la major part dels països europeus. Aquesta tendència es deu a l'endarreriment dels salaris en relació a la productivitat, al creixement dels sectors de salaris baixos i a l'encariment de l'habitatge. Així doncs Catalunya no té un problema de creixement, sinó de la qualitat d'aquest creixement, i molt concretament de la seva productivitat i equitat.

Aquesta anèmia té **implicacions en el futur de l'Estat del Benestar** a Catalunya i als Països Catalans, ja que cada cop serà més difícil finançar-lo amb el model actual. Assolir una productivitat elevada és un requisit general per a l'expansió i la potenciació dels serveis públics.

Esquerra Republicana aposta per **un model de desenvolupament econòmic** que faci augmentar la productivitat del país (més que pel creixement en sí), **amb la industrialització com a sector tractor de desenvolupament econòmic i feina digna** i amb salaris més alts per reduir l'esforç de renda necessària per assumir el cost de l'habitatge.
(191) Actualment, a Catalunya amb una taxa d'atur situada al 7,6% es constaten dificultats per a la cobertura de vacants. En primer terme, les mesures més immediates per augmentar la productivitat de l'economia catalana passen per **la reducció de l'atur estacional, l'atur estructural i reduir els llocs de treball ~~poc~~ no productius, precaritzats i eliminar l'economia submergida (3543).**

(192) La qual cosa exigeix reduir la capacitat punta del sector del turisme de sol i platja per tal d'allargar la temporada i afavorir la desestacionalització, ~~que comporti~~ ~~més~~ permetent una major (3481) estabilització de l'activitat, més sostenibilitat productiva, més continuïtat i qualitat en el treball ~~formació~~ i menys rotació i precarització. També cal un major esforç per millorar la formació d'un sector que liderem i que els beneficis extraordinaris repercuteixin en millores puntuals de les condicions laboral. I allí on els indicadors del sector turístic s'hagin mantingut a l'alça, cal incrementar la taxa turística per ser exemple d'un turisme responsable i regeneratiu amb el territori i els seus habitants. Cal reforçar les polítiques actives d'ocupació en sectors on hi ha dificultats per cobrir les vacants: monitorització, acompanyament, informació i formació. ~~Com també l'exigència d'apujar el SMI, eliminar la tolerància amb l'ocupació submergida i reforçar la inspecció de treball per combatre el frau, així com augmentar la fiscalitat de l'activitat turística~~. És necessari defensar l'increment continuat del SMI, eliminar la tolerància amb l'ocupació submergida i reforçar la inspecció de treball per combatre el frau (3481).

Garantir una distribució justa de les rendes del creixement econòmic i una distribució justa dels costos i beneficis de la transició verda

(193) Juntament amb el canvi de model, però hi ha un altre essencial que és garantir que les rendes del creixement es reparteixin de forma més equitativa. L'increment de poder del mercat del sector financer i de les grans empreses acaparin beneficis a costa de les rendes del treball i de la contribució pública. Avui, hem de lluitar per una societat de base tecnològica que ens permeti treballar millor, guanyar més i mantenir una vida digna. Tant en l'àmbit de la predistribució (increment salari mínim, reducció jornada laboral) com de la redistribució (~~equiparació de fiscalitat del treball amb fiscalitat del capital~~, eliminar el greuge entre la tributació del treball i la del capital que fomenta la progressiva concentració de la renda i la riquesa, augmentar la tributació sobre el capital, la riquesa i les herències (4076), garantir fiscalitat efectiva a grans fortunes, a rendistes i progressivitat de despesa pública).

La primavera del 2024 va estar marcada per les protestes d'agricultors arreu d'Europa que van ser capitalitzades a l'extrema dreta, posant el focus en els requisits associats a la transició ecològica. I el 2025, es va iniciar amb el procés de ratificació de l'acord de lliure comerç UE – Mercosur, que obre les portes a la competència deslleial i el dúmping d'estàndards ambientals i laborals en el sector agrícola.

És imprescindible treballar per un model de transició verda on es visibilitzi un repartiment equitatiu de costos i beneficis. Lluny de posar el fre en les polítiques contra l'emergència climàtica, el que ens cal és visibilitzar que, efectivament, aquell que contamina més, també pagarà més. En dos àmbits:

- **Fiscalitat verda**: Instar a taxar de forma agressiva el consum conspicu de l'1%, amb mesures com un impost exemplar sobre l'aviació privada, i a Catalunya, el desplegament de les figures fiscals incloses en la llei de Canvi Climàtic o continuar batallant per recuperar l'impost al benefici de les energètiques.
- **Globalització econòmica**: davant el proteccionisme impulsat pels Estats Units cal evitar que les institucions europees es quedin estancades en la defensa d'un model de globalització obsolet i que massa cops va ignorar els costos distributius de les seves polítiques. Cal apostar pel que l'economista Gabriel Zucman defineix com un repensament radical de l'ordre econòmic internacional, on les institucions i els països europeus siguin capaços d'imposar i condicionar estàndards fiscals, laborals i ambientals, més enllà de les seves fronteres.

Fiscalitat turística

(x) En l'àmbit de la fiscalitat val la pena impulsar un augment de la fiscalitat turística ~~Fiscalitat turística~~: augmentar l'Impost sobre les estades als establiments turístics i habitatges d'ús turístic, com també a les plataformes tecnològiques de comercialització d'allotjament turístic de particulars, ~~a les destinacions urbanes com Barcelona, i als establiments en destinacions de sol i platja~~ en aquells municipis no incorporats en les declaracions de zones de mercat residencial tensat o en perill de trencar l'equilibri de l'entorn urbà. Cal vetllar que la recaptació repercuteixi directament als municipis on s'aplica, i alhora, estudiar com els municipis poden compensar l'impacte de l'excursionisme, sense pernoctació dels visitants. (4157, 3730)

Fiscalitat a l'empresa industrial i pimes

En un horitzó en què podem fer un salt de país en la sobirania fiscal i un nou model de finançament, val la pena reforçar el bon tracte fiscal a l'empresa industrial i les pimes, i en general l'economia productiva, cap al foment de figures com:

La reinversió en l'empresa: Proposar que un percentatge dels beneficis es reinverteixi en projectes que tinguin un impacte positiu en la societat, com ara projectes verds, d'economia regenerativa, o iniciatives solidàries. Aquesta reinversió, no només beneficiaria la comunitat, sinó que també podria millorar la imatge de l'empresa i augmentar la seva capacitat d'innovació i competitivitat, a banda de rebre un suport de **Coinversió governamental,** de tal manera que la Generalitat cofinanci projectes com a incentiu a la invertir en projectes d'innovació per la competitivitat. Aquesta coinversió amb el Govern podria desenvolupar amb aquests punts :

- **Fons d'Innovació.** Crear un fons específic dins del programa de coinversió destinat a projectes innovadors. Aquest fons podria finançar iniciatives que introdueixin noves tecnologies, processos

o productes que tinguin un impacte positiu en la societat i el medi ambient. Oferir incentius fiscals addicionals per a les empreses que inverteixin en recerca i desenvolupament (R+D+i)

- **Contractació d'empreses emergents** (3541) (Venture Clienting). Fomentar la col·laboració entre empreses establertes i startups innovadores. Les empreses podrien invertir en startups que treballin en solucions sostenibles i socials, i l'Estat podria cofinançar aquestes inversions, implementant programes de mentoria on empreses més grans i experimentades puguin guiar i donar suport a empreses emergents en el desenvolupament de projectes innovadors podria incloure assessorament tècnic, suport en la gestió de projectes i accés a xarxes de contactes.
- **Accés a Infraestructures.** Facilitar l'accés a infraestructures i recursos per a la innovació, com ara laboratoris, centres de recerca i espais de cotreball. Aquests col·laboració podria ajudar a les empreses a desenvolupar i testar noves idees de manera més eficient.
- **Col·laboració publicoprivada.** Promoure la col·laboració publico social a partir del lideratge del sector públic orientada a la satisfacció de les necessitats del teixit econòmic i social, garantint que els partenariats o projectes innovadors en col·laboració amb el sector privat que es desenvolupin responguin a interessos generals establerts per l'administració. Això podria incloure la col.laboració amb universitats i altres centres (3399) en projectes de recerca, desenvolupament de noves tecnologiesi implementació de solucions sostenibles que millori la qualitat dels serveis i les polítiques públiques (4993).
- **Generació de llocs de treball.** Els projectes d'inversió social i mediambiental sovint requereixen mà d'obra addicional, la qual cosa podria ajudar a reduir l'atur i millorar les condicions laborals. També podria atraure talent cap a les empreses que participen en aquests projectes.

4.11 L'aposta per indústria i la innovació necessària per a nou model productiu

L'assoliment d'un nou model productiu passa per impulsar la innovació, la recerca aplicada i la transferència de coneixement cap a la indústria i els serveis d'alt valor afegit per crear més llocs de treball d'alta productivitat en una economia competitiva, productiva i sostenible.

Volem continuar re-industrialitzant el país. Després de l'èxit del Pla Nacional per a la Indústria 2022-2025, cal endegar el nou Pla 2026-2030**,** en un context d'incertesa i disrupció tecnològica i de models de negoci canviants. Cal intervenir quan les indústries es veuen abocades a situacions d'insolvència o de desequilibri patrimonial. A més, en certes ocasions això es pot deure a errades en la gestió o a contextos globals que agreugen la situació (tancament o reducció de mercats financers o de capital, per exemple). En aquests casos, **cal continuar posant en valor, a través d'incentius específics, els actius i treballadors de les activitats que es veuen abocades a situacions de risc o de tancament.** En aquest cas, amb l'experiència acumulada d'aquests darrers 3 anys, cal sistematitzar el procés de monitorització de les activitats en risc, constitució de taules de re-industrialització, impulsar el mercat de traspàs de les unitats productives o la venda d'actius i valorització dels treballadors. Perquè un lloc de treball industrial que es perdi a la Catalunya interior difícilment tornarà.

Catalunya presenta un magnífic posicionament en l'àmbit de competitivitat i producció científica, gràcies a la bona tasca d'ACCIÓ i l'excel·lència en recerca bàsica de les universitats catalanes. Tanmateix, hi ha encara marge de millora en relació **als instruments de transferència de coneixement i tecnologia des de la R+D+I a les empreses per canalitzar i generar impacte en el teixit productiu, les empreses i el treball**. Aquests instruments han de ser reforçats després

d'establir-hi uns objectius quantitatius clars que ens acostin a altres realitats, com per exemple la basca. Malgrat els avenços recents del Govern d'Aragonès en relació a la millor de la governança de la innovació i la transferència de coneixement i tecnologia a partir de la creació de la CIRI (Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació) que impulsi l'ecosistema de la innovació a Catalunya.

(197) **Per millorar les polítiques d'innovació cal ~~ordenar l'ecosistema de recerca existent~~**, ~~orientant els centres tecnològics (Eurecat i Leitat) com també de les Oficines de Transferència dels resultats d'investigació i de Transferència de coneixement de les universitats catalanes, per tal que treballin més orientades "a" les empreses i "amb" les empreses. Això passa per augmentar-los el finançament basal i més exigència de resultats de col·laboració amb empreses i amb el teixit productiu. En definitiva, més que no generar una inflació d'organismes~~ cal facilitar i incentivar la col·laboració entre centres de recerca, universitats i el teixit productiu del país. Cal una millora de la governança i del finançament per tal d'enfortir els organismes d'execució ja existents en el nostre ecosistema d'innovació per a promoure la transferència i l'intercanvi de coneixement i resultats (àmbits governamentals, agències, empreses, universitats, centres de recerca, centres tecnològics i institucions). En paral·lel s'ha de potenciar la recerca bàsica, aspecte fonamental per a la generació de coneixement i clau per al desenvolupament d'avenços científics i tecnològics que, no sent aplicables d'immediat, ho podran ser a mig o llarg termini, i que son claus per a construir un país capdavanter en innovació (4892) (3340).

(198) Els Països Catalans han d'esdevenir un dels principals motors d'Europa, liderant la transformació del teixit productiu, en la recerca del triple impacte (econòmic, social i ambiental). Per això, cal donar continuïtat a **l'aposta per un model econòmic basat en l'economia productiva**, la digitalització dels models de negoci i una xarxa logística capdavantera, amb plena vocació d'internacionalització, amb **la innovació i la transferència de coneixement com a eix central**, així com continuar esdevenint un país atractiu per a iniciar nous projectes empresarials i atraure'n de ja existents. Per a poder fer-ho però, caldrà aprofitar el talent humà a partir de la formació, la recerca i la innovació, així com mantenir l'estat del benestar per contribuir a una major igualtat social i sostenibilitat ambiental.

(199) **Hem de pensar en gran.** Som un país petit des del punt de vista territorial, que no disposa ni de reserves de matèries primeres, ni de grans infraestructures, però amb unes potencialitats indiscutibles, com son la formació superior, l'atracció de talent i capital humà. El futur del país passa per seguir potenciant el nostre capital humà, el valor afegit, la qualitat del treball i la cura d'intangibles com els nostres valors d'emprenedoria, i de confiança construïda durant anys, entre institucions, administració i iniciativa privada, pel que fa a la capacitat de col·laboració i coordinació.

(200) Volem ser **un estat emprenedor que contribueixi a impulsar projectes estratègics per al país**. Creiem en el paper dels estats en la consecució d'objectius col·lectius, i en aquest sentit, qualsevol projecte que busqui la complicitat de les administracions públiques, ha de partir d'una inequívoca responsabilitat social i compromís amb el conjunt de la societat. Això ens ha de permetre ser capaços de posar en valor la visió emprenedora de l'administració i la responsabilitat social dels projectes empresarials atenent al seu efecte multiplicador. Per això també, cal substituir la cultura de la desconfiança per la cultura de la col·laboració.

4.12 El pes dels ~~sector~~ serveis, turisme i comerç en contínua adaptació (3693)

El **sector serveis** continua essent el sector econòmic predominant a Catalunya, amb l'aportació del 75% del valor afegit brut (VAB) i amb més de 2 milions de persones ocupades. **El sector del comerç** aporta el 13% del VAB i ocupa més de 575.000 persones assalariades i autònomes.

La importància del turisme en el PIB del nostre país assoleix un 13% del PIB i de l'ocupació Per això ens cal definir una estratègia fonamentada en el turisme regeneratiu i basada en el trinomi : Qualitat – Identitat - Especialització que projecti el conjunt del país com una destinació turística estructurada, sostenible, diversa, competitiva i de qualitat.

Els Països catalans necessiten gestionar el turisme perquè el seu impacte millori la conservació, restauració i regeneració dels espais naturals, agrícoles, culturals i patrimonial. Promoure el turisme com a economia regenerativa requereix apostar pel producte local, així com de la necessitat d'espais participatius per a la revisió de la dinàmica social turística i la capacitat de càrrega, en benefici de la pròpia activitat.

Cal entendre la qualitat en el turisme de manera transversal, en el sentit d'anar més enllà de serveis no estrictament turístics, també siguin de qualitat i sostenibles des del punt de vista social, econòmic i mediambiental, que abasten des de la neteja de carrers, cura de façanes, enjardinaments, urbanisme o el control estricte de la publicitat d'activitats que malmeten la imatge de les destinacions. Un turisme de qualitat exigeix un país endreçat i cuidat. Un país que aposta per la identitat en tant que singularització de la oferta que permeti evidenciar la diferenciació amb altres regions i països turístics amb oferta similar. Així mateix, a l'hora d'estructurar la destinació turística és important considerar les especialitzacions de producte i àmbit d'acord amb la segmentació de la demanda, com son el turisme natural, gastronòmic, històric, industrial, cultural etc. i saber treballar altres especialitzacions més madures com el turisme familiar, esportiu, nàutic, de golf, de salut, etc. amb la finalitat de desenvolupar la inversió d'alt valor afegit en el sector turístic, a partir de la posada en valor de la nostra identitat.

Hem de participar activament en la potenciació de la marca Catalunya, tant com una eina de projecció turística , com una marca que evoqui un país format per municipis i destinacions singulars i de qualitat (3693).

El **model comercial** d'Esquerra Republicana aposta per un comerç de proximitat, diversificat, amb equilibri de formats i que doni vida als pobles i barris de les ciutats. Tanmateix, el model que s'ha acabat implantant el lliure mercat ha estat un altre. Actualment, el **teixit comercial** és divers i dinàmic, caracteritzat per una combinació de grans superfícies, comerç de proximitat i un comerç digital de plataforma en continu creixement que devasta els sectors tradicionals.

En un primer moment, **la implantació de grans superfícies** fora de les ciutats va posar en risc el petit comerç urbà, desposseint de vida els barris, i molts centres històrics de ciutats petites i mitjanes, on proliferen locals buits sense activitat. Tanmateix, el comerç local avui es revitalitza i la majoria de locals buits han estat reocupats per **comerç de baix valor afegit**, regentats majoritàriament per població migrant, especialment en els àmbits de la restauració, l'alimentació, els basars, la tecnologia mòbil, ungles, joc, venda de joies i altres serveis.

I per si això fos poc, encara hem vist com la digitalització s'introduïa en el sector comercial a través del **comerç de plataforma** en el que es proveeix de tot tipus de productes amb tan sols un click. Un tipus de comerç que també produeix externalitats negatives en forma de precarietat i falsos autònoms, però un mitjà de subsistència per a persones, sobretot migrants sense papers, que li permet obtenir certs ingressos a partir de l'autoexplotació. Per regular el comerç de plataforma caldria posar algun tipus de taxa per ús intensiu de via pública.

En definitiva, s'ha acabat establint **un model comercial divers** amb diferents funcionalitats. Uns grans centres comercials especialitzats en els sectors del vestir, la llar, la tecnologia i l'entreteniment. Un comerç urbà de proximitat i de serveis de gran valor per la ciutat. I el comerç de plataforma que es fa un lloc entre els altres dos.

(206) Tanmateix, **la realitat del comerç a l'àmbit rural és encara més complexa**. Amb municipis petits on el comerç ha pràcticament desaparegut, deixant totalment ~~desabastida~~ desproveïda la població, que ha de recórrer quilòmetres per poder comprar una simple barra de pa. Apostar pels mercats setmanals, i també per la municipalització de locals comercials, cedint-los a persones emprenedores del poble amb concessions administratives, són accions de promoció no només del comerç, sinó de la qualitat de vida als municipis més petits. Alhora, potser caldria estudiar la possibilitat d'establir mecanismes de bonificacions per als petits comerços en nuclis poc poblats, perquè esdevinguin un pol d'atracció i fixació de població (3265). Un poble sense cap comerç és un poble sense un espai de socialització, especialment per les persones més grans o amb mobilitat reduïda.

(207) Cal destacar també el paper que ha de jugar el comerç, i en concret el repartiment de la mercaderia, en la lluita contra el canvi climàtic. Tenim ciutats plenes de vehicles de transport de repartiment. Treballar per implantar espais a les entrades o punts estratègics de les ciutats, on les mercaderies puguin ser dipositades de forma segura i centralitzada, i que el repartiment de l'última milla es faci amb mitjans no contaminants i sostenibles, ha de ser una aposta clara del republicanisme d'esquerres.

(208) Tot plegat, un canvi constant de model comercial al que cal adaptar-se i viure-ho com una oportunitat. En aquest sentit, les **Àrees de Promoció Econòmica Urbana** (APEU) haurien de ser una bona eina per a dinamitzar l'activitat comercial del municipi en benefici de tota la ciutadania. Per tot això, caldria:

- **Fomentar la digitalització**: oferir formació i recursos per a comerciants perquè puguin implementar solucions digitals, per augmentar la presència a xarxes socials, creïn plataformes de venda en línia i màrqueting digital. Les eines digitals han de ser les grans aliades del sector comercial al detall: combinar la presència online amb l'atenció offline ha de ser una de les claus de l'èxit del nou model comercial català.
- **Suport al comerç local**: mantenir i augmentar les campanyes per promoure el comerç de proximitat, destacant els beneficis de comprar localment i la importància de mantenir l'economia local. Però cal fer un pas més i promoure el sentiment identitari a través de la promoció del comerç. Protecció especial dels comerços centenaris. En municipis on cada vegada més la població és volàtil i movible, fomentar el comerç local forma part de la preservació de la identitat pròpia.
- **Millora de la mobilitat i accessibilitat, i aposta per l'espai públic comercial:** millorar les infraestructures de transport públic i facilitar l'accés als centres comercials urbans, és bàsic per mantenir el teixit comercial amb bona salut. Alhora, cal apostar fermament per la millora de l'espai públic. Els municipis republicans entenen l'espai públic com aquell on, de manera transversal i transgeneracional, es genera vida i comunitat. Un espai públic orientat, també, a potenciar el comerç urbà ha d'incloure mesures d'urbanisme comercial que fomentin la instal·lació de nous comerços i facilitin que la ciutadania hi accedeixi de manera segura i amable.
- **Incentivar la sostenibilitat**: establir incentius fiscals per a comerços que adopten pràctiques sostenibles, com l'ús de materials reciclats o la reducció de plàstics, energia, consum d'aigua.

4.13 Una societat digital cada cop més artificial

(209) Avui dia, vivim plenament en **la societat digital**, un procés vertiginós de canvis tecnològics que ha digitalitzat per complet les nostres vides i que seguirà avançant cap a nous escenaris que comencem a notar però que són difícils de preveure. Un futur en que la **intel·ligència artificial** tindrà un paper fonamental i que seguirà revolucionant la nostra manera de viure.

(210) Fins avui, la tecnologia digital ha tingut **un fort impacte a les nostres vides**, canviant la manera que teníem de relacionar-nos, instaurant noves pautes socials i revolucionant tota l'activitat econòmica. Uns canvis enormement positius, que ens faciliten la vida, però que també generen externalitats negatives, com la bretxa digital, la ciber-seguretat o el dèficit d'atenció educativa. És per això que cal promoure **l'humanisme digital** per fer que la innovació tecnològica estigui al servei de les persones, de l'economia i de la societat, establint pautes socials i responsabilitats per a que se'n faci un bon ús. En aquest sentit, més enllà de l'aplicació estricta de la legislació europea al respecte, Esquerra Republicana ha de coordinar una acció conjunta amb partits i entitats per construir una xarxa social cívica que no esbiaixi el debat públic ni criminalitzi col·lectius beneficiant formacions d'extrema dreta (4939).

En aquest sentit, cal destacar la importància que ha de tenir la sobirania de **les infraestructures digitals**, de les dades i el paper essencial que ha de tenir l'administració pública en la seva potenciació i protecció. És imprescindible que l'administració catalana disposi de personal propi amb alt coneixement en la definició, governança, gestió, exploració, dels serveis i infraestructures digitals, que haurien de ser pròpies, per oferir els serveis digitals que la ciutadania reclama de manera efectiva i segura. Tanmateix, la inversió i el desenvolupament de solucions digitals per part de les universitats i empreses ha de ser un pilar significatiu en la innovació de Catalunya.

La potenciació de les entitats i infraestructures pròpies de la Generalitat ha de ser una prioritat. Actualment, més del 95% dels serveis digitals que ofereix l'administració pública estan externalitats. Així mateix, el paper de Catalunya en l'àmbit digital ha d'estar representat per el nostre idioma propi, el català. Al mateix temps, la figura de la Catalunya Digital ha de poder-se veure i relacionar amb altres països i entitats digitals del món amb la visió d'actuar com un estat propi.

Per últim, però no menys important, l'àmbit de la ciberseguretat i els drets digitals dels ciutadans i empreses ha de disposar de polítiques clares i concises. La dimensió ètica en l'aplicació de la IA és un tema cabdal perquè son models desenvolupats a partir de l'explotació d'informació i coneixement pre-existent, utilitzant obres protegides per drets d'autor. Sense regulació la IA té conseqüències distributives asimètriques: precaritza als autors i enriqueix les grans corporacions tecnològiques. Segons dades del "Study on the economic impact of Generative AI in the Music and Audiovisual industries" de la Confederació Internacional de Societats d'Autors i Compositors, la IA posarà en risc fins el 24% dels ingressos de creadors en el sector musical i un 21% en el sector audiovisual d'aquí al 2028, mentre preveu que els proveïdors d'IA generativa augmentin els seus ingressos en 9.000 M€ anuals. És a dir, una transferència de recursos de creadors a grans corporacions tecnològiques. És imprescindible tenir en compte la seva dimensió ètica i el seu impacte distributiu i, per aquest motiu, és imprescindible regular-ne els drets dels creadors, dels consumidors, així com la utilització de la IA per part d'administracions públiques. (3690)

4.14 Els reptes del sector agrari i pesquer

De cara al futur, el **sector agrari afronta molt reptes**, alguns relacionats amb la producció, altres amb l'economia, altres amb el territori i el canvi climàtic i altres socials.

Pel que fa a **la producció**, ha d'afrontar reptes de competència amb tercers països i amb pràctiques de producció amb menys requeriments que afecten la seva competitivitat i, també, a la seguretat i salut alimentària que tenim nosaltres a Catalunya. Això es podria corregir amb clàusules mirall, molt difícils d'implantar i sobretot de comprovar.

La reducció de fitosanitaris, plantejats pel "Farm to Fork" i els nous **requeriments ambientals** per a les produccions (illes de biodiversitat, cobertes vegetals...) previstes als ecorègims, també afecten la seva competitivitat, perquè si bé no es posa en dubte la seva necessitat, si que incrementa els costos que no es poden internalitzar en els preus, i els ajuts no ho compensen. També és important poder aplicar mesures per a la **recuperació dels sòls**, especialment de la matèria orgànica per assegurar la seva fertilitat i capacitat de retenció de l'aigua.

De del punt de vista econòmic, **l'increment de costos** de les matèries primeres i dels inputs han posat en entredit la viabilitat de moltes empreses agràries i els ajuts no ho compensen. I per altra banda, seguim amb el desequilibri a **la cadena alimentària** a favor de la comercialització i en contra de la producció. S'ha d'afrontar el tema dels preus justos com un element clau per la continuïtat del sector, perquè els ajuts no són la solució.

En els temes relacionats amb el territori i el canvi climàtic, s'ha de planificar **la gestió del territori** tenint en compte tots els vectors, també l'agrícola, i s'ha de regular i preservar el sòl agrari, especialment els millors. Un element clau, en els països mediterranis és **el regadiu**. En moltes zones no hi pot haver agricultura sense regadiu, i no disposar d'aigua vol dir abandonament i deixar sense gestió el territori, amb el que això comporta de risc d'incendis, erosió i pèrdua de patrimoni natural. És clar que amb **el canvi climàtic** es disposarà de menys aigua, però els regs de suport (1.500 m3/ha i any) són un element clau per mantenir unes collites en terres poc productives amb conreus mediterranis (olivera, vinya, fruita seca) i un pel desenvolupament econòmic de zones desfavorides i el manteniment de la gent, pel que va a favor de l'equilibri territorial (el Priorat i les Garrigues, per exemple).

(221) I des del punt de vista social, amb **una activitat agrària regulada i sostenible**, es produiran aliments, el territori estarà gestionat, el que anirà a favor de la protecció de la biodiversitat i de l'equilibri territorial i social del país. I amb unes **empreses agràries** familiars i cooperatives (3342) **sostenibles** des del punt de vista econòmic i ambiental, es mantindrà el territori gestionat i serà més fàcil el relleu generacional, perquè els joves s'han de guanyar la vida i, si el sector no els dona aquesta possibilitat, no s'incorporaran. Amb els ajuts a la incorporació, no n'hi ha prou per a què els joves accedeixin al sector, perquè són per avui i no pel futur, i el que compta és el futur.

Un país de boscos i matollars amb més oportunitats per a la gestió forestal sostenible (4295)

Dos terços de Catalunya són boscos i matollars, és a dir el 60% del territori amb més de 2 milions d'hectàrees. D'aquestes, el 25% són de gestió pública i el 75% restant són de gestió privada. A aquestes dades cal afegir que els nostres boscos i matollars pateixen la crisi climàtica que, en el context del clima mediterrani que suposa que les temperatures augmenten més ràpid que a d'altres parts del món, agreuja els fenòmens climatològics adversos i la irregularitat en les pluges. Per això, els fenòmens de sequera tenen un impacte molt greu en la salut dels nostres boscos i augmenta el risc d'incendis i de grans incendis forestals, pel contínuum al territori que representen els boscos i matollars. (4924)

Aquestes dades mostren l'abast i la transcendència del repte d'assolir una gestió forestal sostenible econòmicament i socialment viable, que passa necessàriament per destinar-hi polítiques pròpies adaptades a la realitat dels nostres ecosistemes i per més recursos i inversions, per afavorir economies locals i innovació de transformació industrial al voltant de la gestió forestal. Perquè al nostre país patim una paradoxa, mentre els nostres ecosistemes forestals pateixen un dèficit de gestió, la indústria catalana necessita proveir-se de fusta a l'exterior.

És important potenciar els aprofitaments tradicionals llenyosos, alimentaris, energètics i de pastures, de manera que generin rendes pels propietaris i gestors d'aquells boscos i matollars. Paral·lelament, cal continuar apostant per noves tecnologies i inversions per nous usos fustaners, com ara les millores en l'aprofitament per a usos energètics, o per a utilitzar la biomassa forestal en el sector de la construcció i en altres sectors industrials i usos de més valor afegit.

Aconseguir que la gestió forestal sostenible sigui rendible és necessari perquè d'ella en depèn la bona gestió dels nostres ecosistemes, des d'una perspectiva holística. Perquè la bona gestió de boscos i matollars contribueix a preservar la biodiversitat de flora i fauna, també a afavorir un equilibri de la fauna cinegètica, necessari per a reduir els danys per l'excés de població de senglars, cabirols i conills. Així mateix, la bona gestió forestal contribueix a regular millor el cabal d'aigua al llarg dels cursos fluvials, especialment a la capçalera. I evidentment, és fonamental en la prevenció d'incendis i pel manteniment del mosaic agrosilvopastoral.

Ens cal continuar amb l'acció decidida engegada pels consellers republicans i de manera urgent impulsar la gestió forestal arreu del territori abans que haguem de lamentar les conseqüències d'un gran incendi forestal, no només per l'impacte ambiental i econòmic sinó per la pèrdua de béns i persones.

En aquesta necessària gestió forestal per a reduir l'impacte dels incendis cal potenciar tota la ramaderia extensiva, perquè és indispensable per a reduir l'estrat herbaci i arbustiu del bosc a un cost molt més assumible i, alhora, perquè millora la biodiversitat i les economies de proximitat. Per tot plegat cal posar en valor la gestió forestal i promoure-hi rendes dignes. En aquest sentit, és necessari continuar fent-ne pedagogia per que les activitats de lleure, esportives i de turisme que es desenvolupen en aquest 60% del país la coneguin i respectin.

L'Agenda forestal 2020 – 2025 impulsada pels consellers republicans al govern català, ha marcat el camí i les principals estratègies a seguir. Ara cal treballar per una nova planificació amb polítiques i recursos per a consolidar la gestió forestal sostenible, reforçar la cadena de la producció forestal, continuar promovent la professionalització i el prestigi de les activitats i explotacions forestals, impulsar més recerca en bioeconomia i aprofitaments industrials de la biomassa forestal, continuar fomentant les agrupacions de productors i incentivar l'emprenedoria i inversions de transformació al sector forestal. (4295)

Més estratègia marítima catalana (4274) (4318)

Gràcies a les conselleres republicanes al govern de la Generalitat, el 2017 es va crear el Consell Català de Cogestió Marítima, com a espai de governança participat pels principals agents institucionals, econòmics, socials i acadèmics, i el 2018 es va aprovar la primera **Estratègia Marítima de la història de Catalunya**, que va posar les bases per desenvolupar una política marítima pròpia. Amb aquest lideratge polític republicà s'ha reivindicat la condició de país marítim de Catalunya i la importància de desenvolupar una economia blava sostenible com a motor econòmic del país, a

partir d'una gestió integrada de les activitats sectorials que impacten sobre l'espai marítim català, tot preservant uns ecosistemes marins resilients i plenament funcionals.

El Plans 2028-2021 i 2023-2026 de l'Estratègia Marítima de Catalunya promoguts pels consellers republicans han impulsat accions per a una economia blava sostenible tenint en compte el conjunt dels usos del mar, per a fomentar la professionalització, la recerca i la innovació, per a recuperar i preservar uns ecosistemes marins saludables i resilients, per una governança marítima innovadora, per a la promoció dels productes de la pesca sostenible de proximitat i per aconseguir una ciutadania més coneixedora de la mar i que la valori com a font de benestar i riquesa. En destaca particularment la consolidació dels grups d'acció local pesquers de desenvolupament participatiu (GALPs), focalitzats en la diversificació de l'economia blava en les comunitats costaneres catalanes, que han estat una aposta reeixida dels governs d'Esquerra Republicana.

Des d'Esquerra Republicana hem de mantenir la interlocució amb tots els actors socioeconòmics i acadèmics per continuar contribuint i reforçant l'estratègia marítima catalana de cara al 2030. En aquest sentit, hem de continuar acompanyant el desenvolupament de la flota pesquera catalana i de l'aqüicultura, davant dels reptes que plantegen l'impacte de la crisi climàtica o les regulacions europees i espanyola, afavorint unes cadenes de valor que assegurin rendes dignes pels professionals de la pesca i l'aqüicultura, així com la sostenibilitat dels recursos pesquers. Alhora, cal impulsar la transició energètica en tots els sectors de l'economia blava, potenciar una activitat industrial sostenible en l'àmbit nàutic i en la transformació pesquera, modernitzar les estructures de comercialització i potenciar encara més la recerca i el coneixement de l'impacte sobre el medi marí dels diferents usos.

4.15 Un nou impuls pel català als Països Catalans

(222) **El català, llengua pròpia dels Països Catalans**, es troba en una situació diversa i complexa -d'emergència lingüística però no irreversible- ~~amb diferents característiques en cadascun dels territoris~~ en el marc d'un procés accelerat d'homogeneïtzació global i de concentració dels parlants en menys llengües, com succeeix també amb l'occità -la llengua pròpia de l'Aran- i amb la llengua de signes catalana. El compromís de Catalunya amb la diversitat lingüística ha d'assegurar la protecció i la sostenibilitat de la llengua catalana, la llengua occitana i la llengua de signes catalana, que han esdevingut vulnerables arran de processos de bilingüització (4008). En aquest sentit, caldrà que la llengua catalana -com a llengua pròpia- sigui l'única llengua oficial i esdevingui la llengua comuna als Països Catalans, la vehicular a totes les administracions, en l'educació, la salut, la justícia, la cultura i la resta d'àmbits, garantint també els drets i deures de tota la ciutadania. I igualment amb l'occità a l'Aran (3320).

(223) En general, **el català està en un clar retrocés** pel que fa al seu ús social, especialment a les àrees metropolitanes. Els motius són diversos ~~i tots els coneixem~~: onades migratòries, baixa natalitat, disglòssia, castellanització i bilingüització persistents, globalització homogeneïtzadora, ~~manca de referents~~, etc. noves xarxes de comunicació... Però tampoc no podem obviar que es produeix en el si del Regne d'Espanya i la República Francesa, dos estats amb uns projectes nacionals uniformitzadors que fan insostenible la seva diversitat lingüística interna i que es fonamenten en dues ideologies -el bilingüisme i la llengua comuna- que busquen la minorització definitiva de les llengües que hi són vulnerables. Per tot això, cal garantir, en tots els àmbits, l'aprenentatge de la llengua catalana arreu dels Països Catalans i, a la vegada, mantenir-hi i aprofundir-hi el sistema d'immersió lingüística a l'escola, però encara ho és més promoure una política lingüística que incideixi en el seu ús social i la faci sostenible (4043).

(224) ~~Qualsevol **llengua**, més enllà de la comunicació, representa una manera d'entendre el món, una cultura única i singular que forma part de la riquesa de la humanitat. I és també, **una eina de cohesió i integració social** en que, a través de la voluntat, qualsevol persona pot sentir-se part de la comunitat i ser-ne beneficiada.~~ Les llengües són fenòmens complexos que admeten diverses definicions alhora: són eines de comunicació, són maneres d'entendre el món, són vehicles culturals i signes d'identitat, per exemple. Però darrerament ha guanyat força i està esdevenint hegemònica la concepció mercantilista de les llengües, que les veu com a meres eines per accedir als grups humans entesos com a mercats. Davant d'això, cal plantar cara i promoure la idea que les llengües són, per damunt de tota altra consideració, un patrimoni immaterial que cal preservar amb polítiques concretes i proactives, de la mateixa manera que cal preservar el planeta on vivim i la biodiversitat que conté. La perspectiva ecolingüística ha d'aspirar a les mateixes fites que la perspectiva ecologista, i en aquest sentit cal una autèntica revolució cultural que el nostre partit ha d'impulsar (4073).

(225) ~~Mentrestant, **el castellà**, s'està convertint en la llengua d'ús normal i la preferent de bona part de la ciutadania, el seu ús guanya cada dia més terreny entre el jovent, deixant el català en una posició complicada de supervivència. De la mateixa manera, moltes **altres llengües** interactuen i conviuen en l'actualitat a la nostra societat amb diferents funcionalitats i usos. El **plurilingüisme** aporta riquesa cultural a la nostra societat, però alhora cal vetllar per que el català pervisqui com a llengua de vertebració social en tant que llengua pròpia dels Països Catalans, representativa de la nostra nació i cultura~~. En el marc del procés d'homogeneïtzació esmentat, és evident que les llengües dominants, promogudes com a "comunes" per part d'Espanya i de França, són les principals causants del retrocés en l'ús social de les que han esdevingut vulnerables, com el català, l'occità o la llengua de signes catalana, però no podem perdre de vista el paper de l'anglès com a llengua superdominant, que actua cada cop més com a llengua comuna del conjunt de la humanitat i en posa en risc la diversitat lingüística que hem pogut conservar fins avui i la vertebració del nostre país. Calen polítiques públiques que empoderin els ciutadans de llengües vulnerabilitzades i que els ajudin a gestionar la responsabilitat individual i col·lectiva que tenen a l'hora de preservar aquesta diversitat (4092).

(226) ~~Impulsar el català cal fer-ho de forma atractiva i integradora, interactuant amb totes les altres llengües i cultures que conviuen a la nostra societat, combinant catalanitat i diversitat, sense que ningú hagi de renunciar a la seva identitat, sinó complementar-la, enriquint-se culturalment i adquirint noves oportunitats d'ascensió social~~. La promoció del català, de l'occità i de la llengua de signes catalana s'ha de lligar a un esforç col·lectiu per revertir el procés d'homogeneïtzació global. Es tracta d'un repte del conjunt de la humanitat i hem d'esperonar la població perquè en sigui protagonista apel·lant al poder atractiu i integrador dels projectes col·lectius. A la nostra societat hi conviuen més de 300 llengües i tant les llengües com les identitats són acumulatives, per la qual cosa el potencial d'enriquiment és immens si el sabem fer compatible amb praxis de sostenibilitat (4105).

(227) ~~El català ha de tornar a guanyar el carrer, també les xarxes socials, sempre en positiu. És per això que cal tornar a fer **activisme per la llengua** i seguir impulsant-lo des dels municipis i les administracions~~. Cal donar un nou impuls a l'activisme lingüístic, però sobre una base redefinida. El nou activisme ha de tenir una base ecolingüística i s'ha de promoure a tots els nivells de l'Administració: des dels ajuntaments fins al Parlament Europeu i les organitzacions supranacionals (4111).

(228) I en particular, desenvolupar **el pla d'impuls al català a l'audiovisual i l'entorn digital**, com a mínim amb la dotació prevista en el projecte de pressupostos pel 2024, que incrementi les pel·lícules i sèries produïdes, doblades o subtitulades en català, l'exhibició de cinema en català en sala, la

incorporació del català a les plataformes, la presència del català a les xarxes socials i als videojocs, i la disponibilitat del català a les principals tecnologies de la llengua.

Al País Valencià, el nou govern de dretes ha iniciat una ofensiva contra la llengua, restringint l'ensenyament en valencià i desmantellant polítiques lingüístiques impulsades pels governs anteriors. La minorització del català no és només una qüestió de manca d'ús social, sinó també el resultat d'una estratègia política per consolidar un marc identitari espanyolista i reduir el valencià a un fet folklòric. Calen polítiques actives i una estratègia de resistència al País Valencià per garantir-ne la presència a tots els àmbits així com desplegar accions en defensa del català a tot l'àmbit lingüístic allà on Esquerra Republicana tinga capacitat d'incidència. Entre aquestes accions és imprescindible la reciprocitat de mitjans i d'un espai de comunicació comú en català (3622) (3872).

4.16 L'aposta per l'educació i la cultura

(229) **Cultura i educació** és un binomi que, històricament, ha anat estretament lligat al moviment republicà. De fet, els ateneus republicans del segle XIX eren precisament això: centres de cultura i educació on s'instruïa els futurs ciutadans i ciutadanes de la República, per tal que adquirissin cultura, s'eduquessin en valors i assolissin el pensament lliure. Per això, cultura i educació han estat sempre impulsats, des de la laïcitat, pel **republicanisme d'esquerra**.

Al segle XXI, però, el paradigma ha canviat radicalment. A la societat digital, totes les persones tenen garantida l'educació obligatòria i tothom té accés a la cultura per múltiples canals. Malgrat tot, hem constatat que **els resultat educatius** i **el nivell cultural** de la població en general no són els desitjats.

Educació

Els i les mestres i professors són el pilar fonamental del sistema educatiu. Cal recuperar la confiança perduda per part dels professionals de l'educació, i ho hem de fer perquè l'educació és un dels valors imprescindibles del republicanisme (4981).

El sistema educatiu ~~que pretén ser inclusiu~~ encara presenta molts aspectes a millorar: l'avaluació dels informes PISA mostren una davallada del nivell educatiu, l'impacte de la digitalització ha tingut alguns aspectes no desitjats, el desplegament del decret d'escola inclusiva s'ha fet sense tots els recursos econòmics i humans necessaris per garantir-ne els objectius i els canvis al currículum educatiu han produït una reducció dels sabers i coneixements que s'hauran de revertir en els nous currículums per tal d'augmentar-ne el nivell (4981).

Especialment pel que fa a la segregació escolar, per la qual cosa, més enllà que cal **enfortir l'escola pública** i en el que l'escola concertada, finançada amb fons públics, haurà d'assumir majors responsabilitats en la gestió de la complexitat i de la diversitat, en el que cal facilitar el traspàs de les escoles concertades a gestió pública directa (3344). En aquest sentit, és imprescindible orientar la governança cap a la superació de l'actual model caracteritzat per l'existència de l'escola pública i l'escola concertada finançada amb recursos públics en el camí cap a un model únic basat en la igualtat republicana, que acull i integra sense cap mena de distinció. En conseqüència, els programes electorals hauran d'incloure, a més de les mesures que permetin enfortir l'escola pública, mesures concretes que permetin avançar en l'objectiu (3635) (3642) (3866).

Davant d'un sistema educatiu més divers i complex que mai, cal **garantir el dret a l'educació** per a tothom, que —prenent com a fonament la igualtat, l'equitat i la justícia social— ofereixi **una educació gratuïta i de qualitat**. Amb un 0-3 gratuït i universal per llei. Amb un programa d'Educació a temps complet ambiciós conjuntament amb el món local. Amb un model educatiu i d'excel·lència amb l'alumnat al centre que, com a servei públic, garanteixi la igualtat d'oportunitats i la inclusió educativa es visqui on es visqui, es tinguin les condicions socioculturals i socioeconòmiques que es tinguin; que prioritzi l'avaluació i la millora de resultats, l'eliminació de la segregació escolar, el reforç de la

immersió i l'acollida lingüístiques, escoles segures per a tothom, la potenciació dels ensenyaments artístics, l'equiparació de les condicions de la pública i la concertada dins d'un únic Servei Educatiu de Catalunya i que tingui la formació professional —que integri inicial, ocupacional i contínua— com a element cabdal per a l'equitat i la competitivitat del sistema productiu. I que millori les condicions laborals i retributives dels treballadors públics, des del 0-3 a adults i règims especials, lligades en especial a una carrera docent que estimuli la qualitat, que faci aflorar l'excel·lència, i reforçar l'aposta pels programes de residència inicial docent, els modelatges dels nous docents i el reciclatge continu amb formació permanent de qualitat i significativa (3419) (3445).

Però l'educació no és exclusiva dels centres educatius, ~~la comunitat educativa està formada per agents diversos~~. De l'educació dels nostres infants i joves, ha de participar la família i l'escola, però també ho han de fer els municipis, l'entorn social, les activitats extraescolars, els clubs esportius (3345), els mitjans de comunicació, la indústria de l'entreteniment i la responsabilitat empresarial. Així, cal abordar **un nou paradigma de l'educació**, on la comunitat educativa i els agents educatius cada cop són més amplis i diversos, en el que **cal implicar a tota la societat**, però valorant i posant al centre l'alumnat i els professionals (4981).

Cultura

La **cultura** és moltes coses alhora. És coneixement i pensament crític. És creació artística i llibertat d'expressió. És cultura popular i cohesió social. És patrimoni local i turisme internacional. És tradició i diversitat cultural. És entreteniment i oci cultural. És identitat nacional i patrimoni de la humanitat. En definitiva, tot allò que ens fa créixer i ens enriqueix com a persones i com a societat, que ens fa lliures i iguals i que ens permet avançar cap a la **fraternitat universal**.

Per això, hem de construir **una societat culturalment rica**, inclusiva i sostenible que garanteixi l'accés universal a la diversitat cultural i fomenti la participació activa de les persones en la creació, preservació i transmissió del patrimoni cultural, les arts i les tradicions. Una societat que promogui la cultura i el patrimoni català amb l'objectiu de reforçar la nostra identitat com a país, alhora que garanteixi els drets dels creadors i treballadors de l'àmbit cultural. Una societat on la cultura sigui motor de transformació social, cohesió comunitària i innovació, promovent els drets culturals com a pilar essencial de la societat del benestar i de l'accés universal a la cultura.

La **cultura transforma i ens transforma**. Així, hem de posar la ciutadania al centre de la cultura i la cultura al centre de les polítiques públiques, amb els recursos adequats que permetin impulsar accions que garanteixin l'accés a la cultura, el dret a la creació cultural i l'excel·lència en tota la cadena de valor. En definitiva, comprendre **el sentit transformador de la cultura és clau**. Només amb una connexió estreta entre els sistemes educatiu, cultural i de comunicació aconseguirem una societat sana, creativa, crítica i feliç.

Les entitats locals han de promoure les iniciatives culturals de tota mena sorgides de la societat civil, mitjançant subvencions en regim de concurrència o per programes, així com la programació participativa dels espais culturals propis. El Govern de la Generalitat i les entitats locals promouran especialment les manifestacions culturals minoritàries de qualitat, amb l'objectiu de fer-les més extensives (3346).

Per tot això, com a republicanes i republicans, hem de **potenciar el binomi educació-cultura** per avançar en el model de societat ideal, basada en els valors republicans i els drets humans. I fer-ho promovent **l'educació més enllà de les escoles** i potenciant els **circuits culturals** als nostres pobles, barris i ciutats, incorporant també les expressions culturals de la població migrada, potenciant l'intercanvi, el coneixement i el reconeixement cultural de tothom.

4.17 Desenvolupament sostenible i lluita contra el canvi climàtic

Avui dia~~, a més,~~ vivim en una situació **d'emergència climàtica** que ha disparat totes les alarmes i que fa que ens haguem de prendre molt seriosament la contaminació ambiental i l'escalfament global, un fenomen que, segons les darreres dades, afecta de manera més accelerada a la Mediterrània. Així doncs, ens hem de conscienciar que ens enfrontem a una profunda **crisi socio-ecològica** que es manifesta a través d'una multiplicitat de problemes que engloben el canvi climàtic, la qualitat de l'aire, la disponibilitat d'aigua, la pèrdua de biodiversitat, l'esgotament dels recursos naturals i la degradació dels ecosistemes, tot plegat amb unes fortes implicacions socials que condicionaran la nostra manera de viure.

En aquest sentit, l'impacte en la demanda energètica derivada de l'ús de la Intel·ligència Artificial podria limitar la capacitat d'Europa d'assolir la necessària reducció d'emissions. Les previsions de creixement en les aplicacions de la IA pel 2030 comportarien la necessitat d'augmentar en un 160% la demanda elèctrica pel funcionament de les infraestructures digitals, de forma que és imprescindible actuar al respecte i alhora accelerar la transició energètica i l'estratègia de reducció d'emissions fòssils en base a la generalització d'energies renovables. (3692).

ESMENA 4

Els **recursos del planeta són finits** i nosaltres, com a europeus, vivim per sobre de les nostres possibilitats. És a dir, consumim molt més recursos dels que aportem. ~~Si tot el món visqués a l'estil de vida occidental, caldrien uns quants planetes per abastir a tota la humanitat~~ (3985). Per tant, la conclusió és clara, en termes de justícia global hem de posar sobre la taula el debat sobre el ~~hauríem d'optar pel~~ decreixement i el desafiament que suposa el paradigma liberal hegemònic (4074). Seguir amb els paràmetres del creixement actual ~~No abordar un decreixement planificat~~ ens abocarà a una crisi ~~salvatge en forma de crisi~~ sistèmica del sistema capitalista, ~~Un repte al que, com a societat capitalista, no estem preparats per afrontar~~. **El model de creixement actual és insostenible i és només mentre no bastim una alternativa que hem de treballar amb un model de corresponsabilitat social i mediambiental que intenta fer una transició en termes de sostenibilitat.** El repte és majúscul, la solució és tècnicament possible, però cal tenir el valor de fer front al capitalisme extractiu, que es nega acceptar aquesta nova realitat. **És a dir, posar límits al creixement fent ~~fer~~ un ús racional dels recursos, aprofundint en el paradigma de l'economia circular, i impulsant una veritable transició ecològica de manera justa que no hipotequi les generacions futures. En resum, Esquerra Republicana aposta pel desenvolupament sostenible, el creixement del benestar i el decreixement del consum global de materials finits i d'energia no renovable (4074)**

Esquerra Republicana hem d'abanderar el repte per **una transició ecològica justa**, tal i com estableix **el Pacte Verd i Social** impulsat pel grup Verds/ALE al Parlament Europeu. D'aquesta manera, hem liderar les polítiques de mitigació del canvi climàtic, avançar cap a la sobirania energètica i alimentària, desenvolupar l'economia circular, actuar contra la sequera i reforçar el sistema d'emergències i protecció civil en cas de fenòmens extrems. Tot plegat, un gran repte a desenvolupar en un decàleg d'actuacions:

ESMENA 5

1. **Transició energètica**: Decreixement d'energies no renovables i descarbonització accelerada assumint el compromís de reduir el 55% de les emissions netes de gasos d'efecte hivernacle al 2030. El model de transició energètica que contempla la captació de fluxos renovables per produir electricitat ha demostrat que té moltes limitacions que fan que, actualment, encara sigui extremadament difícil d'implementar a l'escala que caldria per assolir aquest

compromís. Davant d'això, cal adaptar el model socioeconòmic i els patrons de consum a la nova realitat de descens del consum energètic a la que com a societat ens enfrontem, apostant fortament per les comunitats energètiques, i posant en relleu que les transformacions a més d'innovació tecnològica, han de ser de caràcter ecosocial. Aquesta transició s'ha de produir d'una manera justa a escala global, és a dir, sense aprofundir en les pràctiques extractivistes i les dinàmiques neocolonials que contribueixen a engrandir la desigualtat entre el Sud i el Nord global (4047). Per aconseguir un major equilibri en la producció energètica, cal promoure l'energia eòlica com a font més important, especialment situada en lloc de poc impacte o marítima, complementada per l'energia hidràulica de cicle reversible. També cal estudiar la recuperació de les petites centrals hidroelèctriques de muntanya com a complement de l'energia de consum local (3354).

2. **Transició justa i sostenible**: programes de requalificació laboral que tinguin en compte el benestar de les persones treballadores, fomentar l'economia circular per la reutilització i reciclatge dels recursos i un model d'agricultura sostenible per evitar problemes com la resistència antimicrobiana.

3. **Transformació del model productiu i de consum**: impostos ecològics i redistributius que incentivin les pràctiques empresarials sostenibles, inversió en innovació verda per a incentivar la recerca tecnològica i fomentar el consum responsable en benefici de la salut global i la salut alimentària (3276).

4. **Mobilitat sostenible i reorganització urbana**: transports públics verds i accessibles que redueixin la contaminació atmosfèrica, també en benefici de la salut pública i un urbanisme verd per garantir el benestar humà i preservar la biodiversitat urbana, promovent la convivència harmoniosa entre les persones i la natura i fomentant la mobilitat activa, en bicicleta i a peu.

5. **Democràcia i governança verda**: participació ciutadana en la presa de decisions sobre els impactes de la salut humana, animal i ambiental i fiscalització i transparència per un control rigorós de les activitats industrials.

6. **Cooperació global i solidaritat**: cooperació internacional en matèria climàtica, amb perspectiva One Health per protegir la biodiversitat i la salut de les poblacions més vulnerables, i la justícia ambiental per adoptar un enfocament integrat en l'ajuda humanitària i la gestió de crisis.

7. **Pressupost verd i redistribució**: invertir en projectes de mitigació i adaptació al canvi climàtic i impulsar el Pacte Verd europeu com a full de ruta de les polítiques publiques.

8. **Protecció de la biodiversitat i salut de les persones**: preservació d'ecosistemes i restauració ecològica per evitar el risc de la pèrdua d'hàbitats, biodiversitat i salut humana que estableixi sistemes de vigilància epidemiològica, agricultura regenerativa i diversitat biològica per a la regeneració d'ecosistemes i connexió entre natura i salut mental reconeixent els beneficis demostrats que els espais verds tenen per al benestar emocional i mental.

9. **Gestió de l'aigua amb visió mediterrània d'escassetat i sequera**: gestió sostenible dels recursos hídrics marcat per períodes d'escassetat d'aigua i sequeres recurrents (modernització del reg agrícola, plantes dessaladores (3355), reutilització d'aigües regenerades, optimització del consum), adaptació al canvi climàtic (protegir els recursos hídrics suficients i segurs), control de la qualitat de l'aigua (prevenir la salut pública i protegir els ecosistemes aquàtics), ~~reforestació~~ gestió forestal sostenible (4301) i preservació dels ecosistemes fluvials i zones humides (regulació natural del cicle de l'aigua per a la disponibilitat i qualitat), educació i sensibilització ciutadana (conscienciar l'ús responsable de

l'aigua) i coordinació i governança hídrica amb una perspectiva holística i interdisciplinària (col·laboració entre administracions, empreses i actors socials).

10. **Fer de l'Agenda 2030 el full de ruta de les administracions**: necessitat d'actuar d'acord amb l'Agenda 2030 fent realitat la seva acció transversal per una transició social, econòmica i ambiental justa.

4.18 Infraestructures per a una mobilitat sostenible i activa (3393)

El model del "país sencer", integrant el món urbà i rural, requereix de les infraestructures bàsiques i necessàries per garantir **el dret a la mobilitat**, ja que garanteix la igualtat d'oportunitats i l'equilibri territorial. Dèiem que al 2030 volíem disposar d'unes infraestructures al servei de les persones i l'economia productiva però la realitat és que la xarxa ferroviària, que sobre el mapa connecta les àrees metropolitanes i la major part de les ciutats de més de 20.000 habitants, en realitat és una xarxa amb moltes mancances i ineficient per donar un servei de transport públic massiu.

(232) Els Països Catalans parteixen d'un dèficit inversor per part del govern de l'estat en matèria d'infraestructures, i aquesta manca d'inversió afecta al dia a dia de la nostra ciutadania, per això cal garantir aquest dret a la mobilitat, que passa per articular una bona xarxa de transport públic, garantir-ne l'accés de manera equitativa, disposar d'unes infraestructures adequades i garantir-ne un finançament adequat. Per a fer possible garantir el dret a la mobilitat de manera perdurable i fugint de situacions polítiques conjunturals caldria la signatura d'un **pacte nacional per la mobilitat sostenible** que recollís tots aquests aspectes.

En el context global d'emergència climàtica que vivim les polítiques d'adaptació són clau. La mobilitat és una de les principals causes d'emissions d'efecte hivernacle, de manera que les infraestructures per què siguin útils i resilients per les futures generacions, han de ser projectades amb visió ecologista i responent a les necessitats reals dels i les ciutadanes en la seva mobilitat diària. És per això que les nostres propostes de mobilitat prioritzen l'optimització de la gestió de les infraestructures de mobilitat existents, més vies i trens; una infraestructura ferroviària, més extensa, no radial i fiable, i més i millor transport públic arreu.

En l'àmbit viari proposem intervencions que millorin la mobilitat inter i intracomarcal reservant espai per transport públic i bicicletes i vianants, prioritzant intervenir sobre vies existents i millorant interconnexions. En conseqüència descartem la continuïtat de projectes pensats i projectats durant el segle passat, com l'Autovia Orbital de Barcelona (B40) o Quart Cinturó entre Terrassa i Granollers -que els nostres adversaris polítics anomenen i utilitzen volgudament el nom de Ronda Nord, al tram entre Terrassa i Sabadell, amb la pretensió d'amagar la continuïtat d'una via d'alta capacitat titularitat de l'Estat com es la B-40- i que no responen al context que vivim i viurem, ni són útils per les necessitats actuals i futures de la ciutadania del país, quan la solució de la mobilitat del Vallès a través d'una Ronda Nord mai seria la continuïtat de la B-40 existent a Terrassa sinó la millora de les infraestructures existents al Vallès. (3305)

(233) En matèria de transport públic cal seguir garantint l'existència de títols de transport que, per una banda, fomentin **un canvi en els usos de la mobilitat** en la població més jove (T-Jove i T-16), atès que aquest impacte porta a un canvi de model a futur, i també garantir el manteniment i ampliació de títols bonificats per les persones amb més dificultats, entre ells gent gran (pensionistes i jubilats) (3279). També cal finalitzar la **integració tarifària de tot el país** per tal de garantir l'accés al transport públic a tota la ciutadania així com un sistema tarifari just a tot el territori en funció de la distància i no de corones respecte una capital (4947), i que això sigui una realitat per a tota la ciutadania de Catalunya. Alhora, cal fomentar una xarxa de transport públic per carretera, adaptada a les

necessitats de cada territori per tal de fer-la més eficient, amb majors freqüències i nous serveis, especialment en aquells àmbits on no és possible el desenvolupament ferroviari, ja sigui tren o tramvia. I per aquelles poblacions que no disposin de transport públic regular i la seva implantació suposi una gran dificultat organitzativa o econòmica, es promouran serveis de bus o taxi a demanda, a preus equivalents al transport urbà (3356).

Xarxa ferroviària

(234) La xarxa ferroviària a Catalunya, vista sobre el mapa, connecta les àrees metropolitanes i la major part de les ciutats de més de 20.000 habitants, però en realitat és una xarxa amb moltes mancances infraestructurals i ineficient per donar un servei de transport públic massiu. Si ens fixem més en el detall del transport metropolità veurem que resten pendents projectes estratègics d'interconnexió i allargament de línies del metro que, tot i les consecutives planificacions dels plans directors d'infraestructures no s'acaben executant (3836).

Una xarxa ferroviària eficient i electrificada també forma part de la política d'habitatge i de reducció de gasos d'efecte hivernacle. Hem de ser ambiciosos i marcar-nos un horitzó per a l'any 2035 amb un sistema ferroviari que necessita una inversió aproximada de 40.000M€, per tenir una xarxa eficient, segura, connectada i puntual. Aquesta xarxa no només ha de millorar l'actual infraestructura amb actuacions de desdoblament i millora dels traçats, també ha d'incloure la creació de noves infraestructures, tant de xarxa convencional com de metro (3836).

Per arribar a l'horitzó ferroviari 2035 cal que la Generalitat de Catalunya governi sobre el conjunt de la xarxa ferroviària, començant per posar èmfasi en el desplegament de l'acord del traspàs integral de Rodalies assolit el novembre del 2023 per a la gestió de la infraestructura i la constitució de l'operadora pública. Aquesta governança implica també la xarxa de metro i FGC, separant clarament les funcions de gestió de la xarxa de l'operativa de transport (3836).

La planificació de l'horitzó ferroviari 2035 és cabdal per poder executar un pla d'inversions tan ambiciós en un termini de 10 anys. Cal modificar l'actual estructura administrativa per a la construcció d'infraestructures per fer-la més eficient, dimensionant els actuals recursos per fer possible tota l'estructura tècnica, capaç d'assumir els corresponents estudis tècnics, d'impacte ambiental, projectes informatius i projectes constructius amb tempo. Dimensionant els òrgans públics i fent-los efectius i eficients i també garantint que el sector privat pot absorbir la demanda (3836).

(235) Així mateix, cal seguir treballant en l'extensió de la xarxa ferroviària, tant en l'àmbit de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, ja sigui amb creixement en la infraestructura com el perllongament de la L8, o en canvis en la gestió de l'operació de certes línies de RENFE a FGC com és el cas de Rodalies Lleida a partir del finals de l'any 2025 o la millor operació possible del nou accés ferroviari a l'aeroport ~~de la R-Aeroport per part de FGC~~ (4077). També cal que la xarxa ferroviària d'ADIF Rodalies, a banda de la inversió en manteniment, executi projectes d'ampliació de la xarxa ferroviària especialment per a evitar la radialitat de Barcelona i posar en servei més oferta ferroviària, com per exemple l'execució de la línia orbital ferroviària, l'Eix Transversal Ferroviari (4952) o la interconnexió entre la xarxa de FGC i d'ADIF executant el conveni acordat amb l'estat la primavera del 2023 per la interconnexió a Rubí i a Sant Cugat. En matèria d'infraestructura ferroviària cal estudiar el desplegament de l'opció tramviària, com és el cas de Tren Tram de Tarragona en estat força avançat o el perllongament de FGC al Bages o l'arribada ferroviària a La Seu d'Urgell (3620), així com altres projectes amb rendibilitat social.

(236) En l'àmbit de les mercaderies, cal garantir la **inversió immediata en el corredor mediterrani**, una infraestructura que s'endarrereix en el temps i que no compleix els estàndards necessaris per a ser una xarxa competitiva. Cal exigir a l'Estat el compliment de les inversions ja compromeses i l'execució efectiva per a la construcció d'una línia exclusiva i segregada de la xarxa convencional, amb doble via i ample internacional.

Xarxa viària

(237) En relació a la infraestructura viària, qualsevol inversió hauria de presentar un estudi previ d'alternatives sostenibles per avaluar la inversió amb criteris de sostenibilitat i reducció d'emissions contaminants i CO2. Només en cas que no hi hagi alternativa s'optarà per noves infraestructures viàries (4083). En tot cas, cal seguir apostant per la **millora de la xarxa viària**, per tal de fer-la més segura i aprofitar els canvis tecnològics per fer-les més intel·ligents al servei de tota la mobilitat no només del transport privat. Cal seguir vetllant per l'execució de les encomanes de gestió amb l'Estat per executar més de 900 M€ en inversions que inclou les actuacions per millorar l'N-260, l'Eix Pirinenc en el seu tram de les comarques pirinenques, nous accessos a l'AP7 i l'AP2 i la pacificació i integració de l'N-II al Maresme, així com l'eliminació del projecte de 4rt cinturó entre Terrassa i Granollers (3388). També cal garantir un finançament just per les institucions titulars d'infraestructures viàries pel seu manteniment o estudiar models de canvis de titularitat per garantir aquestes bones infraestructures arreu del país (3624).

(238) Pel que fa a la gestió de la mobilitat a la xarxa viària cal **implementar la vinyeta com a nou model de gestió integral** de totes les vies d'alta capacitat. Cal generar un model més equitatiu i racional on qui fa ús de les vies quan existeixen opcions de transport públic raonables (3628) n'ha de pagar el manteniment i no haver de sufragar aquestes despeses amb els pressupostos públics, més si tenim en compte que un 30% dels vehicles que en fa ús són vehicles de pas. A més existeix un requeriment de la Unió Europea a l'estat espanyol per a la seva aplicació. Aquest nou model garantirà el manteniment adequat de tota la xarxa viària del país, podrem eliminar els peatges encara existents i contribuirem també a finançar el transport públic.

(239) Pel que fa a les infraestructures de mobilitat activa. Cal seguir potenciant la xarxa segregada (3394)de camins pedalables i caminables, en coordinació i planificació entre (3394) totes les administracions amb competències en aquest àmbit, per a fomentar una mobilitat segura que afavoreixi la seva pràctica, atès que garanteix una mobilitat més neta i al mateix temps més saludable. Cal vetllar perquè la infraestructura viària urbana **i** interurbana incorpori les modificacions necessàries per a permetre el transport en bicicleta de forma segura dintre i entre els nostres pobles i ciutats, amb la màxima intermodalitat amb el transport públic. Calen administracions compromeses que n'incentivin l'ús i apostin per crear la infraestructura necessària i revisin el marc normatiu per afavorir els desplaçaments en bici amb total seguretat. En aquest sentit qualsevol nova ampliació d'infraestructura viaria, hauria d'incorporar un carril segregat per la utilització de bicicletes. (3694) En paral·lel cal fomentar estratègies d'impuls al sector industrial de la bicicleta i de la bicicleta elèctrica i altres cicles de càrrega per a usos particular o comercial.(3394)

(240) Pel que fa a les infraestructures aeroportuàries, cal garantir la creació d'un sistema aeroportuari de Catalunya, on el Govern de la Generalitat tingui capacitat de decisió sobre totes les infraestructures aeroportuàries que hi ha a Catalunya, ja sigui perquè són de titularitat pròpia com l'aeroport de Lleida – Alguaire o la Seu d'Urgell, o perquè aspira a ser-ne a curt termini, com en el cas de Girona, Reus i Sabadell. Pel que fa a l'aeroport de Barcelona – El Prat, cal reclamar-ne també el traspàs. Mentre el traspàs no es produeixi, cal buscar fórmules que garanteixin participar de forma determinant en la

governança d'aquesta infraestructura en benefici de l'interès general de la ciutadania i del teixit productiu del país (4436).

Aquest sistema ha de permetre tenir una visió transversal de les infraestructures aeroportuàries, que redistribueixi la càrrega de vols, millori les connexions intercontinentals de llarg abast i tingui unes bones connexions ferroviàries i trens nocturns. Un sistema aeroportuari compromès amb el desenvolupament sostenible que respecti l'entorn natural, que compleixi els estàndards europeus en matèria de contaminació atmosfèrica i acústica i que contribueixi a la reducció d'emissions establint un màxim anual. En concret, eliminant el trànsit aeri de vols de curta distància inferiors als 1.000 km que tinguin alternativa ferroviària d'alta velocitat (4086) (4976) (3294) (3883) (3721) (4436).

(241) Pel que fa a les infraestructures portuàries, cal incrementar la **col·laboració entre els dos ports d'interès general de Barcelona i Tarragona**, competència de l'estat, amb la resta de ports de Catalunya, competència de la Generalitat. Aquesta col·laboració, millorada en els darrers anys amb la creació de la Taula de coordinació dels ports de Catalunya l'any 2024, s'ha de mantenir en el temps per a que el conjunt de ports de Catalunya pugui ajudar i ser ajudat en la construcció d'una estratègia portuària conjunta per a ser més forts a tots els nivells.

4.19 Acció pels drets i benestar dels animals

(242) L'acció política democràtica i republicana, fonamentada en el principi de **sobirania animalista**, assumeix la defensa dels drets i el benestar dels animals com a part de l'ideal republicà que inspira el seu projecte polític, essent un dels objectius del partit.

(243) D'acord amb el consens científic, i com reconeixen tant el dret català com l'europeu, els animals son **éssers sentents**, amb capacitat d'experimentar patiment i gaudi. Són, per tant, individus amb benestar propi. Els nostres valors republicans ens compel·leixen a construir una **societat compassiva amb tots els animals** —domesticats, urbans o silvestres—, i unes institucions polítiques amb recursos específics que protegeixin els seus drets i promoguin la millora del seu benestar.

(244) En particular, hem de perseguir l'objectiu de modificar la legislació per tal que passin a ser **subjectes de dret**; enfortir la seva protecció davant la tortura, l'abandonament i el seu sacrifici per pur espectacle; així com **millorar les condicions de benestar dels animals** emprats en els diferents sectors econòmics, científics, esportius (3357) i educatius del país.

(245) L'assoliment d'aquest ideal només és legítim i possible tenint sempre en compte les circumstàncies econòmiques, socials i culturals del país en cada moment, amb el **màxim de consens** entre totes les sensibilitats i sectors socials implicats, tot perseguint l'objectiu final que els éssers humans convisquin amb la resta d'animals sense posseir domini sobre ells i tendint a una situació d'equilibri. (4150)

4.20 Seguretat humana i ciutadana, una política d'esquerres

Com sempre ha estat al llarg de la història, vivim en un món on **la violència és present** en forma de conflictes bèl·lics, inseguretat ciutadana o diferents tipus de violència: masclista, racista, lgtbifòbica i a d'altres col·lectius. Una violència que, com a republicanes i republicans, hem de pretendre

d'erradicar de les nostres vides per a viure en **un món en pau** i amb respecte als drets humans. Però mentre això no passi, hem **d'afrontar la realitat.**

Seguretat humana

L'origen de la violència tendeix a ser sempre el mateix: la **dominació i la desigualtat**. Mentre hi hagi privilegis, acumulació de riquesa i discriminació d'uns envers els altres, la violència persistirà. Per tant, cal anar a la causa del conflicte i donar-li a les polítiques de **cooperació al desenvolupament** la centralitat que es mereixen, com a estructura clau. A nivell de país, a totes les institucions on tenim presència, lluitar per arribar al 0,7% del pressupost. I perseverar per assolir una **governança global** que faci del manteniment de la pau, la resolució negociada dels conflictes i la solidaritat internacional la seva principal raó de ser.

(247) La **seguretat humana** és aquella que, considerant el dret a la vida i la seguretat de totes les persones com a fonamental, avalua els riscos i les amenaces a les que estem exposats i elabora una estratègia de contenció per a prevenir-los. Uns riscos i amenaces que poden ser d'índole molt diversa: natural, accidental, de salut, però també de naturalesa violenta. ~~ja sigui militar, crim organitzat o ciberatacs~~ (4328). En aquest sentit, la Unió Europea hauria d'abanderar **una estratègia de seguretat humana** que, avaluant riscos i amenaces, promogués prioritàriament i sempre que fos possible (4328) el manteniment de la pau, la desmilitarització, el desarmament i la resolució negociada dels conflictes.

(248) Mentrestant, Esquerra Republicana no pot romandre al marge dels grans **afers internacionals** del nostre temps. Per això, hem d'abordar la política de Defensa i la geoestratègia, posant sempre per davant el respecte i compliment dels Drets Humans (4039), des d'una perspectiva d'esquerres, amb seriositat, respecte i escoltant totes les opinions. Essent conscients que aquestes qüestions son un pilar fonamental per a l'Europa actual i que tindrien un paper clau, en cas d'assolir la independència nacional, tant en la seva dimensió interna com en la seva projecció internacional.

Seguretat ciutadana

La seguretat ciutadana també ha de ser vista com **una política d'esquerres**. Des d'aquesta òptica hem de defensar amb convicció que a més igualtat, més seguretat. Per això, la millor política de seguretat és la política social. Però quan la cobertura social no arriba a totes les persones, cal disposar d'un **model de seguretat pública per garantir drets i llibertats** i la seguretat de les persones, començant per les més vulnerables.

(249) Igualment, pel que fa al **compliment de la llei**, hi ha aspectes que cal millorar que són responsabilitat del legislador i de qui aplica la norma, siguin aquests òrgans judicials o administratius (4332) (4278). Uns clars exemples són el fenomen de "l'okupació" o la multireincidència, qüestions de gran complexitat que també han de ser abordades des de l'esquerra. En definitiva, si les esquerres no som resolutius en les polítiques de seguretat, la dreta i l'extrema dreta ho aprofitaran per **retroalimentar els seus discursos** (4332).

(250) Esquerra Republicana ha treballat per **enfortir els cossos de seguretat** ~~essent~~ fent-los (4334) més presents al territori i ser més pròxims a la societat. En aquest sentit, s'ha aconseguit ampliar la plantilla de Mossos d'Esquadra, la jubilació anticipada ~~al cos~~ dels seus membres i l'impuls de (4334) comissaries de proximitat conjuntament amb les policies locals. ~~Important~~ També s'ha apostat per la **feminització** dels cossos operatius de Mossos, Bombers i Agents Rurals per a que s'assemblin més a la societat que defensen i protegeixen (4334). Cal tenir present, però, que la feminització no passa

només per tenir més dones, sinó també per **transformar la cultura organitzativa** dels cossos de seguretat, avançant així cap a models de presa de decisions més horitzontals.

(251) El **model republicà de seguretat pública** ~~no s'atura en~~ aposta per la creació d'un sistema d'organització policial basada en una visió integral i social de la seguretat (4337) (3374). La creació del Cos General de Policia de Catalunya, format per Mossos d'Esquadra i Policia Local, com a entitat municipalista de caràcter nacional. (4337) (3374) Això permetria resoldre l'homogeneïtzació dels serveis, l'equiparació efectiva, la viabilitat econòmica i la sostenibilitat funcional.

(252) Igualment, la **seguretat privada** ~~a Catalunya~~, a més d'un servei amb tasques de caràcter privat, es configura avui com un element complementari, transcendent i necessari de les activitats de seguretat pública, pel que la Generalitat, no només l'ha de prendre en consideració, sinó que ha d'intervenir amb determinació i fermesa en el disseny dels processos de selecció i de formació dels integrants d'aquestes organitzacions, com a potencials prestadors delegats d'aquests serveis públics (4339).

(253) El **sistema català d'Emergències** és un sistema d'èxit que cal preservar i sobretot, millorar. Respecte del servei públic d'emergències no poden haver dubtes sobre la idoneïtat i homologació dels mitjans tècnics i respecte de la seva operativitat. Així, la reorganització del Cos de Protecció civil, amb la potenciació del voluntariat i de llur cos de funcionariat, la implantació dels plans municipals i generals d'emergències, la consolidació de les ADF com a punta de llança de la prevenció i la internalització del servei d'atenció trucades d'Emergències 112 en el CAT112, faran del Sistema Nacional d'Emergències, el servei públic sota estàndards europeus que Catalunya precisa (3373).

(254) Així doncs, abanderant la polítiques socials i combatent les desigualtats, hem de ser capaços de bastir **un model de seguretat ciutadana al servei de les persones** que, tenint en compte els riscos i amenaces, actuï des de la proximitat, inverteixi en prevenció i mediació i disposi dels recursos necessaris per fer front a la inseguretat ciutadana. També, mantenint el model d'execució penal enfocat a la **reinserció social**.

5. MÉS PAÍS

5.1 El municipalisme com a estratègia de país

(255) Catalunya és un país amb una **realitat territorial asimètrica i molt diversa** formada per diferents pobles i ciutats que viuen realitats molt diferents i que per tant tenen necessitats que cal adaptar a cada una d'aquestes realitats. Els municipis son l'espina dorsal del país, i la política i les administracions no poden abandonar-los, especialment els més dèbils. La deixadesa o abandonament d'un municipi és una pèrdua pel país.

(256) **El municipalisme és una forma d'entendre el país i de construir-lo**, a partir de la gran diversitat i asimetria territorial del país. El món rural i el món metropolità es troben clarament diferenciats en característiques i necessitats, amb un gran espai intermedi que relliga i uneix aquestes dues realitats contraposades però complementàries i sobre el que és urgent parar atenció en termes de sostenibilitat dels usos de l'aigua, la generació d'energia o la producció alimentària.

(257) La nostra acció política territorial en el món local ha d'anar encaminada **a donar resposta per separat, atenent les diferents realitats municipals**, incloent els micro-municipis i les EMD (3832),

però també buscant la connexió entre totes elles. A tots els Països catalans ~~La Catalunya sencera és a la que~~ ens adrecem i als que aspirem a cohesionar territorialment a partir de la força del municipalisme i dels Governs locals. El municipalisme ha de ser un pilar fonamental per enfortir l'esquerra nacional i construir una alternativa política des de la proximitat amb la ciutadania. (3629) (3875)

Per això cal apostar per perfils connectats amb la realitat social, lideratges renovadors que connectin amb les persones, amb formació, talent, experiència i coneixement profund de les necessitats de la gent treballadora. (3427)

(258) Municipalisme és també entendre **els municipis com a espais de vida, d'identitat i d'història, d'oportunitats, feina, educació i de benestar**. Per això cal vetllar perquè els pilars dels serveis públics com són la salut, l'educació, el transport i l'habitatge puguin ser accessibles i prestar-se amb igualtat de condicions a arreu del territori català i per això es fa necessària una superposició de mapes territorials i de xarxes de provisió de serveis públics de qualitat. Com el sistema català de salut, enfortint l'atenció primària i dotant-la de tots els serveis necessaris. Cal potenciar les escoles al món rural i de muntanya, com a nuclis generadors de vida i oportunitats, que tingui en compte el transport escolar adaptat a la realitat territorial del Catalunya i que asseguri que tot l'alumnat pugui accedir a una bona escolarització.

(259) Pel que fa al transport públic, hem d'apostar per una xarxa de transport que ens permeti fer desplaçaments d'una forma còmode, eficaç i assequible des de tots els punts del territori. La xarxa de transport públic ha de ser una xarxa amb una connexió interurbana entre diferents pobles i ciutats d'arreu que no passin pel centralisme de la capital ~~catalana~~. La capital ha d'estar ben connectada i tenir el transport i les infraestructures però d'una forma igual a la resta del territori català, on si no hi ha prou massa crítica puguin instaurar-s'hi modes flexibles de transport a demanda. (3360)

En els territoris on el transport públic regular no sigui possible implementar-lo per raons logístiques o econòmiques, s'instauraran modes de transport a demanda.

(260) Un dels principals problemes dels municipis, tant rurals com urbans, és **la manca d'habitatge**, sigui per la manca de rehabilitació, o perquè no hi ha opció urbanística i de planejament de construir-ne de nou, i en altres perquè no hi ha la capacitat financera per fer-ho per part dels ens locals. L'Agència Catalana de l'Habitatge hauria de millorar i ser capaç d'articular una política efectiva de parc públic i lloguer assequible a pobles en què el propi jovent no té accés a l'habitatge.

(261) **Finalment, en relació a les oportunitats i la generació d'activitat econòmica i comercial** és clau disposar d'eines de suport i simplificació administrativa o de facilitació de l'activitat econòmica adaptades al món rural, ja que sovint les normatives estan pensades en lògiques pròpies del centralisme barceloní que xoquen amb una realitat on amb prou feines hi ha administració pública, ni mercat, ni competència. Per altra banda, cal una reducció de la càrrega burocràtica per tal que els ajuntaments puguin dedicar els efectius tècnics a la resolució de les problemàtiques locals i no a càrregues burocràtiques i administratives.

(262) Seguretat local: Actualment hi ha moltes entitats locals ~~municipis~~ (3361) (3832) (3837) (3841) (3845) amb vigilants municipals degut a la dificultat o fins i tot la impossibilitat de tenir cossos de policies locals. Això priva a aquests ens locals de fer polítiques de seguretat actives i municipals. Entenent la política de seguretat des dels serveis de proximitat i una policia assistencial que està al servei de la ciutadania. Per això cal facilitar la transformació dels cossos de vigilants municipals amb cossos de policies locals amb procediments específics ajustats a dret per fer aquest procés d'una

forma segura i assegurant el compliment dels requisits dels i les aspirants a les places per tal que municipis petits puguin disposar de policia local. També cal una política de mancomunació de serveis en municipis limítrofs (3389) i de coordinació entre els diferents cossos que permetin una gestió més propera, creant així diferents comissaries de proximitat duals de Mossos d'esquadra i policies locals descentralitzades de les comissaries comarcals, en vista a una necessària integració dels cossos de policies en una policia catalana unificada integral.

(263) **Enfortir els Consells Comarcals com a organismes de mancomunació i prestació de serveis als municipis**, de forma destacada als petits i mitjans (3925). Els consells comarcals presten serveis a molt municipis que de forma individual no ho poden assumir, i quedarien desassistits. Des dels Consells es generen polítiques de suport i doten de recursos tècnics als ens locals. Però per poder implementar de forma correcte les seves competències necessiten d'un finançament que els permeti gestionar-se correctament. Enfortir els consells comarcals és enfortir l'administració local. Alhora, per transparència, retiment de comptes i proximitat amb la ciutadania, cal tenir present les recomanacions de la Carta Europea d'Autonomia Local. (3925)

(264) **Nou model de finançament local**: Les entitats locals (Consells comarcals, Ajuntaments i Entitats Municipals Descentralitzades) (3832)(3837)(3841)(3845) es troben en una situació econòmica crítica, tot i les diferents línies d'ajuda i subvencions, els ingressos corrents i no condicionats dels municipis, que son els que realment permeten crear polítiques noves, transversals i a mig i llarg termini, es veuen cada cop més reduïts.

(265) Des del 2013 fins avui les despeses municipals han augmentat un 57% i els ingressos només un 40%. És imprescindible que el món local disposi de les eines financeres adequades, ja que la reforma de l'impost sobre les plusvàlues, l'aixecament de la suspensió de les regles fiscals que impedeixen l'ús de romanents i el compliment del 0,2% de superàvit, afecten a la capacitat financera de les administracions locals.

(266) A tot aquest impacte directe cal sumar-hi les competències impròpies que recauen sobre els municipis ja que tot i ser competències de la Generalitat o del govern estatal, no les gestionen i son els Ajuntaments que han de dedicar-hi els seus recursos econòmics, personal i esforç.

(267) Com a partit històricament municipalista hem de revertir aquesta situació creat un nou model de finançament dels ens locals a l'hora que fem servir la nostra força per modificar la llei estatal de finançament local i desenvolupar les nostres competències en matèria de Governs i finances locals, que permeti:

- L'Increment dels Fons incondicionats amb la millora de la participació del Fons de Cooperació Local
- Un Finançament suficient per a les competències delegades i compartides amb altres administracions.
- Unes noves regles fiscals que permetin la utilització dels romanents
- Un repartiment del límit de dèficit de les administracions públiques de l'Estat i CCAA equitatiu i extingir l'obligació del superàvit del 0,2%.
- La compensació per les pèrdues pel canvi normatiu en la plusvàlua
- La compensació automàtica dels increments per Llei del capítol I de personal.
- La quantificació i finançament dels serveis impropis

(268) **Simplificació administrativa, reducció de la càrrega burocràtica i facilitació de l'activitat econòmica al món rural:** La migradesa del finançament local aboca a les entitats locals ~~als municipis~~ a un finançament a base de subvencions. Aquesta política econòmica ha comportat als ajuntaments una gran càrrega burocràtica, ja que les bases i les justificacions de les subvencions requereixen de molt tràmits administratius i de gestió de documentació que només grans ajuntaments amb departaments tècnics amb molt personal poden afrontar, trobant-nos així amb ajuntaments on els recursos tècnics estan totalment col·lapsats només per aquesta gestió, o fins i tot hi ha municipis que han d'acabar renunciant a les subvencions necessàries per no poder-les gestionar.

Cal una gestió i fiscalització de les diferents subvencions sense competència directe entre els municipis, ja que no tots tenen els mateix recursos i per tant, hem de fer prevaldre el principi d'equitat per que tots els ens locals tinguin les mateixes oportunitats i no generar un gran desequilibri territorial alhora que cal reduir dràsticament la burocràcia ens els processos de demanda com en els de justificació i crear una única plataforma pels ens locals que permeti cercar i gestionar totes les subvencions de diferents administracions des d'aquesta plataforma unificada.

5.2 Articulem la nova Catalunya rural i metropolitana

El compromís amb l'Agenda Rural i l'estatut dels municipis rurals, i una nova Llei de muntanya.

Pensant en **la Catalunya "sencera",** i amb la voluntat de garantir la igualtat d'oportunitats a totes les persones, ens cal articular una nova Catalunya rural que abordi una sèrie de reptes que en aquest moment tenim com a país, i perquè això sigui possible cal reforçar el compromís d'ERC en implementar una sèrie d'instruments alguns existents, altres en tramitació que permetin portar a terme aquest objectiu.

L'Agenda Rural, l'Estatut dels municipis rurals i una nova Llei d'alta muntanya són claus per a avançar en aquest camí. Catalunya és un país on en un espai reduït (15% del territori) viu la major part de la població catalana (75%), i per altra banda, una gran part del territori català es troba pràcticament buit. Per primera vegada s'ha definit el municipi rural com aquell que compta amb menys de 2.000 habitants, se situa en una comarca rural i té una densitat inferior als 150 habitants per km quadrat. Dels 947 municipis catalans, 596 tenen menys de 2.000 habitants (el 62,3%) i d'aquests 332 no arriben als 500.

És imprescindible disposar de polítiques específiques que permetin treballar a favor de l'equilibri territorial, a la vegada fer front al despoblament i a l'envelliment de la població, la disponibilitat d'habitatge, la millora dels serveis públics, la preservació dels espais naturals o bé la dinamització i generació d'activitat econòmica en aquests territoris rurals i d'alta muntanya.

Per una banda, **l'Agenda Rural de Catalunya** és un instrument que ha identificat les necessitats i reptes del territori rural, amb l'objectiu de millorar-ne les condicions de vida i de desenvolupament. És una eina bàsica i referent per a la diagnosi i desenvolupament de polítiques transversals en l'àmbit rural. El repte actual és la seva tramitació i com es dota de finançament i operativitat per fer-se realitat. La implementació de l'Estatut dels municipis Rurals ha de permetre dur a terme una discriminació positiva cap als municipis rurals, ja sigui a nivell normatiu, de finançament, bonificacions fiscals o

línies específica d'inversions i serveis adaptada a les seves necessitats. Hem de treballar perquè esdevingui una eina amb aplicació immediata als petits municipis.

(273) Des d'ERC, en l'articulació de la nova Catalunya rural, ens cal reivindicar conceptes com el Mecanisme Rural de Garantia (3391) o "rural proofing" que no és res més que la creació d'un mecanisme de treball per a la revisió de la legislació de les polítiques sectorials i econòmiques des d'una perspectiva rural. Sovint ens trobem en la manca de coherència o poca aplicabilitat de determinades lleis des de la ruralitat. I plantejar, també en el cas que se'n redactin de noves, l'anàlisi de l'impacte des de l'àmbit rural.

Així mateix, esmentar també que **la nova Llei d'alta muntanya,** respecte l'anterior, ha de redefinir tècnicament i acotar amb criteri quins han de ser considerats territoris d'alta muntanya perquè es puguin aplicar polítiques específiques. Aquest àmbit territorial requereix d'estratègies de foment de l'economia, i de la implementació i millora de diferents serveis. La llei ha de crear eines, procediments i nous espais de governança perquè aquests territoris puguin guanyar autonomia, dissenyar i impulsar polítiques des de la proximitat. La creació d'una oficina de suport als petits municipis, un observatori d'alta muntanya, un pla d'actuacions estratègiques amb mirada llarga i un fons específic de finançament són bàsics per impulsar-la amb èxit. Ha d'ésser sobretot una llei eminentment instrumental.

Rehabilitació massiva d'habitatges i regeneració de pobles, barris i ciutats (3610)

(x) La degradació urbanística va associada a l'infrahabitatge i a l'abandonament de l'espai públic en tots els sentits. Molts centres històrics de pobles (3632) ciutats mitjanes i barris de grans ciutats del país pateixen fenòmens de degradació en què sovint l'esforç d'una sola administració és insuficient. Es tracta d'un fracàs col·lectiu i de país, si no sabem generar barris dignes i carrers segurs i plens de vida.

Per això és estratègic **aprovar i desplegar el Pla d'Acció de l'Agenda Urbana de Catalunya**, una vegada ha estat aprovada l'Agenda Urbana de Catalunya 2050 mitjançant Acord de Govern de 24 d'octubre de 2023.

(xx) **La rehabilitació arquitectònica és una estratègia fonamental** per abordar els reptes actuals de sostenibilitat i millora de l'entorn construït i habitat. Aquest canvi de paradigma reconeix la importància d'intervenir en l'existent per maximitzar-ne el potencial, enlloc de substituir-lo. La substitució, enderroc i nova construcció, ha d'estar motivada per la obsolescència constructiva i problemàtiques de propietat que facin inviable una millora substancial en especial en l'accessibilitat, el confort tèrmic i la sostenibilitat energètica. Aquest fet ha de ser motiu d'incidència en les futures lleis de barris (5000) . A Catalunya hi han 3.000.000 d'habitatges i des d'un punt sostenible i racional no és possible substituir aquest parc en part obsolet sinó que s'ha d'actuar sobre el mateix i treure-hi el millor. Donat que dels 2.944.944 habitatges a Catalunya, els habitatges de poca qualitat constructiva es concentren en el període entre 1950 i 1990 n'hi han 1.685.646 d'aquest període. D'aquests, el 25,80% són unifamiliars 434.897, i el 74,28% restant són plurifamiliars 1.250.749. D'aquestes, el 60% no estan rehabilitades, poc o malament i amb risc físic, de salut i mental per els seus ocupats.

Si no s'actua en 20 anys es perdran 750.000 habitatges per invivibles, de molta gent gran que viu sola. És l'hora que l'administració endegui noves fórmules innovadores de recompra d'habitatge que es malmet que pugui assegurar la protecció i condicions de vida digne dels titulars que hi viuen i al cap del temps permeti ampliar el parc públic d'habitatge.

A més, cada euro públic invertit en rehabilitació d'habitatges genera un retorn econòmic i social superior, ja que no només millora la qualitat de vida de les persones que hi resideixen, sinó que també impulsa el sector de la construcció, fomenta l'ocupació local i contribueix a la sostenibilitat energètica i ambiental. És imprescindible entendre la rehabilitació no només com una necessitat social, sinó també com una inversió estratègica amb un impacte positiu multiplicador en l'economia i el benestar col·lectiu. (3268)

Rehabilitar entronca amb el desenvolupament sostenible que Esquerra Republicana defensa perquè va més enllà de la simple rehabilitació o manteniment. Implica habilitar de nou, adaptant l'existent a les necessitats actuals, restituir l'estat original preservant el valor patrimonial o identitari, actualitzar per complir amb normatives i estàndards moderns, millorar l'eficiència energètica i la sostenibilitat, i donar nova vida i ús a espais i edificis de tot tipus obsolets. Per implementar efectivament la rehabilitació, cal adoptar una perspectiva global i transversal, similar a la de l'obra nova. Obliga a abordar totes les escales arquitectòniques, des de l'habitatge fins al territori, integrar aspectes tècnics, culturals i de qualitat de vida, considerar l'eficiència energètica i l'impacte ambiental, i preservar el patrimoni edificat i la identitat dels espais.

(276) **Aquesta visió integral de "renovació urbana",** va més enllà de la simple rehabilitació d'edificis individuals. Per impulsar aquesta renovació urbana es cabdal incorporar la visió social, cultural, del comerç i comunitària en la concepció dels projectes de regeneració de barris i cascs antics dels pobles i ciutats (3610), desenvolupar figures de col·laboració publicoprivada, publicocomunitàries i publicosocials (4251) (4506) (4655) (4040) (4594) (4384) crear incentius econòmics per a projectes sostenibles, oferir formació especialitzada als professionals del sector i promoure la sensibilització sobre la importància de la rehabilitació com a estratègia de sostenibilitat, transformació i millora de l'entorn construït, tot preservant la seva essència, identitat i valor patrimonial de l'espai.

Ordenació i planejament

Els propers anys cal abordar **la revisió del Pla Territorial General del Catalunya** de 1995 a partir de les conclusions del Grup de Treball per a la revisió del planejament territorial de Catalunya d'abril de 2024 i l'aprovació d'una nova **Llei de Territori**, que entre les consideracions generals d'ordenació territorial, generi (3364) ~~per generar~~ un nou marc de planejament i gestió urbanística més àgil, més flexible per a la realitat del país, i més enfocat a un ús racional del sòl amb criteris de sostenibilitat.

Així mateix, és imprescindible **estendre la política de desclassificació de sòls no sostenibles als sòls industrials**. Actualment una vegada desclassificats els sòls de l'Alt Pirineu i l'Aran i els del litoral català s'ha aconseguit desclassificar un total de 6.484 Hª de 696 àmbits de planejament de 131 municipis. En concret els sòls industrials obsolets que han de permetre tendir al consum zero de nou sòl que compensi l'estratègia de sectors d'activitat econòmica inclosos al Pacte Nacional per a la Indústria.

(278) Finalment, és estratègic desplegar l'ordenació del litoral amb el desplegament de la llei de protecció i ordenació del litoral; amb el seu reglament i els seus instruments, plans de protecció, plans d'usos i conservatori del litoral. Com també poder assolir la descarbonització del nostre país impulsar totes les energies renovables disponibles al territori i combinar-les per a ser més efectius com la investigació geològica del subsol per a la generació d'energia elèctrica i tèrmica (3689).

5.3 L'articulació d'infraestructures de mobilitat ~~a~~ ~~Catalunya i e~~als Països catalans. (3931)

(279) Els Països Catalans compten amb dues grans metròpolis: Barcelona, de gairebé 6 milions d'habitants, que inclou el Vallès Occidental i el Vallès Oriental (3390) ~~amb Sabadell i Terrassa~~, el Maresme, Penedès Sud i Garraf i València de 2 milions d'habitants, que inclou des de l'Horta nord, sud i oest fins a Sagunt.

(280) Catalunya a més presenta **dos sistemes metropolitans més**, el del Camp de Tarragona amb Reus-Tarragona-Vila-seca-Salou i Cambrils. I el de l'Àrea Urbana de Girona amb Salt, Celrà, Sarrià de Ter, Bescanó, Quart, Sant Julià de Ramis, Vilablareix i Fornells de la Selva, que al mateix temps genera dinàmiques de relació amb altres ciutats com Figueres, Banyoles i fins a Lloret-Blanes al llarg de la Costa Brava. També un sistema de ciutats a ponent amb Lleida i el Segrià cap a Mollerussa, Tàrrega i Cervera, seguint l'A2.

(281) Existeixen també conjunts de ciutats mitjanes dinàmiques connectades i amb potencial propi que generen estructures econòmiques de creixement endogen: l'eix Mataró-Maresme, Vic-Ripoll-Olot-Osona-Ripollès-Garrotxa- (3281), Manresa-Bages, Granollers-Vallès Oriental, i les veïnes Vilafranca-Penedès, Sitges-Vilanova-Garraf, Igualada-Anoia, que configuren la vegueria del Penedès.

(282) Els altres territoris, amb una geografia particular i espais naturals d'alt valor, serien **les altres dues vegueries**: la de les Terres de l'Ebre, amb Tortosa, Amposta i La Ràpita, i la de l'Alt Pirineu i Aran, amb diverses centralitats com La Seu d'Urgell, Sort, Tremp, Pont de Suert, Puigcerdà, Vielha e Mijaran, i alhora diverses necessitats de connexió territorial amb capitals de comarca limítrofs com Solsona, Berga i Ripoll. (4941) (3636), (4066), (4373), (3961) ~~el Pirineu, amb diverses centralitats, La Seu d'Urgell, Sort, Tremp, Puigcerdà, Solsona, Berga i Aran; I les Terres de l'Ebre, amb Tortosa, Amposta i La Ràpita.~~

(283) Els Països Catalans disposen de diversos connectors europeus i amb l'Estat: els aeroports de València, Alacant-Elx, Palma, Eivissa, Menorca, Castelló, Reus, Girona, Lleida-Alguaire i la Seu-Andorra, i les estacions ferroviàries d'alta velocitat de Barcelona - Sants, Girona, Vilafant (3278), Lleida i el Camp de Tarragona, València, Castelló, Elx, Villena i Alacant; i també compten amb tres connectors globals: l'aeroport del Prat i els ports de Barcelona, Tarragona i València (3923).

(284) A escala regional europea els Països catalans compten amb quatre grans àmbits de relació i d'influència econòmica, social i també cultural. Les illes de Menorca i Mallorca; **l'Euroregió** que va des de Múrcia, Alacant, València fins a Tolosa, Montpeller i Lió –una possible megaregió global–; el sistema Catalunya-Saragossa-Madrid; i la connexió Atlàntica Catalunya-Saragossa-Navarra-Euskadi.

(285)Tota aquesta realitat s'ha assolit històricament a partir de la visió, la tenacitat, l'esforç públic i privat de persones i governants compromesos amb el territori i l'estima al país. Avui, davant la possibilitat que el dèficit fiscal deixi de ser una realitat que impedeixi a la societat catalana construir un país millor, ens permet proposar un seguit d'infraestructures viàries, ferroviàries i aeroportuàries, que seria desitjable planificar i executar, algunes d'urgents i d'altres a mig i llarg termini, amb la doble finalitat de compensar la lògica radial de Barcelona, que ja constitueix una de les àrees més densament poblades d'Europa, i també amb la finalitat de millorar l'articulació de Catalunya i dels Països catalans:

- Cal reforçar i millorar la **connexió del transport regional de ferrocarril no només amb Barcelona**, sinó entre un seguit de ciutats que articulen territorialment el país que només està resolt amb Girona, Lleida i Tarragona via alta velocitat, (si bé en el cas de Tarragona cal actuar amb la millora de la connexió amb el centre de Tarragona i Reus, via Tram Camp) Aquesta xarxa regional permetria descongestionar la mobilitat dels 550.000 commuters que usen el transport privat per manca d'alternatives fiables i competitives en temps i cost, i alhora contribuir a despressuritzar el problema de l'habitatge a Barcelona.

- Així mateix, per a una descongestió ferroviària de Barcelona cal la **Línia orbital ferroviària** d'àmbit metropolità de passatgers i mercaderies que superi el disseny radial des de Barcelona cap al Maresme, Vallès, Penedès i Garraf. L'abast en mobilitat, social i econòmica d'aquesta línia representaria un salt en la millora de la mobilitat metropolitana de Barcelona. (4140)

- **Urgeix solucionar la manca d'Alta velocitat ferroviària** dels Països catalans pel corredor mediterrani entre Figueres-Girona i Alacant (3926). És inacceptable la connexió **entre Barcelona i València**, en què l'actual Euromed no millora l'opció del cotxe privat en una autopista sense peatge. ~~, i sobre la qual~~ Caldrà resoldre o arranjar la mala ubicació de l'estació del Camp de Tarragona, per resoldre la connexió Barcelona - Tarragona i Reus, així com crear alternatives al coll d'ampolla ferroviari que suposa la superposició de serveis de Rodalies, mitja distància i mercaderies en aquest àmbit (4093).

- **Potenciar el transport de mercaderies ferroviàries** i la seva interconnexió modal al llarg de l'eix mediterrani i a nivell transversal, com a eina útil per contribuir a descarbonitzar l'economia.

- **La millora de la mobilitat aèria i marítima pels residents de les Illes Balears,** amb l'establiment d'obligacions de servei públic (OSP) amb garantia de freqüències, places i topall de preu màxim regulat entre els aeroports de les Illes Balears i els aeroports de Barcelona i València. Pel que fa al transport marítim cal desenvolupar plenament els instruments que preveu el règim especial de les Illes Balears: compensar el sobrecost del transport de mercaderies de la Península a les Illes i viceversa. Pel que fa al transport de passatgers, des de i cap a les Illes i entre illes, cal establir un topall de preus per evitar l'especulació de les navilieres amb el descompte de resident.

- **A nivell viari,** cal actuar sobre la N-260, **l'Eix Pirinenc**, en el seu conjunt, des Pont de Suert a Portbou. L'encomana de gestió de la N-260, és una primera oportunitat d'invertir en una carretera abandonada per l'estat en els ports de muntanya de l'Alta Ribagorça a l'Alt Urgell, però cal invertir en una infraestructura que permeti relligar tots els territoris Pirinencs per carretera, Tremp a Berga i Ripoll, que deixi l'accés dels habitants de les comarques de muntanya a menys d'una hora (3856)**,** i demanar-ne el traspàs a la Generalitat a mesura que es fa realitat aquesta inversió.

- **L'Eix Transversal Ferroviari**, de viatgers i mercaderies, un projecte aturat i posat al calaix, de connexió de Lleida, Igualada, Martorell, Manresa a Girona, que estructura una malla en un territori de capitals de comarques i demarcacions que podria acumular un milió i mig d'habitants, cosir els extrems de les línies de rodalies, amb connexió amb les estacions d'alta velocitat de Lleida i Girona, i a Martorell amb el transport de mercaderies cap al Port de Barcelona, i de passatgers fins a Barcelona.

Aquest oblit, de projectes aturats, retardats, o de lenta execució pels Governs ha estat causada per un doble motiu:

1. **Pel flagrant dèficit inversor de l'Estat i la manca de recursos causada per l'insuficient model de finançament de Catalunya, el País Valencià i les Illes**, que concentren tot l'espoli fiscal espanyol.

2. **Les raons política centralista de l'Estat, de no aplicar el principi de subsidiarietat, i de barrar el pas a la sobirania de Catalunya**, el País Valencià i les Illes en l'autogovern de les infrastructures. L'Estat es reserva el poder polític a través d'AENA, Puertos del Estado I Renfe-Adif, com també la titularitat de les principals vies d'alta capacitat. També es podria afegir la prohibició política d'establir acords bilaterals entre comunitats autònomes i l'acció d'afavorir i prioritzar sempre la connexió amb Madrid en detriment del corredor mediterrani. **L'autogovern en infraestructures,** juntament amb la disposició de recursos, és clau per activar el potencial de desenvolupament i el rendiment econòmic i social de noves infraestructures, com per exemple la governança completa del sistema aeroportuari de Catalunya. Com també la possibilitat de pensar la mobilitat globalment des de la proximitat, a nivell ferroviari, entre l'alta velocitat, el transport regional, irrellevant, i Rodalies, ineficient, pendent de posar al dia.

(287) Es tracta d'unes necessitats que comparteixen el denominador comú de **construir uns països catalans més interconnectats, i una Catalunya en xarxa de pobles** (4933) **i ciutats,** que ajudi a descarbonitzar l'economia, i contribueixi a augmentar la competitivitat dels territoris i a generar oportunitats en les comarques i vegueries que concentren el risc de despoblació i els índexs més alts d'envelliment.

5.4 Projectem les eines polítiques i socials d'un país sobirà

Més enllà de les noves estructures de país, com Rodalies i l'Energètica, essencials per la sobirania del país, és imprescindible desenvolupar **la Hisenda catalana** a partir de l'Agència Tributària de Catalunya, com a peça de referència del nou sistema de finançament per Catalunya al marge del règim comú. Així mateix cal que Esquerra Republicana desenvolupi **el traspàs i la gestió del sistema portuari i aeroportuari.**

La Hisenda Catalana

És imprescindible el desenvolupament de la Hisenda catalana, en què la gestió dels impostos l'efectuï l'Agència Tributària de Catalunya (ATC). ~~Per a implementar-ho, caldria abordar durant el 2025 la formalització de l'Acord a la Comissió Bilateral i impulsar les modificacions legislatives necessàries, començant per la LOFCA~~. Un desenvolupament que ha de tenir un objectiu immediat molt clar la gestió de l'IRPF el 2026 i del conjunt d'impostos que es generen a Catalunya segons el calendari sortint de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat que, segons l'acord d'investidura signat amb el PSC i ratificat pel PSOE, s'ha de celebrar durant el primer semestre de 2025 i ha d'abordar les modificacions legislatives necessàries, començant per la LOFCA, per a dotar Catalunya d'un finançament singular on la Generalitat gestioni, recapti, liquidi i inspeccioni tots els impostos suportats a Catalunya. ~~Després, hi ha la possibilitat de crear un consorci entre l'AEAT i l'ACT per fer un traspàs progressiu.~~ (4180) El primer tribut que s'hauria de 'completar és el IRPF per tal que els ciutadans de Catalunya puguin efectuar les seves liquidacions de la campanya 2026 a l'ATC. (4269) (4130) (3697) (4307). Per a fer-ho, la comissió mixta hauria de prendre acords i modificacions per traspassar tota la gestió i posar-ho en pràctica el 2026.

(289) Per tal d'abordar aquest repte és imprescindible que la Generalitat musculi l'ATC per convertir-la en una hisenda catalana homologable a les hisendes forals, començant per assumir la gestió i recaptació de l'IRPF el 2026, però que també obtingui els recursos necessaris de l'Estat per assumir les noves tasques i funcions. (4270) (4533) (4132) (4791) (3699) (4057) (4311) (4688) (4406).

Actualment, l'AEAT té un plantilla d'unes 26.000 persones distribuïdes per àrees i serveis territorials, dels quals el gruix són administratius (39%) i cos tècnic (34%). De serveis territorials, a Catalunya hi ha 40 delegacions amb total de 4.863 funcionaris, dels quals s'haurà d'acordar el traspàs. Al igual que, durant el primer semestre de 2025, també s'ha d'acordar el calendari de reformes legislatives per impulsar la transició cap un finançament singular, tal com s'estableix a l'acord d'investidura.

(290) Amb l'objectiu d'implementar aquest nou model, és imprescindible que el desenvolupament de la hisenda catalana sigui una prioritat per l'actual ~~al pròxim~~ Govern de la Generalitat de Catalunya per tal que compleixi sense dilacions els compromisos adquirits en matèria d'Hisenda Catalana i Sobirania Fiscal amb l'objectiu que aquesta administració assoleixi plena autonomia en la recaptació, gestió, liquidació i inspecció de tots els tributs que es generen a Catalunya. (4537) (4273) (4134) (4805) (3703) (4058) (4315) (4694) (4408)

(291) La hisenda catalana ha d'instrumentalitzar-se a través de l'ATC, amb l'objectiu final d'assumir progressivament les funcions d'aplicació de tots els tributs generats a Catalunya mitjançant l'exercici de les potestats i funcions administratives de liquidació, recaptació i comprovació de les obligacions tributàries dels impostos, amb l'ús, quan correspongui, dels mecanismes previstos per la llei.

Una agenda prioritària d'estructures de país

1. **Una Agència nacional de la dada per a l'impuls d'una infraestructura pública de IA generativa catalana.**

   Davant la proliferació de models de llenguatge fundacionals de grans corporacions tecnològiques americanes i xineses que modelen la IA generativa a partir de dades i realitats allunyades de la catalana, i del fet que les administracions públiques del país ja disposen d'un potencial en la governança de dades obertes a nivell de la Generalitat i del món local, avui fragmentades, Catalunya reuneix les condicions per poder fer un salt qualitatiu de país a l'hora d'articular la inversió en un gran centre de dades públiques i privades, les quals, unides a l'impuls de les capacitats de processament supercomputació, com el Barcelona Supercomputing Center de referència internacional, ha de tenir la capacitat de participar en el desenvolupament d'**un gran model de llenguatge fundacional català** en col·laboració amb l'estratègia europea d'IA, per generar i entrenar algorismes propis adaptats a la realitat catalana. La finalitat és que empreses i institucions puguin desenvolupar aplicacions més potents i eficaces; com també fomentar el capital humà, proporcionant finançament a les diferents iniciatives de recerca i de suport als investigadors.

Quant a les aplicacions cal destacar:

- **L'aplicació industrial de la IA**, amb especial atenció a les pimes i autònoms, que no tenen tantes facilitats com les grans empreses a l'hora d'incorporar la IA als seus processos, i que a més poden beneficiar-se especialment de l'ús d'aquesta tecnologia per guanyar productivitat, fer un salt en la transformació digital i ser capaces de redissenyar de les seves tecnologies de dades i IA.
- **Augmentar la ciberseguretat, la transparència, sostenibilitat, el bon govern i potenciar la governança de dades** i de la IA cap a una regulació ètica dels entorns digitals, la promoció de bones pràctiques en la utilització de la IA per part de l'administració pública i la gestió ètica de les dades públiques i privades (3690)

2. La implantació de la nova administració pública territorial catalana a través de la Llei de Governs Locals:

Catalunya ha d'aspirar a generar una administració propera, simplificada i descentralitzada organitzada en dos nivells de govern (local/estatal) i en tres àmbits d'actuació territorial (EMD-municipi-comarca/vegueria/estat), que estigui al servei de la ciutadania i de l'estat del benestar. Una mancomunitat voluntària i flexible dels serveis municipals en consells d'alcaldes, per comarques d'acord amb la singularitat i la identitat de la divisió territorial comarcal.

La llei de governs i finances locals ha de regular el sistema de governs locals de Catalunya, posant al dia l'organització, les competències, el finançament, les relacions entre els diferents nivells de governs locals al nostre país i les relacions amb la Generalitat.

Catalunya ha d'exercir la competència i desplegar l'organització territorial que superi la lògica provincial i s'adeqüi al mapa territorial propi a partir de la constitució de les vegueries que actuen com a instància política representativa del poder local i de la divisió territorial de l'administració del Govern de la Catalunya estat. Alhora constituir els consells de coordinació territorial a cada vegueria, previst a l'article 21 de la vigent llei vegueries, com l'òrgan col·legiat que articula les relacions interadministratives i de coordinació de polítiques públiques entre els ens locals i els serveis territorials de la Generalitat en la demarcació veguerial. (3983)

3. Reforma i modernització de l'administració pública catalana – modernització funció pública – funció directiva. Model de funció pública catalana:

Una administració innovadora i eficient, que valori els treballadors públics i en reconegui el paper per garantir els serveis públics i desplegar l'estat del benestar. Una administració que és proactiva i valora les dades de què ja disposa. Cal dur a terme una transformació digital del sector públic i a partir de la governança de dades millorar la prestació, la qualitat, l'eficiència i sobretot l'ergonomia dels serveis públics i de l'atenció ciutadana a partir de la personalització massiva dels serveis i tràmits (3368)

Així mateix, davant del dèficit estructural de llocs reservats a Funcionaris d'habilitació estatal que pateixen les administracions a Catalunya, i especialment el món local, Catalunya ha de disposar de les **competències plenes en la governança de la funció pública catalana** que permeti generar i implementar les ofertes públiques d'ocupació pública, amb una **Escola Nacional de les Administracions Públiques de Catalunya** potent, de prestigi i referent reconeguts, que gestioni la selecció, la formació i actualització permanents de l'ocupació pública catalana per garantir la qualitat, els valors i integritat públics, i l'especialització en la prestació dels serveis públics.

4. Una Llei electoral de Catalunya:

Catalunya és l'únic territori de l'Estat sense Llei electoral pròpia i ha de ser capaç de generar un consens per promoure-la.

Més enllà de ser capaços de consensuar i definir un sistema electoral adient, en què l'Estatut assenyala que ha de regir-se per l proporcionalitat, el consens acumulat al Parlament de Catalunya en base a propostes d'experts ~~es podria contemplar la possibilitat de~~ preveu (4348) l'adopció de les vegueries com a circumscripcions electorals, llistes tancades desbloquejades, que permetin als votants ordenar els candidats i candidates de la llista segons preferències, el vot electrònic i la creació d'una administració electoral formada per una Sindicatura electoral de Catalunya, les sindicatures de demarcació i l'Administració electoral de la Generalitat de Catalunya.

5. **Un marc català de relacions laborals i de diàleg social:**

Defensem un model propi que garanteixi l'ocupabilitat de les persones, inspirat en la realitat econòmica i productiva de Catalunya, equilibrador del nostre mercat de treball, per a un treball digne i de qualitat. Amb capacitat d'aplicar unes polítiques actives fortes i recolzat amb un sistema de protecció social adequat i sense discriminació, estructurat en base a:

- **Una Legislació laboral catalana:** Inspirada en la legislació laboral vigent i seguint la normativa laboral europea, per millorar els aspectes necessaris perquè sigui un instrument transformador que potenciï el dret i el deure al treball i la creació d'ocupació de qualitat. Caldrà produir una legislació garantista, que preservi les funcions d'intermediació públiques. Qualsevol futura legislació laboral catalana derogarà totes les reformes laborals impulsades sense la concertació social necessària.
- **Negociació col·lectiva**, concertació entre els agents socials, com l'eina bàsica de participació dels agents socials en les empreses i en la regulació del mercat de treball. Aquesta concertació s'adapta a totes les empreses amb independència de la seva dimensió (multinacionals o pimes) i el seu capital (públiques o privades).
- **Model català de relacions laboral**s: Juntament amb l'anterior, s'implementarien les mesures laborals i de formació necessàries per garantir el teixit productiu del país. També garantirà el dret i el deure al treball de les persones ocupades, des d'un punt de vista de l'interès general. Revisió de les fórmules legals de subcontractació i externalització de processos a les empreses, així com la cessió legal de treballadors. A la Catalunya del futur no es poden assumir models de descentralització productiva que tinguin com a únic objectiu la precarització del treball.
- **Consell de relacions laborals**: Potenciació del CRL com l'òrgan de concertació entre agents socials i en el qual s'han d'establir les línies de la legislació laboral catalana, el model de relacions laborals i seguretat social catalana, inspecció de treball i el desplegament de l'Acord Interprofessional de Catalunya (AIC).
- **Impuls de la Inspecció de Treball:** Conseqüència del marc propi de relacions laborals, cal dotar-nos de l'òrgan que ha de vetllar per l'acompliment de la legislació laboral catalana.
- **Tribunal Laboral de Catalunya:** Un òrgan laboral professionalitzat de mediació i arbitratge per a la resolució de conflictes laborals i interpretacions de normativa convencionals. Aquest organisme formarà part del sistema jurídic laboral Català i les seves resolucions seran d'aplicació obligatòria. Les resolucions d'aquest organisme seran sotmeses a control judicial posterior.
- **Salari mínim Català:** Adoptar un salari mínim propi d'acord amb les recomanacions de la Carta Social Europea, i d'acord amb el cost de la vida a Catalunya, per reduir les desigualtats salarials per la part baixa de l'escala.

6. L'Agència catalana de protecció social i, prestacions ~~i serveis socials~~ (4263):

~~Per què esdevingui~~ Haurà de ser la peça bàsica al voltant de la qual s'articulin les polítiques de protecció social i pensions del país, ~~i alhora ser amatents a les polítiques i~~ així com la gestió de prestacions. ~~la concertació i provisió de serveis socials~~. (4263)

La provisió de serveis socials: Catalunya haurà d'establir un sistema de provisió del Sistema català de Serveis Socials basat en la qualitat i no en el lucre que protegeixi les persones amb necessitats socials ~~més vulnerables~~. Reprendrem la tramitació de la llei dels instruments de provisió dels serveis socials el més aviat possible. ~~en la primera sessió del Govern de la nova legislatura~~ (4266)

7. Seleccions esportives catalanes:

Reconeixement de les seleccions esportives catalanes. Refermem el que som, amb la setmana de les seleccions catalanes, amb més de 4.000 esportistes participant-hi representant més de 40 esports amb seleccions convidades de més de 45 països. Defensem i internacionalitzem el nostre dret a participar dels esdeveniments esportius mundials.

8. **Cap a un Poder judicial català:**

Esquerra Republicana aspira a que la Generalitat, Parlament i el conjunt d'institucions vinculades del món jurídic i judicial emprenguin de forma coordinada el repte de constituir un **Poder Judicial conformat per un Tribunal Superior de Justícia que culmini l'organització judicial a Catalunya**, i permeti la unificació de la interpretació del dret propi, **la figura del/de la Fiscal Superior de Catalunya i la institució del Consell de Justícia de Catalunya**, com a òrgan de govern del Poder Judicial a Catalunya, amb plena autonomia, per tal d'instituir u**na justícia independent i amb separació de poders**, amb l'establiment d'un òrgan de govern dels jutges, que han de ser elegits democràticament, de manera paritària i amb criteris de mèrit i capacitat per tal de garantir un poder judicial i un ministeri fiscal independents.

L'Administració de Justícia com a servei públic bàsic, àgil, eficaç i de qualitat per a una societat complexa i moderna.

- Administració de justícia
- Demarcació i planta judicial
- Millora de l'oficina judicial
- Funcionariat judicial català
- Informatització
- Accés a les professions jurídiques, torns d'ofici i taxes
- Justícia de proximitat
- Reglamentació de les funcions públiques notarial i registral
- Implantació de la normalització lingüística a l'administració de justícia
- Violència masclista i protecció de les víctimes de la violència masclista
- Estratègies en política penitenciària
- Desenvolupament del dret català